

IES MELIDE

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DO DEPARTAMENTO DE
LINGUA GALEGA E LITERATURA**

CURSO ESCOLAR 2021 – 2022

ÍNDICE

	Pág.
1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	2
1.1. Composición do Departamento	2
1.2. Ensinanzas das que se responsabiliza o departamento	2
1.3. Conexión con outros departamentos	2
2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS	3
3. LINGUA GALEGA E LITERATURA NA ESO	5
3.1. Obxectivos curriculares para a ESO	5
3.2. Competencias clave, estándares de aprendizaxe, temporalización, actividades de aprendizaxe, obxectivos, mínimos esixibles, instrumentos de avaliación e criterios de avaliación en relación aos contidos	8
3.3. Concreción de temporalización	97
3.4. Instrumentos de avaliación	97
3.5. Concrecións metodolóxicas na ESO	98
3.5.1. A metodoloxía en 1º e 2º da ESO	99
3.5.2. A metodoloxía en 3º e 4º da ESO	100
3.5.3. Consideracións metodolóxicas a respecto das situacións que se poidan producir no desenvolvemento do curso na ESO	102
3.6. Criterios de cualificación que se establecen	104
3.6.1. Primeiro curso de ESO	104
3.6.2. Segundo curso de ESO	104
3.6.3. Terceiro e cuarto de ESO	105
4. LINGUA GALEGA E LITERATURA NO BACHARELATO.	106
4.1. Obxectivos curriculares para Bacharelato	106
4.2. Competencias clave, estándares de aprendizaxe, temporalización, actividades de aprendizaxe, obxectivos, mínimos esixibles, instrumentos de avaliación e criterios de avaliación en relación aos contidos	109
4.3. Concreción de temporalización	159
4.4. Instrumentos de avaliación	162
4.5. Concrecións metodolóxicas en Bacharelato	162
4.5.1. Cuestións xenéricas sobre a metodoloxía	162
4.5.2. Consideracións metodolóxicas a respecto das situacións que se poidan producir no desenvolvemento do curso no Bacharelato	163
4.6. Criterios e procedementos de avaliación	165
5. LITERATURA GALEGA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE	170
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS	185
7. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS	187
8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	188
9. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS	189
9.1. Plan Lector	192
9.2. Tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)	192
9.3. Educación en valores	194
9.4. Accións de contribución ao plan de convivencia	194
10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	195
11. ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES	199
12. PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR OS COÑECEMENTOS PREVIOS NO BACHARELATO	200
13. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE	200
14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	201

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1.1. Composición do departamento.

Durante o curso escolar 2021-2022, o Departamento estará composto polas seguintes persoas:

- Sylvia Cea Vázquez.
- M^a Fe Núñez Vázquez.
- Manuel Souto Vázquez.
- Francisco Manuel Veiga García.

Todas as persoas a el pertencentes consensaron a presente programación, redactada polo xefe do departamento segundo as directrices do currículo oficial para cada un dos niveis que constitúen as ensinanzas impartidas neste centro (ESO e Bacharelato). Todas as persoas integrantes do departamento, así mesmo, colaboraron na imprescindible contextualización deste proxecto didáctico, en especial no que á utilización instrumental e a consideración sociolingüística do idioma se refire.

1.2. Ensinanzas das que se responsabiliza o Departamento.

O Departamento está responsabilizado das seguintes ensinanzas durante o presente curso escolar:

- A materia de **Lingua Galega e Literatura** de todos os niveis.
- A materia de **Literatura Galega do Século XX e da actualidade**, de 2º de Bacharelato.
- O módulo de Comunicación e Sociedade de 2º curso da FP Básica.
- Un certo número de períodos lectivos de reforzo nos primeiros cursos da ESO.

1.3. Conexión con outros departamentos.

No curso actual, este departamento encargarase de impartir de xeito globalizado o conxunto de ensinanzas que conforman o Módulo de Comunicación e Sociedade na FP Básica 2: Lingua Galega e Literatura, Lengua Castellana y Literatura e Ciencias Sociais. Polo tanto, procurarase unha coordinación constante cos Departamentos de Lingua Castelá e de Ciencias Sociais.

Máis alá doutras necesarias estratexias de coordinación con outros departamentos didácticos, esta será máis evidente cos de Lingua Inglesa, Francesa e especialmente Castelá para evitar repeticións innecesarias en canto a contidos, para reforzalos e para unificar terminoloxías, criterios... en todos os cursos nos que se imparte a materia. Como semella lóxico, isto sucederá particularmente tamén co Departamento de Portugués. Programaranse, igualmente, actividades concretas con departamentos específicos (Música, Grego, Matemáticas...).

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

As competencias aparecen definidas como as “capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos”

Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo especial fincapé na competencia lingüística.

A. Comunicación lingüística (CCL).

A área de *Lingua e literatura galegas* é o ámbito no que se desenvolve primordialmente a competencia en comunicación lingüística, pois estamos a falar dun alumnado de base galego-falante; iso significa que o instrumento máis frecuente e máis recorrente á hora de comunicárense cos demais é o galego. Neste departamento estamos a ter, polo tanto, un obxecto de estudo que coincide plenamente coa ferramenta comunicativa dos nosos alumnos e alumnas, e ampliar e perfeccionar o uso desa ferramenta, mellorando en consecuencia a competencia comunicativa dos rapaces e rapazas, convértese, obviamente, no noso obxectivo prioritario.

B. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).

A contribución da lingua galega á competencia matemática e ás competencias básicas en ciencia e tecnoloxía explícase doadamente polo seu carácter vehicular, pois comprender enunciados, interpretar problemas correctamente ou utilizar de forma precisa a terminoloxía específica das matemáticas, da ciencia e da tecnoloxía son fundamentos sen os que estas materias non poderían ser asumidas de forma significativa. A competencia lingüística é, xa que logo, a chave coa que se abre a porta destas competencias,

a súa tradutora e intérprete na resolución de operacións variadas e a súa eterna portavoz na adquisición de novos coñecementos relacionados con estas áreas.

C. Competencia dixital (CD).

En canto á competencia dixital, é necesario aprender a utilizar unha serie de ferramentas presentes na actualidade en soportes variados que lles permiten aos rapaces e rapazas obter información verbo da área que nos ocupa: desde as máis estritamente lingüísticas, como dicionarios ou correctores ortográficos, ata as relacionadas coa materia dun xeito menos exclusivo (enciclopedias, xornais dixitais...), pasando por outras de corte literario (bibliotecas virtuais, catálogos de publicacións...) ou as meramente informativas (relacionadas con outras materias ou non) elaboradas en lingua galega. Neste sentido, a lingua mesma é unha ferramenta: aquela con que os cidadáns e cidadás nos enfrontamos á crecente cantidade de información de que se dispón. Con ela podemos e debemos seleccionar, analizar criticamente, organizar, relacionar e sintetizar esa información co fin de transformala en coñecemento.

D. Aprender a aprender (CAA).

En canto á competencia para aprender a aprender, desenvólvese ao contribuír a linguaxe á estruturación do pensamento e ao control da aprendizaxe; en concreto, falamos de accións como perfeccionar a lectura comprensiva, compoñer resumos e esquemas que organicen as ideas, interpretar as informacións lingüísticas dos dicionarios, expoñer temas e sacar conclusións sobre determinadas tarefas académicas, etc..Esta área favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos. Tamén contribuirá decisivamente a valorar a lectura e a escrita como fontes de enriquecemento propio

E. Competencias sociais e cívicas (CSC).

A aprendizaxe da lingua concibida como desenvolvemento da competencia comunicativa contribúe decisivamente tamén ao desenvolvemento da competencia social e cívica, entendendo por esta un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre as persoas. Tamén se contribúe desde esta materia na medida en que se analizan os usos discriminatorios da linguaxe mediante os cales se transmiten prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo. O traballo das

destrezas dialóxicas prepara para compartir e respectar saberes e referencias culturais, e será en aspectos coma este nos que repararemos.

F. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

A iniciativa persoal e o espírito emprendedor promóvense desde a materia de *Lingua e literatura* por medio do contacto activo e continuo con distintos espazos de comunicación: a intervención en situacións reais ou simuladas; os obradoiros de escrita; a lectura de obras literarias que estimulen a imaxinación e fomenten a creatividade; o uso progresivamente autónomo dos medios de comunicación social, das tecnoloxías da información e da comunicación e da biblioteca para aprender a manter unha actitude crítica ante as mensaxes recibidas; a localización e selección de información; a orientación lectora; o fomento da autoestima lingüística, etc. Pero, ademais, o propio traballo da linguaxe é clave na análise de problemas, na elaboración de plans innovadores e nas toma de decisións.

G. Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A conciencia e as expresións culturais desenvólvense aprendendo a comprender, apreciar e valorar con criterio manifestacións estéticas. Nesta área, isto concrétese sobre todo no ámbito literario, mais tamén no coñecemento e valoración da riqueza cultural que supón a diversidade lingüística e a expresividade popular da fala. Tamén se contribúe con esta competencia a que o mundo social da literatura (autores, críticos, acceso a bibliotecas, librerías, catálogos ou a presenza do literario na prensa) adquira sentido para o alumnado

3. LINGUA GALEGA E LITERATURA NA ESO

3.1. OBXECTIVOS CURRICULARES PARA A ESO

Segundo queda reflectido nas disposicións ao respecto, a Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no

diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

E, tomando como referencia estes obxectivos curriculares, o Departamento de Lingua Galega do IES Melide estruturou do modo que se especifica a seguir os obxectivos, as actividades de aprendizaxe, a temporalización, os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as competencias clave e os mínimos esixibles en relación aos contidos.

3.2. OBXECTIVOS, ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE E MÍNIMOS ESIXIBLES EN RELACIÓN AOS CONTIDOS

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar								
dehñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> - Audición e /ou visionado de noticias - Explicación e/ou resumo do seu contido ao grupo clase. - Lectura (en pequenos grupo)s de noticias ou reportaxes en periódicos ou revistas. 	20 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen catro horas de clase á semana.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.	LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).	CCL CAA	Comprende a idea xeral de textos sinxelos e resúmeos.	OD IA
					LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	CCL CAA		
deh	B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e educativo (instrucións, presentacións de tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).	<ul style="list-style-type: none"> - Debate guiado sobre temas do seu interese. - Actividades guiadas de comprensión, expresión e síntese, de diversos textos sinxelos, en gran grupo e/ou en grupos pequenos. - Lectura de noticias, interpretación e resumo ou idea principal. 		B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e educativo, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL CAA	Recoñece os datos máis relevantes en textos orais de ámbito educativo.	OD IA
					LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL CAA		
acdh	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura de noticias, interpretación e resumo ou idea principal. - Procura na rede de información sobre un tema dado explicación da mesma ao grupo . - Debates en gran grupo sobre 		B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CCL CSC	Coñece e aprecia as normas de cortesía na comunicación.	AA OD
					LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	CCL CAA CSC CSIEE		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
a c d e h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	temas de actualidade que sexan do interese do alumnado. - Busca en audicións e intervencións orais de linguaxe - Debate guiado sobre usos discriminatorios da linguaxe. - Dramatizacións de situacións cotiás nas que se use linguaxe discriminatoria e valoración das mesmas pola clase.		B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.	CCL	Identifica a intención comunicativa e as ideas principais de programas informativos.	OD IA PD
					LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CAA	Extrae conclusións a partir da comparación da mesma noticia en distintos medios de comunicación.	OD IA
					LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC	Rexeita prexuízos e usos lingüísticos discriminatorios.	AA OD
h o	B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), de estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.	- Lectura dramatizada de textos variados. - Audición de persoas que usen variedades dialectais. Comparación e debate guiado sobre as mesmas coa finalidade de valoralas e evitar prexuízos.		B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.	LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE	Busca información utilizando as TIC e utilízaa nas súas producións.	UT OD
					LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.	CD CCL CSIEE	Fai presentacións utilizando as TIC.	PP UT
h o	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	- Gravacións de conversas, historias ou anécdotas de familiares ou amigos galegofalantes . - Exposición, seguindo unhas pausas de traballos realizados utilizando as TIC.		B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, reconece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.	CCL CAA	Pronuncia correctamente, reconece erros na produción oral e busca solucións.	EF IA OD A
					LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.	CAA	Rexeita prexuízos asociados coa pronuncia do galego.	AA OD
					LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a	CCL	Usa a variedade dialectal do bloque central.	OD IA

CCEC

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					variedade habitual do seu contexto.			
b e g h	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.			B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSC	Exprésase con coherencia, cohesión e corrección en intervencións espontáneas.	OD IA
					LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL	Segue as regras morfosintácticas do galego nas intervencións espontáneas, e coida especialmente a fonética e o uso dos pronomes átonos.	EF IA OD
					LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL	Utiliza fraseoloxía do galego.	EL IA
					LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Utiliza léxico variado	IA OD
a c d h	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).			B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	CCL CSC	Intervén en debates respectando as regras de interacción e seguindo as instrucións da persoa moderadora.	PD OD
					LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL CSC		
a b	B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias			B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións	CAA	Elabora guións para organizar os contidos.	OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
c g h o	necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais.			ou informais, de forma individual ou en grupo.	formais ou informais breves.	CAA	Elabora guións para organizar os contidos.	OD
					LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade	CCL CSC CSIEE	Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal.	R e D AA
					LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.	CCL CSC		
					LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.	CCL CAA	Incorpora progresivamente palabras do nivel formal nas súas producións orais.	OD
					LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CAA	Analiza similitudes entre discursos formais e espontáneos.	OD IA
					LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CAA CCL	Recoñece os erros nos discursos orais e trata de evitalos.	OD AA
a d h l ñ	B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas			B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL CSC CSIEE CCEC	Intercambia información e expresa opinións.	PD OD IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.				LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CSC CSIEE	Solicita unha información ou servizo.	IA OD
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
b f h	B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	- Lectura comprensiva de diferentes textos. - Prácticas de lectura eficaz.	40 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen catro horas de clase á semana.	B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.	CCL CCA	Consegue analizar e sintetizar.	OD CA PE E R
		- Dramatización en gran grupo da obra <i>O achado do castro</i> .			LGB2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.	CCL	Realiza esquemas xerarquizados	
		- Lectura de poemas de Manuel María, Carlos Negro e outros poetas galegos. <i>- Lectura de contos de medo polo Samaiñ.</i>			LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.	CCL		
		- Lectura de textos relacionados coa violencia de xénero e posterior debate.			LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.	CCL CCA	Sabe usar o dicionario e deducir o significado das palabras polo contexto	L UD EL
		- Exercicios de subliñado.			LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.).	CCL		
		- Elaboración de esquemas e resumos de diferentes textos.			LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.	CCL CCA CD	Sabe extraer información de distintos tipos de textos.	L UT TA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Lectura e busca das ideas principais e secundarias de textos.			LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL CCA		
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.	- Visita á biblioteca do centro para coñecer os recursos que poden atopar nela. - Xogo de pistas na biblioteca. - Obradoiro de poesía.		B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.	CCL CSC	Comprende, interpreta e sintetiza textos.	L TA PE IA CA
d e h	B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente textos narrativos.	- Redacción de textos. - Prácticas de emprego do dicionario en papel e en internet.		B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	CCL CSC	Comprende e sintetiza escritos dos medios de comunicación	
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito educativo, especialmente, descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.	- Actividades contextualizadas de aprendizaxe de vocabulario básico. - Exercicios en rede de ampliación de vocabulario. - Lectura comprensiva de textos instrutivos sinxelos. - Producción de pequenos textos instrutivos da vida diaria.		B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito educativo do alumnado, especialmente, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.	CCL CAA CD CSC	Sabe interpretar textos sinxelos das webs educativas.	UT TA UD
		- Elaboración de receitas de			LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	CCL	Segue instrucións na realización de tarefas.	OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso										
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)		
b e h	B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	cociña dos pratos típicos do entroido. - Actividades guiadas de comprensión de sinxelos textos narrativos, descritivos e expositivos.		B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	CCL CAA CD	Obter información das bibliotecas e as TIC.	UT TA UB		
c d h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.	- Producción en pequenos grupos de textos narrativos, descritivos, expositivos ou instrutivos. - Elaboración de textos narrativos para os distintos concursos de relatos e microrrelatos: Samaín, Letras Galegas, Día da violencia de xénero...		B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	CCL CSC	Recoñece e critica prexuízos e usos lingüísticos discriminatorios	OD AA IA		
		- Ampliación de textos a partir dun enunciado. - Elaboración de textos seguindo unhas pautas. - Preparación dun traballo utilizando un procesador de textos e un corrector ortográfico.			LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.	CCL CSC				
h ñ	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.	- Ampliación de textos a partir dun enunciado. - Elaboración de textos seguindo unhas pautas. - Preparación dun traballo utilizando un procesador de textos e un corrector ortográfico.		B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	CCL	Le textos de maneira adecuada.	L ReD OD		
		- Traballo con documentos compartidos en Google.			LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.	CCL			Utiliza a fonética do galego.	EF
		- Redacción de comezos de			LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	CCL CD				OD L
b e h	B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos	- Redacción de comezos de		B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e	LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	CCL	Utiliza esquemas.	CA OD		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
b e h	adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	<p>textos narrativos seguindo modelos e pautas dadas.</p> <p>Elaboración de s historias en pequenos grupos: un grupo comeza e outro remata a historia.</p> <p>- Redacción de sinxelas descrições a partir de modelos e pautas dadas.</p> <p>- Redacción dun texto coherente e ben cohesionado a partir de enunciados inconexos.</p> <p>- Realización de sinxelos traballos para expoñer na aula.</p> <p>- Actividades de autoavaliación das producións escritas.</p>		correctos gramaticalmente.	LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	CCL	Utiliza esquemas.	CA OD
					LG2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.	CCL	Escribe textos adecuados aos distintos rexistros.	CA
					LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.	CCL	Utiliza adecuadamente os conectores e a concordancia na produción de textos.	EM CA PE
					LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).	CCL	Puntúa adecuadamente os textos tendo en conta as ideas expresadas.	CA PE
					LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	CCL CD	Coñece e aplica as normas ortográficas e morfolóxicas.	EM PE CA
b e h	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.			B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	CCL CD CSC	Sabe escribir cartas, avisos, mensaxes electrónicas e de móbil, etc	CE UT PE
b e h	B2.10. Produción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación,			B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	CCL CD CSC	Redacta noticias	OD CA PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.							
					LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	CCL	Recoñece as seccións do xornal,	OD TA
b e h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.			B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	CCL CD	Produce narracións, descripcións e textos expositivos.	UT CA PE
b e h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos de distintos xéneros: descripcións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.			B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descripcións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descripcións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	CCL		
b e h f	B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.			B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.	CCL CD	Utiliza un procesador de textos	UT TA
					LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e	CCL	Sabe usar correctores ortográficos	UT TA

CD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					revisar a ortografía.			PT
b f h	B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.			B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha actitude activa e de confianza.	LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.	CCL CAA	Revisa e mellora as producións escritas.	CA PE IA
					LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	CCL CAA	Ten actitude de superación	OD AA
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	- Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos (o instituto, o deporte, oficios e profesións, o corpo humano, a vestimenta, as novas tecnoloxías, os medios de transporte, o coidado do medio e os animais).	35 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen catro horas de clase á semana.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	CCL	Coñece emprega un vocabulario amplo.	EL CA
a d e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	- Actividades e xogos de léxico en Internet. - Xogos de coñecemento e emprego de fraseoloxía. - Investigación e recollida, no ámbito familiar, de fraseoloxía galega e posta en común na aula.		B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA	Pronuncia correctamente o galego.	OD A G
b e n l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.	- Diferentes exercicios e trabalinguas para exercitar a correcta pronuncia dos fonemas da lingua, especialmente as vogais abertas e pechadas.		B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL CD	Sabe consultar o dicionario en diferentes soportes.	UD UT EL OD
b	B3.4. Aplicación e	- Ditados e diferentes exercicios		B3.4. Aplicar e valorar as normas	LGB3.4.1. Aplica correctamente as	CCL	Coñece e aplica as	EM

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
e	valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	de ortografía realizados no caderno de clase ou en Internet. - Competición ortográfica en pequenos grupos: buscamos erros en escritos da vida diaria, facémoslle unha foto co móbil , clasificámoslos e comentámoslos na clase		ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL	normas ortográficas e morfolóxicas.	CA PE
	LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.				CCL			
e	B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	- Buscamos erros ortográficos en puntuacións escritas dos compañeiros.		B3.5. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	CCL	Elabora textos ben cohesiónados.	CA PE OD
b e	B3.6. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio, etc.) así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.	- Actividades de uso e valoración da utilidade da correcta puntuación dos textos escritos. - Exercicios variados no caderno de clase ou na rede de recoñecemento e emprego das distintas clases de palabras. - Exercicios de identificación das principais unidades e funcións sintácticas da O. Simple.		B3.6. Recoñecer e explicar o uso das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.	LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	CCL CAA		
e l n	B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deixé persoal.	- Xogos de coherencia e cohesión de textos (individuais, en parellas ou en grupo). - Actividades de concordancia. - Exercicios orais e escritos de recoñecemento das modalidades oracionais.		B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deixé persoal.	LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	CCL CAA	Recoñece e usa os deícticos.	EM CA
e h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	- Proxecto de animación lectora en colaboración cos Dtos de Inglés e Francés e co Equipo de Biblioteca: realizamos sinxelas		B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis comúns (sobre todo os temporais e os explicativos).	LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	CCL CAA	Recoñece e usa correctamente os conectores	EM TA PE
e	B3.9. Coñecemento das			B3.9. Coñecer as regras de	LGB3.9.1. Producir textos orais e	CCL	Coñece e utiliza	EM

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h	reglas de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	recensións de libros (en galego, inglés, francés, rumano, portugués, etc) e publicámolas na revista escolar ou na páxina web do centro. - Observación e corrección na aula das producións escritas. - Observación da actitude do alumnado para aceptar as correccións de erros e da motivación para aprender a corrixilos. - Actividades de autoavaliación das producións escritas.		concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.	CAA	correctamente as regras de concordancia.	CA PE
	LGB3.9.2. Identificar as funcións sintácticas no seo da oración.				CCL CAA	Identifica o suxeito e o predicado nas oracións.	EM TA PE	
e h	B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.		B3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	CCL CAA	Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas.	TA ReD
	B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.			B3.11. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.	CCL CAA	Recoñece erros nas producións escritas.	ATE
b e h	B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos	B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos	B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD	Evita estereotipos lingüísticos Valora a competencia lingüística multilingüe	OD IA AA	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.							
b e	B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	Utiliza os coñecementos dunha lingua para mellorar a comprensión de outras.	OD
Bloque 4. Lingua e sociedade								
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a. - Debate sobre as actitudes lingüísticas dos compañeiros/as e do profesorado. - Realización en parellas dun mapa lingüístico da Península Ibérica. - Realización do mapa da lusofonía indicando os territorios lusófonos. - Exposición sobre a utilidade da lingua galega. 	20 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen catro horas de clase á semana.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.	CCL	Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, e a nosa literatura oral.	A OD IA AA
					LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.	CCL	Coñece as linguas que se falan en Galicia.	OD
					LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.	CCL	Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.	TA M
					LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	CCL CD CCEC	Coñece recursos en rede de lecer en lingua galega.	UT TA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
ñ o	B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade	- Audición de cancións portuguesas e brasileiras. - Actividades en colaboración co EDLG		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo dos contextos familiares do alumnado.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado.	CCL	Analiza a situación sociolingüística na familia.	PP PD
		- Charla da coordinadora do EDNL co alumnado e posterior debate.			LGB4.2.2. Coñece e valora os antropolónimos galegos.	CCL	Coñece e valora os antropolónimos galegos.	M OD TA
ñ o	B4.3. A lusofonía.	- Realización de slogans en defensa do galego para expoñer na semana das Letras Galegas.		B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC	Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír á normalización da lingua galega.	PD IA AA
ñ o	B4.4. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.	- Lectura de textos que sirvan para a análise de prexuízos lingüísticos - Audición de grupos musicais galegos actuais. Comentario dos textos das cancións.		B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	CCL CSC	Coñece a existencia de lexislación que regula os dereitos lingüísticos.	TA OD
ñ o	B4.5. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	- Gravacións da gravación e audición en grupo da fala de persoas do seu medio social e familiar - Audición de falantes de distintas zonas de Galicia e análise dos trazos máis destacados. - Observación das actitudes lingüísticas do alumnado e		B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	Recoñece prexuízos lingüísticos	IA OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h ñ o	B4.6. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	análise das mesmas.		B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.	LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	CCL CCEC	Aprecia as variantes do galego como símbolos de riqueza lingüística e cultural	AA
					LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL	Rexeita prexuízos	AA
					LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.	CCL		
Bloque 5. Educación literaria								
h l	B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.	- Lectura de distintos fragmentos de textos literarios. - Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación, adaptado á idade e nivel do alumnado. Comentario na clase e/ou proba escrita posterior. - Lectura de textos dos distintos xéneros literarios e elaboración de listaxes das semellanzas e diferenzas entre eles. - Lectura de textos teatrais (<i>O achado do Castro, A tía Lambida...</i>)	25 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen catro horas de clase á semana.	B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando assimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	CCL	Le con regularidade obras literarias e expón opinións sobre elas.	L DL PE IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	Interpretación dalgún sinxelo texto teatral, en gran grupo ou en pequenos grupos - Asistencia a algunha representación teatral e posterior comentario da mesma. - Audicións de poemas musicados e actividades sobre os poemas e as interpretacións.		LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.				
h l	B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	- Recital de poemas de Manuel María e outros/as poetas. - <i>Na fogueira dos versos</i> : actividade de creación poética en colaboración co EDLG. - Participación en concursos literarios.		B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.	CCL		
h l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.	- Lectura e comentario de bandas deseñadas. - Elaboración en pequenos grupos dunha banda deseñada e exposición das mesmas na semana da banda deseñada, en colaboración co Equipo de Biblioteca.		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.	CCL	Recoñece os tres grandes xéneros literarios.	TA PE
h l	B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.	- Actividades dirixidas na biblioteca do centro: motivación, procura de materiais, visita pola Biblioteca Virtual Galega., encontros na biblioteca con escritores/as...		B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.	LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	CCL	Le expresiva e comprensivamente textos adecuados ao seu nivel	L B OD PO
h	B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de			B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas	LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas	CCL	Le dramatizada e comprensivamente	L

ReD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.			teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.		Ve representacións teatrais.	OD
h l n	B5.6. Producción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.			B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL CCEC	Escribe textos sinxelos con intención estética utilizando recursos retóricos básicos.	CA PE ATE
h l n	B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.			B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística.	CCL CCEC	Coñece as características básicas do cómic	L PE UB
					LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios.	CCL CCEC		
					LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.	CCL CCEC	Coñece e describe os trazos básicos da canción.	A TA
					LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.	CCL CCEC		
e h l	B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información			B5.8. Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	CCL CD	Coñece os recursos da biblioteca na busca de información.	UB UT

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	básica e a resolución de dúbidas de traballo.							

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar								
d e h l ñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	Audición e /ou vista de noticias (radio, tv, internet) ou documentais sinxelos. Explicación e/ou resumo do seu contido ao grupo de clase.	21 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL CAA	Comprender o sentido global de textos orais sinxelos de carácter informativo.	OD IA
					LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL CAA	Resumir oralmente a información recibida de maneira sinxela.	IA OD
d e h	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	Audición de textos relacionados co ámbito social e educativo En grupos realizan tarefas de busca de información.		B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL CAA	Expresar as ideas principais e os datos relevantes de textos relacionados co ámbito social e educativo.	OD IA A
					LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CAA	Seguir instrucións básicas con unha mínima autonomía	OD UT UD
a c d h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	Debate con moderador/a Exposición oral sobre un tema de actualidade		B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a	CSC CCL	Escoitar as intervencións dos compañeiros/as e participar en debates utilizando unha linguaxe non	IA ID OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		Lecturas dramatizadas Representacións teatrais breves.			linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL CSC CSIE	discriminatoria Le con fluidez marcando as pausas e coa entoación axeitada.	L OD ReD
a c d e h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas	Audición e lectura de textos informativos na rede.		B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL	Distingue as ideas principais e as secundarias de textos informativos sinxelos	A L UT IA
		Traballo en grupo relacionado coa comparación no tratamento dunha mesma noticia dada por distintos medios.			LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CCL CAA CSIEE	Extrae algunha conclusión a partir do distinto tratamento dado en distintos medios dunha mesma noticia.	L UT TA
		Debate sobre os usos lingüísticos discriminatorios Análise de textos nos que aparecen usos lingüísticos discriminatorios.			LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CSC CAA	Detecta usos lingüísticos discriminatorios	PD OD TA
h o	B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude	- Lectura expresiva na aula		B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas	CCL CAA	Pronuncia correctamente un texto.	IA OD TA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h o	crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	- Lectura expresiva na aula		unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL CAA	Pronuncia correctamente un texto.	EF
		- Audición e lectura de textos dialectais correspondentes a distintas zonas de Galicia			LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA	Recoñece e rexeita os prexuízos asociados á pronuncia galega.	
					LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL CCEC	Detecta variantes dialectais nun texto oral propio da súa zona.	
h o	B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Exposición oral espontánea		B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSC	Expón as súas propias ideas con corrección.	OD IA
		- Realización de exercicios orais e escritos relacionados coa colocación dos pronomes. - Exercicios orais de fonética.			LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL	Coloca adecuadamente os pronomes átonos- Pronuncia cunha fonética correcta.	EF EM IA
		- Realización de exercicios orais e escritos de fraseoloxía.			LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas	CCL	Interpreta correctamente	OD IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).		expresións propias do galego.	EL
		- Lectura e comprensión de textos con léxico rico.			LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Utiliza un léxico cada vez máis rico.	OD EL
b e g h	B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	- Busca de información na Internet e selección de contidos relacionados con un tema proposto. - Exposición oral sobre contidos atopados na web.		B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE	Sabe consultar os medios de información dixitais para obter información.	UT IA
		- Realización de presentacións en powerpoint, en grupos pequenos.			LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD CCL CSC	Realiza montaxes powerpoint.	PP TA
a c d h	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	- Debate sobre temas de actualidade. - Realización e exposición de diarios de lectura na aula.		B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL CSC	Intercambia opinións respectando as opinións alleas e as regras de interacción	OD TA
					LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL CSC	Cínguese ao tema do debate.	OD
					LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiros/os a súa opinión sobre unha obra de	CSC CAA	Expresa a súa opinión sobre unha obra de lectura.	DL OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					lectura.			
a b c g h o	B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	- Elaboración de guións para exposicións		B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA	Organiza minimamente os contidos para expoñelos.	E IA
		- Realización dunha exposición previamente preparada. - Improvisación teatral.			LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL CSC CSIEE	Utiliza correctamente a linguaxe non verbal.	IA OD
		- Exercicios de léxico			LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CLL CSC	Incorpora palabras novas ao seu vocabulario.	OD EL
		- Lectura expresiva de textos.			LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CLL CAA	Pronuncia adecuadamente os textos tendo en conta a súa finalidade.	OD LE
		- Realización de exposicións orais, nas que se observarán a pobreza no uso da lingua.			LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CAA CCL	Recoñece os erros máis frecuentes no uso da lingua e trata de evitalos	OD IA
a	B1.10. Construción de discursos	- Dramatización sobre		B1.10. Producir discursos	LGB1.10.1. Participa en	CCL	É capaz de expresar a	ReD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
d h l ñ	adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	momentos da vida cotiá.		breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CSC CSIEE CCEC	súa opinión e de pedir ou dar informacións sinxelas.	OD
					LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CSC CSIEE	Sabe solicitar unha información.	OD
					LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL CSC	Cofece e utiliza as normas de cortesía básicas.	OD
		- Lectura de textos na aula máis e menos formais.			LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CCL CAA	Distingue discursos formais e espontáneos,	L OD
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
b f h	B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	- Lectura comprensiva de textos. - Realización de esquemas que sinteticen o contido do texto. - Resumo do máis relevante do contido do texto.	31 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL CAA	Fai un esquema cos datos obtidos da lectura dun texto literario. Fai un resumo dos contidos dun texto.	E L PE
		- Busca de información sobre			LGB2.1.2. Busca o significado		CCL	Explica o significado

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		palabras e expresións, tanto en dicionarios coma na rede. - Realización de exercicios de ampliación do léxico, relacionando palabras e imaxes.			do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CAA	de diferentes palabras e expresións. Relaciona palabras con imaxes polo seu significado. Busca palabras no dicionario.	EL UD
		- Lectura de textos e identificación das ideas principais e secundarias.			LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL	Identifica as ideas principais e secundarias.	L OD PE
		- Lectura de textos para identificar información implícita e explícita. - Debate na aula sobre a información transmitida nun texto.			LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL	Recoñece a existencia de información non explícita no texto.	L OD PD
		- Busca de información en internet e noutros medios. - Compilación de información utilizando medios dixitais e non dixitais-			LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL CAA	Busca información en Internet e noutros medios para mellorar a súa comprensión dos textos.	UT UD L
		- Coloquio sobre os coñecementos previos sobre un tema que vai aparecer tratado nun texto.			LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL CAA	Recoñece o que aprendeu despois da lectura do texto	PC OD

L

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Coloquio ao finalizar a lectura sobre os coñecementos adquiridos.						
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	- Lectura de textos relacionados coa vida cotiá. - Redacción de cartas persoais, avisos, solicitudes- - -		B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	CCL CSC	Comprende textos sinxelos propios da vida cotiá. Redacta cartas, solicitudes e avisos.	L PE CA
		- Lectura comprensiva de folletos de instrucións (receitas de medicamentos, como montar un moble...etc) - Realización dun traballo relacionado coa materia seguindo unhas instrucións marcadas polo profesorado ou consensuadas por eles mesmos.			LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	CCL CSC	Comprende instrucións escritas e é capaz de poñelas en práctica-	L PP IA
		- Elaboración das normas de convivencia na aula.			LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	CCL CSC	Entende a importancia das normas de convivencia na vida da aula.	OD AA
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Lectura comprensiva de noticias en formato papel ou dixital.. - Redacción de noticias		B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL CSC	Comprende noticias e é capaz de elaboralas.	L CA PE
					LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de	CCL	Localiza a información fundamental nas noticias.	L CA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					comunicación: portadas e titulares.			
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	- Lectura de textos propios da vida educativa. - Manexo de ferramentas da web relacionadas coa busca de información: dicionarios, etc.		B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	CCL CD CAA	Comprende textos da vida educativa. Sabe buscar información na web relacionada coa actividade educativa.	L UT OD
		- Lectura de textos relacionados coas distintas materias curriculares.			LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL	Identifica características de textos sinxelos relacionados coas materias curriculares.	L IA PE
b e h	B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	- Busca de información en dicionarios e enciclopedias. - Busca de información da web. - Exposición oral ou escrita da información obtida.		B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL CCA	Utiliza diversas fontes de información. Integra nos seus discursos os coñecementos obtidos.	UD UT PT
		- Uso do dicionario impreso e o dixital para a comprensión de textos escritos. - Realización de exercicios de léxico. - Uso do dicionario da RAG-			LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL CD CAA	Coñece a orde alfabética. Sabe buscar palabras nos dicionarios impresos ou en versión dixital.	UD UT EL
		- Visita á biblioteca do centro. - Participación en xogos de			LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas,	CCL CD	É capaz de atopar os recursos que busca na	UT UD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		pistas relacionados coa busca de recursos, tanto na biblioteca do centro como nas dixitais.			así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	CAA	biblioteca do centro e na dixital.	
c d h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	- Participación en debates relacionados cos prexuízos e cos usos lingüísticos discriminatorios. - Lectura de textos nos que aparecen usos lingüísticos discriminatorios. - Localización e comentario sobre usos lingüísticos discriminatorios.		B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL CSC	Localiza mensaxes con prexuízos lingüísticos e trata de evitalos.	PD L PE
		- Lectura de textos . - Comentario sobre distintos aspectos tratados no texto.			LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL CSC	Expresa o seu acordo ou desacordo con algunha idea do texto.	CT L
		- Resumo dun texto. - Cuestións relacionadas co texto.			LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL	Interpreta o significado do texto. Responde correctamente preguntas relacionadas con el.	CA PE PO PE
		- Debate sobre as ideas aparecidas no texto.			LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL CSC	Respecta a quenda de palabra nos debates. Escoita as opinións dos compañeiros.	PD AA
h ñ	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo	- Lectura expresiva de textos cómicos.		B2.7. Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo	CCL	Le en voz alta e correctamente un texto	L OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h ñ	adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	- Dramatización de pequenas obras de teatro.		adecuados á situación comunicativa e á súa función.	adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL	caricaturesco.	ReD
		- Gravación de pequenas representacións teatrais.			LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	CCL CD	Sabe manexar recursos para rexistrar a voz	OD
b g h	B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	- Realización de esquemas. - Redacción de resumos a partir de esquemas.		B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL	Elabora esquemas sinxelos e ben ordenados.	E CA PE
		- Análise de distintos textos para observar se son ou non adecuados ao rexistro formal. - Redacción de textos formais a partir dun esquema dado.			LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL	Redacta textos adecuados ao rexistro formal.	L IA CA
		- Exercicios de conectores. - Localización de conectores nos textos.			LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a déixe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	CCL	Usa os conectores de forma correcta na elaboración de textos propios.	EM CA
		- Realización de ditados nos que teñen que poñer os signos de puntuación. - Análise dos signos de puntuación nun texto.			LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)	CCL	Copia un texto ben puntuado. Redacta un texto ben organizado, correctamente puntuado e dividido en parágrafos.	CA OD PE
		- Revisión de textos non			LGB2.8.5. Revisa e reescribe o	CCL	Revisa un texto para	CA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		correctos dende o punto de vista ortográfico e morfolóxico. - Reescritura de textos de maneira correcta.			texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.		asegurarse de que non contén erros ortográficos.	OD
		- Uso de procesadores de texto. - Realización de montaxes sinxelas en powerpoint. - Utilización dos correctores para revisar un texto escrito en Word.			LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL CD	Manexa minimamente as TIC: procesador de textos, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	UT PT
					LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL CD		
b e h	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	- Redacción de cartas e solicitudes seguindo unhas normas dadas. - Lectura e revisión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais.		B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	CCL CD CSC	Produce correctamente textos da vida cotiá e social seguindo unhas pautas.	L CA PE
b e h	B2.10. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Lectura de textos propios dos medios de comunicación. - Redacción de noticias. - Lectura en voz alta das producións propias.		B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL CD CSC	Redacta correctamente unha noticia a partir dun modelo.	CA L
b e h	B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos,	- Lectura comprensiva dun texto e elaboración dun resumo. - Realización de descrições de		B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo:	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo:	CCL CD	Produce correctamente textos nos que aparezan descrições.	L CA

PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	persoas ou obxectos a partir dunha imaxe. - Resumo dos contidos dun texto relacionado coas materias curriculares		cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.		Resume brevemente o contido dun texto.	
b e h	B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.			B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL CD	Redacta con corrección textos narrativos e descritivos.	CA OD PE
		- Lectura comprensiva de textos. - Resumo dos textos-				LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL	Sintetiza e resume textos sen parafrasear os orixinais.
b e f h	B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	- Redacción de textos en formato dixital. - Revisión de textos utilizando o word e o corrector ortográfico.		B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL CD	Utiliza as TIC para mellorar os textos.	OD UT
d h	B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	- Redacción de textos nos que comuniquen experiencias. - Lectura de textos sobre distintos temas.		B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	CCL CSC CCEC	Comprende textos e pode comunicarse a través dos propios	L CA

Bloque 3. Funcionamento da lingua

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	- Xogos co léxico e fraseoloxía. Un alumno/a pregunta o significado de palabras e frases ao resto da clase. - Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos	26 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL CCC.	Comunícase utilizando un vocabulario amplo e un rexistro axeitado.	OD EL
a d e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	- Audición de historias contadas por xente maior coa fonética propia do galego. - Diferentes exercicios e trabalinguas para exercitar a correcta pronuncia dos fonemas da lingua, especialmente as vogais abertas e pechadas. - Gravación e audición das propias historias con interferencias do castelán e corrección das mesmas.		B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA	Pronuncia correctamente os fonemas abertos e pechados, as nasais...	OD EF
b e n l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	- Busca nos dicionarios e outras fontes de consulta de todo tipo de información.		B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL CAA	Sabe utilizar o dicionario.	UD OD
b e	B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que	- Revisión de textos tendo en conta as normas ortográficas e		B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais	CCL CD	É capaz de mellorar un texto consultando as	CA OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	morfolóxicas.		textos orais e escritos.	ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.		normas ortográficas e morfolóxicas.	
b e	B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Exercicios para mellorar o coñecemento das normas do galego.		B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL		EM
		- Ditados e diferentes exercicios de ortografía realizados no caderno de clase ou en Internet			LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL		Coñece unha serie de normas que lle facilitan escribir correctamente.
e	B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	- Relacionar unha serie de oracións sen cohesión e redactar con elas un texto ben cohesionado e coherente. - Exercicios de puntuación nos que se observe a importancia desta para a comprensión do texto.		B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL	Escrebe textos coherentes e ben puntuados.	CA PE
b e	B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	- Exercicios de morfoloxía do substantivo e o verbo. - Busca de substantivos e formas verbais nos textos. - Redacta textos nos que aparezan substantivos e verbos utilizados correctamente.		B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL CAA	Utiliza adecuadamente as formas verbais e os substantivos nos textos de produción propia.	EM CA
		- Obradoiro de literatura no que, ademais de ler producións alleas, escribirán textos creativos e orixinais.			LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL CAA		Redacta de maneira coherente e ben cohesionada textos máis ou menos

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Observación dunha imaxe e compoñer un texto co que lles suxire.					creativos.	
e h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	- Exercicios de busca de conectores en textos. - Redacción de textos ben cohesionados nos que aparezan conectores de distintos tipos.		B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	CCL CAA	Recoñece os conectores e utilízalos na redacción de textos para darlles cohesión.	EM CA
					LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL		OD
e h	B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	- Análise sintáctica de frases nominais e verbais- - Elaboración de enunciados ben cohesionados.		B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL	Identifica frases nominais e verbais e elabora enunciados ben cohesionados	IA PE
e	B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	- Exercicios de corrección de textos con erros. - En parellas, revisan textos orais e escritos do compañeiro propondo solucións para melloralos.		B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL CAA	Recoñece erros en textos e propón solucións.	IA CA
b e h	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis,	- Busca de información na rede sobre expresións en distintas linguas.		B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis,	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos,	CCL CAA	Recoñece a importancia de ser plurilingüe.	UT PT

ID

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	- Elaboración dun powerpoint sobre as linguas románicas. - Debate sobre a importancia de ser plurilingües.		recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			
b e	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	- Exercicios relacionados con semellanzas e diferenzas entre galego e castelán (fonemas, formas verbais, pronomes...)		B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos para mellorar a produción dos seus textos.	EF EM EL CA
			Bloque 4. Lingua e sociedade					
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	- Análise en grupos pequenos do mapa de Europa das Linguas e posta en común dalgunhas conclusións.	11 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL	Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e da identidade dos pobos. .	PC AA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
ñ o		- Análise en grupos pequenos do mapa de Europa das Linguas e posta en común dalgunhas conclusións.	11 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL	Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e da identidade dos pobos. .	PC AA
		- Debuxo do mapa das linguas de España, distinguindo as linguas minorizadas. - Debate sobre os aspectos positivos e negativos da existencia de varias linguas nun mesmo territorio e sobre as causas da minorización lingüística.			LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL CSC	Aplica o concepto de minorización ao caso do galego.	OD CA PE
		- Presentación powerpoint sobre outros pobos que viven na actualidade en Galicia e as súas linguas. - Estudo dos inmigrantes que asisten ao IES de Melide.			LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	CCL CSC	Identifica as linguas que se falan en España e reconece a súa existencia como unha riqueza.	CA AA
		- Busca de información na web sobre a orixe común de galego e portugués.			LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	CCL	Sabe da existencia doutras linguas en Galicia por mor da emigración.	PP UT
					LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios	CCL CCEC	Valora a relación de galego e portugués.	AA UT

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Xogos educativos na rede en galego. - Audición de cancións en galego, analizando a letra e comparándoas con outras en portugués.			que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	CCL CCEC CD	Coñece e emprega recursos de lecer en lingua galega.	A UT
	B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	- Elaboración dunha enquisa sobre o uso do galego nas familias. - Análise dos resultados e debate sobre os mesmos		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.		Describe a situación lingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno.	IA OD PE UT
		- Recollida de información sobre os topónimos da Terra de Melide. - Localización nun mapa da Terra de Melide dos topónimos dos lugares onde vive o alumnado.			LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.		Coñece e valora a importancia dos topónimos galegos.	PP OD PE AA
	B4.3. A lusofonía.	- Debuxo do mapa da Lusofonía indicando o nome dos países que a compoñen.		B4.3. Coñece a existencia dos países que conforman a Lusofonía.	B4.3.1. Coñece a existencia de países que teñen como lingua o portugués.	CCL	Identifica nun mapa os territorios da comunidade lusófona	PE
ñ o	B4.4. Situación sociolingüística do galego.	- Debate sobre a situación sociolingüística do galego-		B4.5. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no	LGB4.5.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no	CCL CSC	Coñece as iniciativas normalizadoras no IES.	PD IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
ñ o	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	- Entrevista á coordinadora do EDNL no IES para preguntarlle sobre as iniciativas normalizadoras no IES.		ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	ámbito educativo.	CCL CSC	Coñece as iniciativas normalizadoras no IES.	OD
		- Deseño dunha campaña en defensa da lingua.						
ñ. o.	B4.6. Situación legal das linguas do Estado español.	- Lectura e comentario da lexislación sobre o uso do galego.		B4.6. Describir a situación legal das linguas do Estado español.	LGB4.6.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	CCL CSC	Coñece a lexislación básica sobre o uso do galego.	PE
ñ o	B4.7. Prexuízos lingüísticos.	- Análise de diversos textos nos que aparezan reflectidos prexuízos lingüísticos e debate sobre eles. - Redacción das conclusións deste debate.		B4.7. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.7.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	Detecta prexuízos cara ao galego e trata de eliminalos do seu vocabulario.	ID AA OD
ñ o	B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	- Lectura de textos variados relacionados con distintas situacións. - Análise das variantes empregadas en función das distintas situacións.		B4.8. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.8.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	CCL	Identifica as variantes diafásicas do galego.	OD PE
		- Audición de textos nos que se aprecien os trazos propios da						

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		xerga estudantil.			nela os trazos propios da xerga estudantil.		estudantil.	
		- Adaptación de textos con variantes diafásicas, diastráticas, etc á variedade estándar.			LGB4.8.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	CCL	Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.	CA PE
		- Análise sobre prexuízos relacionados coas variantes dialectais.			LGB4.8.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL CSC	Utiliza os trazos dialectais da súa zona na produción oral.	OD AA
Bloque 5. Educación literaria								
h l	B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	- Lectura individual dun libro por avaliación, do que se fará unha proba escrita. - Lectura e comentario de textos literarios de distintos tipos.	16 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL	Le con regularidade obras literarias e vai desenvolvendo criterio lector.	L PE CT
		- Lectura de textos literarios centrándose especialmente nos elementos propios de cada xénero, no punto de vista e no uso estético da linguaxe. - Elaboración de textos propios tendo en conta os aspectos observados nos literarios. - Lectura en voz alta dos textos			LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.			

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		propios.						
h l	B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	- Audicións de poemas musicados e actividades sobre os poemas e as interpretacións. - Recital de poemas de Manuel María e outros/as poetas. - Análise da métrica e rima do poema. - Elaboración de poemas propios seguindo unhas pautas.		B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL	- Recoñece o tema principal do poema e os principais recursos estilísticos.	A L PE CA
h l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Lectura de textos narrativos. - Resposta a preguntas sobre o punto de vista, tempo, espazo, personaxes, etc en distintos textos. - Elaboración de textos narrativos.		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL	Le e comprende distintos textos narrativos, localizando o punto de vista, espazo, tempo e personaxes.	L OD PE CA
h l	B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	- Lectura de textos teatrais (<i>O achado do Castro, A tía Lambida...</i>) - Interpretación dalgún sinxelo texto teatral, en gran grupo ou en pequenos grupos - Asistencia a algunha representación teatral e posterior comentario da mesma.		B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	CCL	Le comprensiva e expresivamente un texto teatral.	ReD OD
h l	B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e	- Lectura comparada de distintos tipos de textos.		B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes	CCL	Recoñece diferenzas entre distintos tipos de	L CT

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h l	subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	- Lectura comparada de distintos tipos de textos.		xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL	textos-	PE
					LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL		
h l	B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Lectura guiada de textos literarios.		B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL	Identifica a funcionalidade dalgúns recursos retóricos básicos.	L CT
h l n	B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Escribe textos propios a partir do traballado na aula.		B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL CCEC	Redacta textos propios con corrección.	CA PE
h l n	B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	- Visionado dunha película e comentario sobre ela. - Cubrir un cuestionario sobre a película.		B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	CCL CCEC	Recoñece trazos propios da linguaxe cinematográfica.	OD C
					LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias filmicas.	CCL CCEC		
e	B5.9. Aproveitamento, baixo guía,	- Visita á biblioteca do centro.		B5.9. Servirse, seguindo	LGLB5.9.1. Servesse, seguindo	CCL	Sabe localizar e	UT

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h l	dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	- Selección de recursos para a realización de traballos.		unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CD	aproveitar os recursos da biblioteca do centro e da virtual para a realización de traballos.	UB OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
Bloque 1. <i>Comunicación oral. escoitar e falar</i>								
d e h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.	- Audición e /ou vista de noticias, entrevistas, crónicas ou reportaxes. Explicación e/ou resumo do seu contido en pequenos grupos.	20 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).	CCL	- Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa en textos orais sinxelos dos medios de comunicación	A IA OD
		- Realización de esquemas individuais e /ou en pequenos grupos, coas ideas principais e secundarias dos textos orais escoitados.			LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	CCL	Realiza esquemas e resumos a partir dun texto oral.	CA OD
d e h	B1.2. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	- Comparación de noticias de distintos medios de comunicación.		B1.2. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL CAA	- Diferencia as ideas principais e a intención comunicativa de noticias.	IA UT OD
		- Debate en grupo grande sobre as diferenzas atopadas nas noticias.			LGB1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CCL CAA	- Compara tratamentos da mesma noticia.	IA OD UT
		- Audición de noticias nas que aparezan usos lingüísticos discriminatorios.			LGB1.2.3. Reflexiona sobre	CCL	- Reflexionar sobre as	IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CSC	mensaxes rexeitando prexuízos e discriminacións.	
d e h	B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos.	- Resumo dun texto oral expositivo ou argumentativo. - Visionado en internet de debates e localización da parte expositiva e da argumentativa.		B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais expositivos e argumentativos.	LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL	- Identifica ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo.	OD AA L PD UC
					LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos.	CCL	- Recoñece a intención comunicativa.	OD IA
					LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.	CCL CAA	- Identifica a intención comunicativa, tese e argumentos dos debates e elaborar resumos-	
d e h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais usados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	- Elaboración de argumentos a partir dunha tese e posterior debate.		B1.4. Comprender textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas) e identificar as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, e diferenciar as explicacións dos argumentos.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	CCL CCA		CA PE OD
					LGB1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou	CCL CSC		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					en contra.			
a c d h	B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	- Intervencións na aula, respectando as normas de cortesía.		B1.5. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativo, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e reconece e rexeita a linguaxe discriminatória).	CCL CAA CSC	- Coñece e usa as normas de cortesía na comunicación oral.	PD OD IA
		- Exposición oral sobre un tema de actualidade, coidando os aspectos prosódicos e a linguaxe non verbal.						
h o	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	- Audición de textos cunha pronuncia galega correcta e outros que non a presentan. - Gravación de textos emitidos por eles para a corrección de erros na produción oral.		B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, reconece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autoavaliación e propón solucións para melloralas.	CCL CAA	- Recoñece os erros de pronuncia oral propios e alleos.	G IA OD L CA EF
		- Debate sobre prexuízos lingüísticos.						

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
		- Interpretación de textos orais usando a variedade dialectal da Terra de Melide.			LGB1.6.2. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CCEC	Usa a variante dialectal propia nas intervencións orais.	OD
a c d h	B1.7. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión..	- Debate sobre un tema do seu interese, manifestando respecto polos demais, cinguíndose ao tema e atendendo ás instrucións do moderador. - Gravación en vídeo do debate-		B1.7. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais.	CCL CSC	- Participa en debates ou coloquios respectando as normas. - Cínguese ao tema seguindo instrucións do moderador - Avaliar as intervencións	PD IA OD OD IA PD
					LGB1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios.	CCL CSC		
					LGB1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	CAA		
					LGB1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xesticula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúdo e despedida.	CCL CSC		
a b c g	B1.8. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do	- Realización de exposicións breves, organizando previamente os contidos.		B1.8. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA	- Elabora guións breves.	IA PD OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
h o	discurso nas prácticas orais formais e informais.	- Realización de exposicións breves, organizando previamente os contidos.		B1.8. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA	- Elabora guións breves.	IA PD OD
		- Intervencións orais respectando as regras morfosintácticas. - Exercicios orais de fonética e colocación do pronome átono.			LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL	- Participa oralmente respectando as regras morfosintácticas.	IA PD
		- Intervencións orais empregando fraseoloxía adecuada.			LGB1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CCL	- Emprega fraseoloxía propia do galego.	IA OD
		- Dramatización e improvisación a partir de situacións dadas. -			LGB1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL CSC CSIEE		
		- Exercicios orais de léxico.			LGB1.8.5. Emprega nas	CCL	- Empregar léxico variado	OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.			EL
					LGB1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL CAA	- Pronuncia correctamente.	EF OD
		- Audición de textos orais propios e alleos nos que se poidan detectar erros para evitalos.			LGB1.8.7. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CAA CCL	- Recoñece erros e trata de evitalos.	A G OD
a d h l ñ	B1.9. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	- Improvisación na aula expresando opinións, pedindo información...		B1.9. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión.	CCL CSC CSIEE CCEC	- Participa en conversas informais.	IA OD
					LGB1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CSC CSIEE	- Solicita información.	IA
					LGB1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL CSC		
					LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións educativas sinxelas.	CCL	- Realiza resumos	CA PO IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
b e g h	B1.10. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	- Busca de información na rede para seleccionar contidos que empregará nas exposicións orais.		B1.10. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE	- Consultar os medios de información dixitais e seleccionar contidos.	IA UT
		- Elaboración dun Power Point para realizar unha breve presentación.			LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD CCL CSC	- Empregar as TIC	UT OD
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
b f h	B2.1. Uso de técnicas de análise do contido e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	- Prácticas, individuais ou en pequenos grupos, de subliñado, resumos, esquemas, mapas conceptuais,... de textos diversos da vida cotiá, dos medios de comunicación e académicos.	20horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B2.1. Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.	CCL CAA	- Realiza subliñados, esquemas e resumos.	IA CA PE EL
					LGB2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais.	CCL CAA	- Usa técnicas de ampliación.	
					LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente ao seu vocabulario.	CCL CAA	- Busca e asimila significados de palabras.	
					- Exercicios de léxico no e campos semánticos no caderno ou en internet.		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL CAA
		- Lectura de textos, extraendo a información explícita e implícita en función do contexto.						

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	- Lectura de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais. - Redacción de unha acta de reunión. - Elaboración de normas que deberán empregar na aula.		B2.2. Comprender e interpretar textos da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	CCL CSC	- Comprende e interpreta convocatorias, actas e regulamentos.	L CA PE ODI
					LGB2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollos léxicos) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	CCL		
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación e distinción dos contidos informativos e das opinións en entrevistas, crónicas e reportaxes.	- Lectura comprensiva de textos xornalísticos.		B2.3. Comprender e interpretar escritos propios dos medios de comunicación e distinguir entre información e opinión en entrevistas, crónicas e reportaxes.	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes.	CCL CSC	- Comprende textos xornalísticos.	L OD
		- Realización dun resumo dun texto xornalístico.			LGB2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	CCL CSC	- Distingue entre contidos informativos o opinións.	IA CA OD
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación dos textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos (enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta).	- Actividades guiadas de busca e organización da información na biblioteca e en internet.		B2.4. Comprender e interpretar textos de carácter educativo, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas.	CCL CAA	- Comprende textos expositivos e explicativos.	UT UD PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe.	CCL CAA CD	- Consulta enciclopedias, monográficos e webs temáticas para informarse	UD UT IA
		- Análise de gráficas e mapas conceptuais e posterior exposición das conclusións.			LGB2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	CCL CAA	- Interpreta e explica información de gráficas.	CA M OD
b h	B2.5. Identificación do tema e dos subtemas, a estrutura comunicativa das mensaxes e a intención do emisor dos textos expositivos e explicativos.	- Lectura comprensiva dunha selección de textos expositivos. - Realización de esquemas das ideas que aparecen nos textos.		B2.5. Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.	CCL CAA	- Interpreta o sentido global e compoñer esquemas.	L CA PE IA
					LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	CCL	- Identifica a estrutura de textos escritos.	
b e g h	B2.6. Uso case autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter, organizar e seleccionar a información.	- Preparación dun traballo en grupo para expoñer na clase, utilizando as TIC.		B2.6. Usar, de maneira case autónoma, os recursos que ofrecen as bibliotecas e outros recursos relacionados coas TIC para obter, organizar e seleccionar información.	LGB2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información.	CCL CAA CD	- Busca na biblioteca e en internet e seleccionar información.	UT OD UB
a c	B2.7. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura de	- Debates dirixidos sobre un tema elixido por eles.		B2.7. Manifestar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura de	LGB2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e	CCL	- Opina sobre as ideas dun texto.	PD G

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
d h	calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	- Gravación e visionado do debate para detectar prexuízos e usos lingüísticos discriminatorios.		calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL	- Opina sobre as ideas dun texto.	
					LGB2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CCL CSC	- Recoñece e evitar prexuízos e mensaxes discriminatorias	PD OD G
h ñ	B2.8. Lectura fluída en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego.	- Lectura expresiva de textos respectando a fonética galega.		B2.8. Ler en voz alta, de xeito fluído, e respectar os patróns fonéticos do galego.	LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.	CCL	- Le correctamente	L OD
					LGB2.8.2. Respecta os patróns fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	CCL	- Pronuncia correctamente	
b e h	B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	- Redacción de convocatorias e actas seguindo un modelo proposto.		B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relacións sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	CCL CSC CD	- Redacta textos seguindo modelos.	PO IA
b e h	B2.10. Producción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, entrevistas,	- Elaboran, en pequenos grupos, un cuestionario para entrevistar algún personaxe da vila ou do centro. - Presentación do cuestionario		B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos informativos e de opinión, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas,	CCL CD	- Producir textos xornalísticos	UC PP

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
	crónicas e reportaxes.	utilizando as TIC.			reportaxes.			
b e h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos expositivos do ámbito educativo a partir da información obtida na biblioteca ou outras fontes de documentación.	- Redacción de textos expositivos elaborados a partir da información obtida por diferentes medios.		B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos do ámbito educativo: informes e proxectos sobre tarefas educativas das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información.	CCL CD	- Producir textos expositivos e explicativos	CA PE
		- Elaboración dun traballo en pequenos grupos, no que terán que figurar: - citas, bibliografía, etc. - Planificación do traballo. - Redacción dun borrador, utilizando esquemas			LGB2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos educativos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos, capítulos, etc.	CCL CD	- Usa correctamente elementos formais nos traballos. - Planifica os traballos.	
b e h f	B2.12. Planificación, produción e revisión do texto con adecuación, coherencia, cohesión e respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	- Uso das TIC para buscar información relevante para a elaboración do traballo.		B2.12. Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	CCL CAA		PP UT OD
					LGB2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos.	CCL CAA		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.	CCL CAA CD	- Consulta fontes de información para incorporar contidos ao seu escrito	UT OD
		- Redacción dun texto ,segundo unhas pautas, nun rexistro adecuado á situación, coherente e ben cohesionado.			LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso.	CCL CSC	- Utiliza o rexistro lingüístico adecuado.	CA PE
		- Exercicios escritos de uso de conectores.			LGB2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais).	CCL	- Usar correctamente os conectores e os verbos.	
		- En parellas, len cada un o texto do outro e revisan a expresión e a ortografía.			LGB2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	CCL CAA	- Revisa a forma e o contido dos textos.	IA CA OD UD
b e h	B2.13. Utilización das TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir erros.	- Redacción de textos no Word, pasando o corrector ortográfico.		B2.13. Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir as producións escritas.	LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos	CCL CD	- Usa as TIC.	UT CA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					textos escritos.			
a d e h	B2.14. Uso das TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	- Lectura do blog da biblioteca, Papalibros, e aportar opinións sobre libros lidos.		B2.14. Utilizar as TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	LGB2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e escritores.	CCL CSC CCEC CD		
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	- Exercicios de léxico e fraseoloxía no caderno e en internet.	22 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico temático e da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	CCL CAA	- Selecciona léxico formal	EL CA UT
b e l	B3.2. Recoñecemento e identificación das categorías gramaticais.	- Exercicios de morfosintaxe. - Redacción e revisión de textos dende o punto de vista ortográfico e morfosintáctico.		B3.2. Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais.	LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais. LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	CCL CCA CCL CCA	- Produce textos gramaticalmente correctos. - Identifica as categorías gramaticais	EM UD UT CA
b e i	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de	- Exercicios de familias léxicas e campos semánticos, prefixos e sufixos, no caderno e en		B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras e as posibilidades de	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	CCL CCA	- Recoñece a derivación, composición e parasíntese. - Crea palabras novas	EL UD PO

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
b e i	palabras (derivación e composición).	internet.		combinación para crear novas palabras para crear novos elementos léxicos.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	CCL CCA	- Recoñece a derivación, composición e parasíntese. - Crea palabras novas	PE
					LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	CCL CCA		
a d e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego con especial atención a posibles interferencias.	- Audicións de textos con fonética correcta. - Exercicios de fonética na clase.		B3.4. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	CCL CAA	- Recoñecer e usar a fonética do galego	A EF OD
b e n l	B3.5. Uso progresivo, autónomo e eficaz dos dicionarios, das bibliotecas e doutras fontes de consulta en diferentes soportes, especialmente sobre cuestións de uso, de norma e como fonte de obtención de información.	- Revisión de textos utilizando dicionarios na rede ou en papel.		B3.5. Usar progresiva, autónoma e eficazmente os dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.	LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resollen as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.	CCL CD	- Respetar as normas gramaticais	UT UD CA
b e	B3.6. Coñecemento, aplicación e valoración das normas ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.	- Redacción de textos respectando as normas gramaticais. - Exercicios de morfosintaxe no caderno.		B3.6. Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.	CCL CAA		
e	B3.7. Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	- Exercicios de puntuación. - Lectura de textos para puntuar.		B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación.	LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.	CCL	- Puntúa correctamente	CA OD
b e	B3.8. Recoñecemento das funcións sintácticas e das unidades que as desempeñan de cara á mellora da	- Análise sintáctica sinxela.		B3.8. Recoñecer, usar e explicar as funcións sintácticas oracionais e as unidades que as desempeñan.	LGB3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os	CCL CAA		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
	construción de textos orais e escritos con emprego dunha terminoloxía axeitada.				elementos que as desempeñan.			
a b e	B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores de adición, e máis dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico.	- Exercicios de conectores. - Redacción de textos usando conectores variados.		B3.9. Recoñecer en textos de diversa natureza e usar nas producións propias os diferentes conectores textuais e os principais mecanismos de cohesión.	LGB3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un texto.	CCL	- Usa correctamente os conectores.	EM CA PE
b	B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios. Elaboración de textos tendendo a estes valores.	- Lectura de textos nos que se buscará o tema e se observará como se produce a progresión temática. - Redacción dun texto a partir dun tema, dun espazo e dun tempo dados.		B3.10. Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	CCL	- Recoñece o tema e delimitar a estrutura de textos.	TA CA OD
e	B3.11. Recoñecemento e delimitación na intención comunicativa expresada.	- Lectura e comentario de textos en grupo grande.		B3.11. Comprender o sentido global e a intención comunicativa de textos orais e escritos.	LGB3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	CLC CSC	- Interpreta o sentido de textos e a intención comunicativa.	L CT PE
b e h	B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se	- Elaboración, en pequenos grupos, dun proxecto multimedia sobre as linguas do mundo, evitando prexuízos. - Exposición do proxecto.		B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias	LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de	CCL CAA CD	- Valora a súa competencia lingüística como persoa plurilingüe.	PP OD IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
	utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.			linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.			
b e	B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA		
Bloque 4. Lingua e sociedade								
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado	- Explicación na aula dos conceptos de bilingüismo e diglosia. - Debate sobre a importancia de poder falar máis dunha	11 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura.	CCL CSC	- Valora a súa lingua	OD AA
				B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.	LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	CCL	- Distinguir bilingüismo e diglosia	PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
	da lingua galega, afirmando o plurilingüismo. B4.3. A lusofonía.	lingua.			LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	CCL	- Distinguir bilingüismo e diglosia	PE
					LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura.	CCL CSC	- Valora o plurilingüismo	PD OD AA
		- Observación do mapa das linguas do mundo e posta en común.			LGB4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística.	CCL	- Coñece as linguas románicas.	OD IA M
		- Debuxo do mapa da lusofonía. - Busca na rede de recursos en lingua portuguesa.			LGB4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social e económica galega.	CCL CSC	- Recoñece territorios e importancia da lusofonía	UT M
					LGB4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).	CCL CSC CD	- Incorpora recursos en lingua portuguesa.	OD
ñ o	B4.4. Situación sociolingüística do galego, observación da situación sociolingüística en canto a usos e actitudes no	- Busca de información sobre os usos lingüísticos na familia. - Estudo e interpretación de gráficas sobre o uso do galego.		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia.	CCL CSC	- Analiza a situación sociolingüística de Galicia	PD IA

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
ñ o	contorno máis próximo (aula e barrio), con aproximación aos prexuízos lingüísticos máis evidentes.	- Charla coloquio coa coordinadora do EDNL.		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia.	CCL CSC	- Analiza a situación sociolingüística de Galicia	PD IA
		- Audición de textos que presentan castellanismos e localización dos mesmos. - Revisión e corrección de textos que presentan castellanismos			LGB4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas.	CCL CSC CD	- Analiza gráficas sobre o uso do galego en función da idade-	OD UT IA
					LGB4.2.3. Identifica os castellanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	CCL	- Identifica e depurar castellanismos.	TA CA PE
ñ o	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	- Charla coa coordinadora do EDNL - Coloquio na aula.		B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega.	CCL CSC	- Coñece o funcionamento dos equipos de normalización	IA OD
					LGB4.3.2. Comprende o concepto normalización e explica o proceso normalizador do galego.	CCL	- Comprender o concepto de normalización	PE IA
					LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC	- Analiza a súa propia práctica lingüística.	AA IA
l ñ o	B4.6. A orixe e formación da lingua galega. Etapas da historia social da lingua galega	- Explicación na aula. - Debate. - Lectura de textos		B4.4. Recoñecer os principios elementos na orixe e formación da lingua galega, así como identificar	LGB4.4.1. Recoñece os principios elementos na orixe e formación da lingua	CCL	- Coñece a orixe e formación da lingua galega.	TA PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
l ñ o	desde os seus inicios ata 1916, e análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	- Exercicios de comprensión de textos.		as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua desde os seus inicios ata 1916.	galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL	- Coñece a orixe e formación da lingua galega.	TA PE
					LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL CSC	- Coñece a historia social da lingua ata 1916. Causas e consecuencias.	TA PE
					LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL CSC		
					LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL CSC		
		- Busca nas TIC de información relacionada coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.			LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	CCL CSC CD	- Interpretar gráficos relacionados coa historia social da lingua ata 1916	IA OD UT
ño	B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.	- Lectura e estudo da lexislación que regula o uso do galego e a súa promoción.		B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.	LGB4.5.1. Coñece a lexislación estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción.	CCL CSC	- Coñece a lexislación que regula a utilización do galego	PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
ñ o	B4.8. Prexuízos lingüísticos.	- Explicación do que é un prexuízo. - Busca de prexuízos cara o galego en textos.		B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.6.1. Coñece o que é un prexuízo, detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	- Recoñece prexuízos cara ao galego.	UT OD AA
	ñ o	B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.		- Lectura de textos na variedade estándar e outros que non a presentan. Observación de semellanzas e diferenzas.	B4.7. Identificar e clasificar as variantes diastráticas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega, valorala como variante unificadora e apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego.	CCL	- Identifica as variantes diastráticas do galego.
LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.			CCL CSC			- Recoñece os trazos da variedade estándar do galego	L TA	
LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.			CCL CSC			- Rexeita prexuízos sobre as variedades dialectais	AA OD	
Bloque 5. Educación literaria.								
h l	B5.1. Identificación e comprensión das distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	- Explicación das distintas épocas e períodos da literatura galega desde as orixes ata 1916 - Elaboración dun esquema das etapas da literatura e os seus principais trazos.		B5.1. Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	CCL	- Identifica as etapas da literatura galega ata 1916	PE
					LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a	CCL	- Sinala os principais trazos de cada unha das etapas.	CA PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
					Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.			
h l	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura e comentario guiado de textos representativos da literatura galega desde a IM ata 1916. - Lectura de obras breves da literatura galega. - Realización dun resumo das obras lidas situándoas no seu contexto. 		B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura.	CCL	- Busca textos representativos de cada etapa.	L CA PE
					LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	CCL	- Le autonomamente e comprender textos representativos da literatura galega ata 1916 relacionándoos co contexto.	L TA PE
					LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega	CCL	- Comenta textos de obras da Literatura galega ata 1916	CT PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
		- Lectura comparada guiada de textos de distintas épocas.			correspondente. LGLB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	CCL		
h l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	- Dramatización de textos narrativos, poéticos e teatrais da literatura galega desde a IM ata 1916.		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	CCL	- Le expresiva , comprensiva e dramatizadamente textos da Literatura galega ata 1916	L PE PO ReD
		- Audición de textos da literatura galega. - Debate sobre aspectos relacionados cos textos.			LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.	CCL	- Participa en audicións de textos da literatura galega.	A PD L

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. avaliación (abrev.)
b h l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	- Comentario de textos.		B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	CCL	- Realiza traballos relacionados con textos representativos da literatura galega.	PP CT L PP
e h l	B5.5. Consulta de fontes básicas de información e familiarización coas TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	- Busca en internet de información relacionada con autores/as e obras da literatura galega. - Elaboración dun traballo citando as fontes.		B5.5. Consultar fontes básicas de información e familiarizarse cos recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas.	CCL	- Realiza traballos sinxelos citando as fontes básicas de información.	AA PP
					LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.	CCL CD	- Emprega recursos básicos das TIC.	TA UT
h l n	B5.6. Creación ou recreación de textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	- Creación de textos propios seguindo modelos. - Obradoiro de poesía.		B5.6. Crear ou recrear textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL CCEC	- Recrea textos sinxelos de intención literaria	L OD PE
					LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	CCL CCEC	- Desenvolve o gusto pola escrita.	UB L

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.								
d e h	B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	- Lectura en pequenos grupos de textos argumentativos propios dos medios de comunicación. - Debate en grupo grande sobre un texto argumentativo. - Resumo individual dos argumentos dun texto-	20horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e reconece a intención comunicativa do/da falante.	CCL	Comprende o sentido global de textos argumentativos propios dos medios de comunicación e reconece o tema e os argumentos principais	OD PO
		- Audición e /ou vista de noticias e explicación e/ou resumo do seu contido en pequenos grupos. - Realización dun esquema no que figuren as ideas principais e secundarias dun texto argumentativo. - Debate sobre as mensaxes transmitidas nunha reportaxe vista previamente.			LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.	CCL	Distingue o tema, as ideas principais e secundarias e as partes de mensaxes orais	OD PO IA
					LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e reconece a validez dos argumentos.	CCL CAA	Analiza criticamente calquera mensaxe procedente dos medios de comunicación.	OD CA IA E
d e h	B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual.	- Vista e comentario sobre mensaxes publicitarias procedentes dos medios de comunicación, con especial atención ás mensaxes discriminatorias.		B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.	LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.	CCL CAA	Identifica as estratexias propias da linguaxe publicitaria.	OD IA
		- Audición, visionado e comentario de anuncios da televisión.			LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación,	CCL CSEIEE	Analiza elementos verbais básicos dos textos orais publicitarios.	PE OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					conciación e economía) e no plano léxico- semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).			
					LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.	CLL CCEC	Analiza elementos non verbais en anuncios publicitarios-	OD
d e h	B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	- Presentación dun power point previamente elaborado por eles sobre un tema relacionado co ámbito educativo en pequenos grupos. - Elaboración dun esquema dos argumentos utilizados polos que realizaron a exposición-		B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	CCL CAA	Identifica a tese, argumentos e intención comunicativa nunha exposición.	PO IA E PP UT
		- Participación en debates aportando as súas opinións, en grupo de clase.			LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	CCL CSC	É capaz de expresar as súas opinións sobre un tema.	PD OD
d e h	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	- Interpretación de textos orais. Un alumno conta un conto e os demais escoitan. A continuación resúmeno oralmente.		B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL	Pode resumir o que oe e a intención comunicativa do texto.	OD R
a c d	B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de			B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	CCL	Identifica recursos relacionados coa adecuación, coherencia e	OD IA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h	cooperación e de respecto.			claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	CCL	cohesión.	OD IA
		- Debate respectando a quenda de palabra e as ideas alleas.			LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	CCL CSC	Sabe ser cortés e educado na comunicación cos demais.	OD
		- Dramatización dun texto de teatro lido.			LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL CSC CSIEE	Recoñece a importancia dos elementos non verbais para falar en público.	OD
h o	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	- Intervencións na aula. - Audición de textos que presentan unha pronuncia cuidada do galego. - Produción de discursos orais cunha fonética correcta.	B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	CCL CAA	Recoñece a pronuncia correcta do galego (vogais abertas e pechadas, consoantes velares, etc), identificando os erros en discursos.	OD PO IA	
		- Observación dun mapa onde figuren os bloques e áreas lingüísticas do galego. - Debate sobre a riqueza que supón a existencia das variantes dialectais do galego. - Interpretación de textos orais na variante dialectal da Terra de Melide.		LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	CAA CSC	Recoñece e rexeita prexuízos relacionados coas variantes dialectais	PD OD	
				LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CCEC	recoñece e utiliza a variante dialectal da súa zona.	OD	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h o	B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Improvisacións teatrais partindo dunha situación dada.		B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CLL CSC	Produce textos orais correctos, adecuados á situación e intención comunicativa con coherencia e cohesión	OD
		- Intervencións espontáneas na aula. - Audición de textos orais en galego, tanto correctos como incorrectos para comparar.			LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL	Respecta as regras morfosintácticas e reproduce correctamente a fonética do galego.	PO OD
		- Exercicios orais de léxico pertencente a distintos campos semánticos.			LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CCL	Utiliza fraseoloxía propia do galego.	OD
					LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Utiliza progresivamente un léxico máis variado.	OD
a c d h	B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	- Visionado e comentario en grupo grande de anacos de programas de TV nos que se poidan apreciar mensaxes discriminatorias.		B1.8. Manifesta una actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.	CCL CAA	Recoñece mensaxes discriminatorias procedentes dos medios de comunicación e expresa opinións propias de rexeitamento.	OD PD
					LGB1.8.2. Rexeita	CCL	Rexeita con argumentos	OD

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC	usos lingüísticos discriminatorios ou que indiquen prexuízos.	PD
a b e g h o	B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	- Elaboración e presentación dun power point sobre un tema dado. - Planificación dun texto a partir dunhas pautas. - Exercicios de morfosintaxe.		B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC.	LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.	CAA CCL	Planifica minimamente a produción oral e revisa os borradores.	CA OD
					LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	CCL	Presenta clara e correctamente os contidos utilizando o rexistro adecuado á situación.	OD PT CA EM
					LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	CCL		
		LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.			CCL CSC CSIEE	Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e a linguaxe corporal ao falar en público.	OD IA ET	
		LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.			CD CAA CCL	Emprega as TIC para buscar información e revisar textos.	OD UT	
b h	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	- Discursos orais breves nos que os compañeiros poidan recoñecer erros, para evitalos.		B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	CCL CAA	Recoñece erros nos discursos e trata de evitalos, mellorando a súa expresión.	IA

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso						
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)	
				expresivas.					
a c d h	B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	- Debate sobre un tema de actualidade.		B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL CAA	Desenvolve argumentos para defender as súas opinións.	PD	
					LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	CCL CSC	Aplica as normas de cortesía na comunicación oral e rexeita a linguaxe discriminatoria-	PD OD	
a d h l ñ	B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	- Dramatizacións de situacións cotiás. Improvisación. - Conversas informais sobre aspectos relacionados coa súa vida e o os seus estudos.		B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	CCL CSC CSIEE CCEC	Participa en conversas informais.	OD ReD	
h o	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	- Gravacións de conversas, historias ou anécdotas de familiares ou amigos galegofalantes . Comentario e valoración das mesmas. - Debates en pequenos grupos sobre o valor da lingua oral como instrumento de aprendizaxe.		B1.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL CAA CSC CSIEE	Recoñece os valores da lingua oral para aprender e comunicarse.	A PD OD	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir									
b f h	B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	- Realización de resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais en pequenos grupos, utilizando	26 horas aproximadamente, que	B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e	CCL CAA	Realiza resumos, cadros e esquemas.	CA PE	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		as TIC.	se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	dos textos	mapas conceptuais).			
		- Prácticas de emprego do dicionario, tanto en formato papel, coma na rede. - Actividades de aprendizaxe de vocabulario básico a partir de textos. - Exercicios en rede de ampliación de vocabulario.			LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.	CCL	Aplica os propios coñecementos e recursos proporcionados pola rede e os dicionarios para solucionar problemas de comprensión.	OD CA UD UT
		- Lectura comprensiva dun texto e elaboración dun esquema en pequenos grupos. - Resumo do contido dun texto. Traballo individual e posterior posta en común.			LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.	CCL	Elabora un esquema a partir das ideas dun texto.	CA PE
		- Exercicios en rede de ampliación de vocabulario.			LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	CCL	Deduce información implícita e explícita nun texto.	CA PE
					LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	CCL CAA	Incorpora progresivamente palabras propias do rexistro culto ao seu vocabulario.	OD
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	- Busca en pequenos grupos da intención comunicativa, o tema e os subtemas de distintos textos. Intercambio dos textos e análise das coincidencias ou diverxencias.		B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial	CCL	Identifica tema e subtema en textos propios da vida cotiá.	OD PA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Lectura e elaboración de currículos, cartas de presentación, solicitudes, instancias, reclamacións... tanto en papel coma na rede.			LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	CCL CSC	Comprende textos propios dos ámbitos laboral e administrativo.	OD CA PE
d e h	B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	- Lectura de textos e realización de actividades do libro do alumno e/ou de internet.		B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	CCL CD	Comprende textos tanto do libro do alumno como de internet.	OD CA PE
		- Observación e interpretación de mapas, gráficas e diagramas en pequenos grupos.			LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	CCL	Interpreta a información de mapas, gráficos e diagramas.	OD PE PA
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	- Lectura de textos argumentativos para extraer o tema, en pequenos grupos e posta en común dos resultados.		B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	CCL	Elabora a súa propia interpretación dos argumentos dun texto.	PE
					LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.	CCL		
d	B2.5. Comprensión e	- Lectura e análise de textos		B2.5. Comprende e	LGB2.5.1. Diferencia os trazos	CCL	Diferenza os trazos	PA

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
e h	interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	xornalísticos de opinión en pequenos grupos. - Elaboración en grupos dunha carta ao director.		interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	CSC	característicos dos textos xornalísticos de opinión.	CA
		- Lectura de textos xornalísticos onde apareza información, opinión e persuasión, contrastándoos en función da súa finalidade.			LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	CCL CSC	Distingue información, opinión e persuasión nun texto xornalístico.	TA OD
d e h	B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	- Visionado de anuncios publicitarios buscando as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten. - Elaboración de anuncios en pequenos grupos.		B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).	CCL CSC	Interpreta mensaxes explícitas e implícitas dos textos publicitarios e mantén unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas dos medios de comunicación.	TA OD
					LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.	CCL CSC		
c d h	B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorias.	- Lectura en pequenos grupos de textos nos que aparecen usos lingüísticos discriminatorios e posta en común das conclusións. - Visionado e análise de anuncios publicitarios onde se poidan detectar usos lingüísticos discriminatorios.		B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	CCL CSC	Recoñece e rexeita usos lingüísticos discriminatorios en todo tipo de textos, especialmente nos publicitarios	OD TA
					LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.	CCL CSC		
b e	B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as	- Visita á biblioteca para observar os recursos que alí hai e		B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das	LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae	CCL	Sérvese dos recursos da biblioteca e das TIC para	UB

CD

UT

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
f h	bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.	aprender a utilizalos para extraer información. - Busca de información en internet. - Resumo e esquematización da información obtida na busca.		bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.	conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	CSC	obter información seleccionada e integrála nos seus escritos.	OD
					LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	CCL CD CAA CSC		CA
b f h	B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	- Realización de esquemas e mapas conceptuais. - Elaboración dunha presentación na que aparezan esquemas e mapas conceptuais realizados polo alumnado. - Lectura de textos en distintos rexistros. - Exercicios de adecuación e corrección gramatical. - Exercicios de uso de conectores. - Revisión e corrección de textos mal cohesionados. - Redacción de textos ben estruturados e cohesionados. - Exercicios de aplicación de normas morfosintácticas. - Uso de dicionarios e recursos da rede para revisar os exercicios e realizar textos gramaticalmente correctos.		B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).	CCL	Utiliza técnicas de planificación, como esquemas e mapas conceptuais.	TA PM
					LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.	CCL	Utiliza o rexistro adecuado á situación	TA PE
					LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.	CCL	Ordena as ideas, estrutura os contidos e utiliza correctamente elementos de cohesión.	EM TA PE
					LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicarlas correctamente.	CCL CD	Utiliza as regras ortográficas e as normas morfosintácticas para a elaboración de textos. Revisa as propias producións escritas.	EM UD UT CA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Revisión de textos en parellas e intercambio de opinións.			LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	CCL	Revisa o texto, comproba que a organización dos contidos sexa correcta, que non presente erros nin gramaticais nin de presentación.	OD TA
b e f h	B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	- Redacción, corrección e mellora de textos propios utilizando o Word, o corrector ortográfico e o dicionario da RAG na rede.		B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.	CCL CD CAA	Usa as TIC para elaborar, corrixir textos propios e presentalos debidamente..	UT PT UD
					LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.	CCL CD		
		- Busca na rede e lectura de textos. - Documentos compartidos co grupo relacionados con textos propios. - Lectura de blogs literarios. Consulta do blog Papalibros.			LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.	CCL CD CSC	Usa as TIC como medio de coñecemento de textos e opinións.	UT U BLOG
b	B2.11. Producción, en soporte impreso ou dixital, de textos	- Lectura e elaboración de currículos, fichas de		B2.11. Producir, respectando as súas	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de	CCL CD	Produce correctamente textos propios da vida	OD PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
h	propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	contratación. Reclamacións, etc - Cubrir formularios na web.		características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.	contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	CSC	cotiá pertencentes ao ámbito laboral e administrativo.	CA
b e h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión.	- Redacción de cartas á dirección e columnas de opinión.		B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	CCL CD CSC	Crea e presenta correctamente cartas á dirección e columnas de opinión sobre un tema dado-	PE PT CA
b e h	B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	- Lectura de textos argumentativos na rede. - Busca de argumentos, en pequenos grupos, para redactar un texto.		B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	CCL CD CSC	Aproveita a información obtida para producir textos argumentativos en calquera tipo de formato.	PE CA PT
					LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	CCL CD		UT OD
					- Resumo de textos argumentativos.	LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	CCL	Sintetiza correctamente a información de textos argumentativos.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
d h	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	- Debate sobre a importancia da escritura para organizar o pensamento e comunicarse.		B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	CCL CSC CCEC	Identifica o valor da escritura como ferramenta para expresarse e relacionarse.	IA OD
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	- Actividades de léxico no caderno de clase sobre diferentes campos semánticos - Busca de fraseoloxía galega na rede.	22 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.	CCL CAA	Recoñece e usa un léxico amplo e preciso.	EL CA PE
					LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.	CCL CAA	Recoñece e usa fraseoloxía galega nas súas producións	TA OD
b e l	B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	- Exercicios de verbos e perífrases. - Busca de perífrases en textos dados, indicando o seu significado..		B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	CCL CAA	Recoñece e usa correctamente os verbos e as perífrases do galego.	EM CA PE
b e i	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	- Exercicios de prefixos e sufixos. - Creación de novas palabras a partir dun grupo de lexemas e de sufixos.		B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	CCL CAA CCL CAA	Recoñece os procedementos de creación de palabras e crea palabras novas.	EM PE CA
					LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas	CCL	Recoñece as posibilidades combinatorias de prefixos	

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		- Exercicios con prefixos e sufixos gregos e latinos, nos que se indiquen os seus significados.			posibilidades combinatorias para crear novas palabras. LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.	CCL	e sufixos para crear novas palabras. Identifica a procedencia dalgunhas palabras do noso léxico.	OD CA PE
a d e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).	- Audicións de textos de persoas de distintos puntos de Galicia que presenten unha fonética correcta. - Exercicios orais e escritos de vogais abertas e pechadas.		B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	CCL CAA	Recoñece e usa adecuadamente as vogais medias abertas e pechadas e o n velar.	A EF PO PE
b e n l	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	- Consulta de dicionarios e outras fontes para resolver dúbidas. . Revisión e corrección de textos propios e alleos consultando dicionarios e outras fontes. - Interpretación de textos orais nos que se aplicarán correctamente as normas.		B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	CCL CD	Usa eficazmente as fontes de consulta en distinto formato e vai progresando na súa aprendizaxe autónoma.	UD UT CA OD
b e	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.			B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL CAA CCL	Aplica as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. Recoñece a importancia das normas.	PE CA OD OD
e	B3.7. Análise e uso reflexivo da	- Lectura das regras de		B3.7. Analizar e usar	LGB3.7.1. Analiza e usa	CCL	Usa correctamente a	PE

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
	puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	puntuación. - Exercicios de puntuación. - Corrección de textos mal puntuados.		correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.		puntuación.	TA CA
b e	B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	- Exercicios de análise sintáctica. - Creación de enunciados sintacticamente correctos para elaborar textos propios.		B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polo verbos.	LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	CCL CAA	Recoñece e clasifica enunciados.	EM CA PE
					LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	CCL	Identifica verbos e complementos en oracións.	EM PE
					LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	CCL	Coloca correctamente os pronomes nas oracións.	PE OD
					LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	CCL	Clasifica as oracións segundo o predicado.	TA PE
					LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	CCL	Usa a terminoloxía sintáctica correcta-	OD
e h	B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	- Subliñado de nexos textuais nun texto- - Redacción dun texto no que se utilice variedade de nexos textuais, evitando a repetición dos mesmos. - Elaboración dun texto a partir de enunciados inconexos.		B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	CCL CAA	Usa correctamente nexos textuais e evita a súa repetición en textos propios.	TA PE
e	B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a	- Lectura de textos e localización das partes que os compoñen. - Elaboración dun texto		B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	CCL	Identifica a estrutura dun texto.	TA PE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
e	vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	narrativo a partir dunhas pautas, no que aparezan parágrafos, exista unha progresión temática e estean correctamente puntuados.		construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.	LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	CCL	Identifica a estrutura dun texto.	TA PE
		- Estudo do contido dos parágrafos dun texto alleo.			LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	CCL CAA	Divide un texto en parágrafos en función do seu contido	OD PE
					LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	CCL	Identifica a progresión temática nun texto.	OD TA
					LGB3.10.4. Elaboro textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	CLL	Elabora correctamente textos divididos en parágrafos e nos que se observe a progresión temática.	TA PE
a b e	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	- Lectura de textos argumentativos propios e alleos. - Elaboración dun texto argumentativo propio, despois de documentarse na rede.		B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.	CCL	Recoñece un texto argumentativo e sabe elaborar un manifestando os seus argumentos.	TA CA PE
		- Lectura de textos de carácter subxectivo buscando trazos que indiquen subxectividade- - Elaboración dunha descrición subxectiva.			LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.	CCL	Emprega nun texto propio expresións de carácter subxectivo.	OD CA
b e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	- Elaboración de escritos adecuados a distintas situacións dadas. - Redacción de textos seguindo		B3.12. Xustifica a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	CCL CAA	Redacta textos adecuados á situación e o xénero.	OD PE TA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
b e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	unhas pautas relacionadas co tema e o xénero.		producións propias cunha adecuación apropiada.	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	CCL CAA	Redacta textos adecuados á situación e o xénero.	OD PE TA
					LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	CCL		
b e h	B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	- Elaboración dun proxecto multimedia en grupos no que se traballe sobre as linguas do alumnado do centro ou da aula.		B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	Participa en proxectos evitando estereotipos lingüísticos e culturais. Participa en traballos que requiran utilizar varias linguas e valora o plurilingüismo como fonte de riqueza persoal e cultural.	PP OD AA
b e	B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA		

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
Bloque 4. Lingua e sociedade.								
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	- Explicación en gran grupo das funcións dunha lingua e traballamos a valoración da súa función identitaria.	11 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	CCL CCEC	Valora a lingua como manifestación da riqueza cultural e a identidade dun pobo. É quen de expoñer a súa opinión razoada sobre a relación lingua- pobo.	OD AA TA
		- Traballo co mapa de Europa das linguas. - Lectura e comentario de textos relacionados co plurilingüismo.			LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.			
		- Debuxo do mapa da comunidade lusófona e dos países que a integran. - Busca de información na rede sobre o uso do portugués no mundo.			LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.	CCL CSC	Localiza nun mapa os países lusófonos-	TA UT OD
					LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).	CCL CSC CD		
ñ o	B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	- Lectura e interpretación da lexislación básica en materia lingüística. - Debate sobre a lexislación en materia lingüística.		B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e	LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.	CCL CSC	Coñece a lexislación básica en materia lingüística.	TA PE

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración da biografía lingüística de cada alumno/a, seguindo unhas pautas. - Debate sobre a situación actual do galego. - Estudo de gráficas aportadas polo EDNL do IES. 		contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.	LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	CCL CSC	Coñece e describe a situación sociolingüística de Galicia.	TA OD PE UT PD
					LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	CCL CSC CD	É capaz de analizar gráficas sobre a situación sociolingüística de Galicia e de describila.	
					LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	CCL CSC		
		- Análise en grupo grande das tendencias da lingua galega a partir da situación actual.			LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.	CCL CSC		
ñ o	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	- Posta en común sobre as actividades desenvolvidas no centro que axudan no proceso de normalización do idioma.		B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	CCL CSC	Contribúe coa súa práctica a normalizar o idioma.	OD IA
		- Exposición na aula do significado de normalización e normativización.			LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	CCL CSC	Distingue normalización e normativización.	PE OD TA
		<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración dunha enquisa sobre os usos lingüísticos do alumnado do centro. - Análise dos datos obtidos. - Lectura de textos relacionados coa evolución das linguas e coas 			LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC	Analiza a súa práctica lingüística e valora a importancia de contribuír á normalización da lingua.	OD AA TA

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		linguas que desaparecen no mundo. - Charla da coordinadora do EDNL do centro co alumnado.			LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	CCL CSC	Coñece e valora a importancia da normalización lingüística para a supervivencia do idioma.	
ñ o	B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	- Exposición por parte do profesor dos principais acontecementos da historia social da lingua dende 1916. Causas e consecuencias. - Realización dun esquema sobre os acontecementos nas diferentes etapas da lingua.		B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916.	LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	CCL	Elabora un texto expositivo sobre as etapas máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916, así como das causas e consecuencias máis importantes da historia social da lingua.	TA PE
					LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	CCL CCEC CCL CCEC		
LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	CCL CCEC CD	Interpreta información relacionada coa historia social da lingua.	OD UT TA					
ñ o	B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	- Lectura de textos relacionados coa situación sociolingüística das		B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das	LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de	CCL CD	Analiza criticamente textos relacionados coa situación	TA PD

			Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso					
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		linguas de España. - Debate sobre a situación sociolingüística de España.		linguas de España.	España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.		sociolingüística e legal das linguas do Estado Español.	PE
ñ o	B4.8. Prexuízos lingüísticos.	- Lectura de textos nos que se manifesten prexuízos lingüísticos, en pequenos grupos. - Posta en común das conclusións obtidas na actividade anterior.		B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.	CCL CSC	Localiza en textos prexuízos lingüísticos e rebáteos con argumentos.	TA IA OD
					LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	CCL CSC		
ñ o	B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	- Audición de textos de persoas galegofalantes nos que se aprecien trazos dialectais de distintos lugares de Galicia - Realización de gravacións a distintas persoas que utilicen trazos dialectais propios da Terra de Melide. - Lectura de textos na variedade estándar da lingua galega. - Comparación de textos na variedade estándar con outros dialectais. - Lectura e análise de textos con		B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar.	LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.	CCL CSC	Recoñece os trazos dialectais da Terra de Melide e outros lugares de Galicia.	A TA PT
					LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega. LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	CCL CCL	Utiliza os trazos da variedade da lingua galega estándar nas súas producións e recoñece a importancia da lingua estándar como unificadora.	OD TA AA
					LGB4.7.4. Valora as variedades	CCL	Rexeita prexuízos sobre as	OD

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
		variantes diatópicas, diafásicas e diastráticas da lingua galega.			xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentalmente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.	CSC	variedades xeográficas da lingua galega.	TA AA
					LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.	CCL CSC	Recoñece o influxo da situación sociolingüística nas variedades diatópicas, diastráticas e diafásicas do galego.	OD
Bloque 5. Educación literaria.								
h l	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	- Realización dun esquema dos distintos períodos da literatura galega de 1916 á actualidade. - Exposición na aula, por parte do profesor das principais características da literatura desta etapa.	25 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	CCL CCL	Identifica os períodos e as características de cada un.	PE OD
h l	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	- Lectura de obras representativas da literatura galega desta etapa. - Lectura e comentario de textos literarios - Resumo de textos e contextualización. - Comentarios guiados de textos de obras literarias desta etapa.		B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura. LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos	CCL CCL	Le textos seleccionados e obras da literatura galega desta etapa Resume o contido de textos seleccionados e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico.	L PE OD CA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.			
					LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente	CCL	Comenta, de forma guiada, textos literarios desta etapa, e contextualízaos.	TA PE
					LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.	CCL		
h l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	- Lectura dramatizada de textos teatrais. - Recital poético. - Lecturas comprensivas e expresivas de textos. - Resumo de textos.		B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CCL	É capaz de ler comprensiva e expresivamente textos desta etapa e responder a preguntas sobre eles.	L OD CA PE
		- Audición dun recital poético acompañado de música. - Obradoiro literario dun poeta actual, como Carlos Negro.			LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de	CCL	Participa en audicións de textos da literatura galega desta etapa. Produce sinxelos textos	A TA

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporali- zación	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrum. de avaliación (abrev.)
					1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.		poéticos.	
b h l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	- Análise dunha selección de textos literarios desta etapa a nivel individual e colectivo.		B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CCL	Realiza comentarios de textos literarios.	TR PE
e h l	B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	- Busca na web información para a realización de traballos. - Elabora unha bibliografía.		B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas. LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL CCL CD	Consulta e cita fontes de información.	OD TA UT
h l n	B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	- Lectura de textos literarios na aula. - Análise de distintos aspectos relacionados cos textos. - Creación de textos propios, a partir de outros literarios vistos na aula.		B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	CCL CCEC	Crea textos de intención literaria a partir de outros traballados na aula.	TA CA PE
		- Obradoiro de literatura			LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	CCL CCEC	Incremento do seu gusto pola escrita como instrumento de comunicación.	OD AA

3.3. CONCRECIÓN DE TEMPORALIZACIÓN

Nas materias impartidas polo Departamento, os contidos son recorrentes cando menos en grande parte, razón pola cal resulta difícil determinar polo miúdo a temporalización. En cada unha das unidades traballaranse todos os bloques dunha maneira máis ou menos explícita, insistíndose máis naqueles aspectos nos que o alumnado presente maior dificultade e tendo en conta que a estes niveis o principal obxectivo é que o alumnado sexa capaz de entender ben os textos, de producilos correctamente e de ter unha actitude crítica ante o que le e escoita

3.4. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Posto que no cadro non hai espazo suficiente para poñer o nome completo dos instrumentos de avaliación, achégase un listado deles coas súas abreviaturas para poder comprendelo.

Audicións (A)

Avaliación de actitude (AA)

Avaliación ortografía (AO)

Avaliación de contidos (AC)

Avaliación textos escritos (ATE)

Caderno de aula (CA)

Comentario de lecturas (CL)

Comentario de textos (CT)

Correos electrónicos (CE)

Cuestionarios (C)

Diario de lectura (DL)

Esquemas (E)

Exercicios de fonética (EF)

Exercicios de morfosintaxe (EM)

Exercicios de léxico (EL)

Exposición de traballos (ET)

Gravacións (G)

Intervención na aula (IA)

Intervención en debates (ID)

Lecturas (L)

Mapas (M)

Observación directa (OD)

Participación en debates (PD)

Participación en proxectos (PP)

Posta en común (PC)

Presentación multimedia (PM)

Presentación de traballos (PT)

Proba de gramática (PG)

Proba escrita (PE)

Proba oral (PO)

Representacións e dramatizacións (R e D)

Resumos (R)

Traballo de aula (TA)

Uso de blog (UBLOG)

Uso da biblioteca (UB)

Uso de diccionario (UD)

Uso de cuestionarios (UC)

Uso de TIC (UT)

3.5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS NA ESO: LIÑAS XERAIS

A metodoloxía empregada tratará de se adaptar ás características do alumnado, de favorecer a capacidade de aprender por si mesmo, de participar no traballo en equipo, e de promover a creatividade e o dinamismo integrando os recursos das tecnoloxías da información e das comunicacións na aprendizaxe.

Para levar a cabo este proceso de ensinanza-aprendizaxe contéplanse como criterios básicos os seguintes:

- Partir do grao de desenvolvemento do alumnado e dos coñecementos previos para favorecer a aprendizaxe significativa.
- Propiciar situacións de aprendizaxe motivadoras e funcionais onde o/a alumno/a actualice os seus coñecementos, favorecendo así a súa autonomía.
- Concibir un enfoque funcional e comunicativo -con seguridade o máis acaído para a ensinanza-aprendizaxe da lingua- que teña como finalidade o desenvolvemento da competencia comunicativa en galego.

3.5.1. A METODOLOXÍA EN 1º e 2º de ESO

Tendo en conta as idades dos alumnos e alumnas neste ciclo e os factores psicolóxicos que neles inflúen agora de maneira determinante, seguramente é preciso, en primeiro lugar, facer especial fincapé na creación das rutinas necesarias para a aprendizaxe, nas súas diferentes destrezas, da lingua.

Os alumnos e alumnas están en fase de asentamento tanto dos seus propios coñecementos como no que se refire á súa propia referencia nun mundo hostil. Precisamente por iso, é seguramente preciso darlle preeminencia á indución no que aos procedementos se refire. Iso significa que o profesorado de 1º e 2º da ESO debe cumprir un papel estreitamente relacionado cun posicionamento maiéutico da educación; agora máis que nunca, o docente é un “guía” para os seus pupilos, un “axudante” que lles amosa diferentes técnicas e camiños para chegar á aprendizaxe pretendida. Esta concepción do método é especialmente importante se temos presente o que de transitorio teñen estes cursos (xa se rematou unha etapa pero aínda non se acadou a plena adolescencia nin a madurez suficiente para deducir, seleccionar datos, abstraer...).

Partindo desta premisa, aínda que sen considerala dogma de fe, seguramente é preciso tamén tomar plena conciencia da contorna para podermos atinar co mellor método. Iso quere dicir que haberá que ter en conta o enclave xeográfico, social, económico, cultural, etc. a partir do cal pretendemos programar, porque tódolos factores anteriores van configurar un tipo de alumnado moi concreto ao que se lle debe dar unha *resposta educativa* tamén concreta. Desde esta perspectiva, a Terra de Melide ofrece infinidade de oportunidades educativas, precisamente por constituír unha comarca perfectamente definida e por estar estudada na súa integridade desde a década dos ano 1930.

Con seguridade, tendo en conta as características específicas da contorna, do centro e do propio alumnado, a elección metodolóxica debe procurar:

- Outorgarlle un protagonismo inicial á cuestión actitudinal para solucionar a evidente desorientación que supón para os alumnos/as o cambio de etapa.
- Deseñar en detalle o proceso de avaliación inicial para detectar as carencias máis importantes e comezar a reparalas canto antes.
- Identificar as aprendizaxes previas do alumnado como porta aberta para a adquisición doutras novas (con iso conseguiríase en parte o reforzo da autoestima “lingüística” do alumnado, un tema aínda pendente para moitos dos rapaces que, paradoxalmente, están plenamente instalados na lingua).
- Destacar a oralidade, habida conta de que estamos a programar nun centro de alumnado maioritariamente galego-falante, tanto na adquisición de novas aprendizaxes como na consolidación do xa aprendido.
- Promover entre o alumnado actividades de investigación no seu contorno, de forma individual ou por equipos, para que coñezan a súa realidade máis próxima.
- Tratar de que o alumnado conecte co saber propio do ámbito que o rodea para favorecer o respecto pola cultura herdada dos antepasados e para adquirir conciencia da necesidade e do deber moral que supón transmitir esa cultura recibida.
- Fomentar a lectura de todo tipo de textos axeitados á súa idade para promover, á súa vez, afección pola lectura como medio lúdico, goce estético e fonte de adquisición de coñecementos.
- En calquera caso, os métodos deben ser transitorios e flexibles, de modo que se poidan reaxustar sempre que cumpra, e mesmo cambiar ou eliminar se a súa ineficacia é percibida xa nas primeiras fases do proceso educativo.

3.5.2. A METODOLOXÍA EN 3º e 4º DA ESO

Os métodos propostos neste proxecto didáctico baséanse fundamentalmente na flexibilidade; con isto quérese dicir que en primeira instancia haberá que facer un estudo das características do grupo para poder determinar o método ou métodos idóneos. É preciso partir tamén da evidente necesidade de compaxinar diferentes tipos de metodoloxías nos procesos de ensinanza-aprendizaxe

mesmo dentro do mesmo período lectivo. Haberá, logo, situacións nas que sexa preciso utilizar o método expositivo, xunto con outras nas que o máis apropiado sexa tratar de utilizar o método indutivo, procurando un traballo individual ou grupal que provoque a identificación da solucións aos problemas ou situacións propostos.

Con todo, cómpre ter en conta unha serie de circunstancias, propias da etapa evolutiva que nos ocupa, que poden e deben determinar os criterios metodolóxicos elixidos: Os alumnos/as de 3º e 4º curso son xa *plenamente* adolescentes, o que significa que precisan participar máis activamente no proceso educativo (desenvolvemento das clases e da vida do centro en xeral).

- Requiren un maior grao de *consenso* na consecución dos obxectivos propostos para este ciclo. Isto supón unha adaptación importante no que aos métodos de ensino empregados se refire (variedade de ideas e materiais, apoios externos como a música, visitas culturais, colaboración de persoas alleas ao centro escolar que poidan suscitar o seu interese...).
- Finalmente, o feito de que se trate dun momento na vida escolar no que se achega a fin dunha etapa obrigatoria –co conseguinte acrecentamento, ás veces, das dificultades– debe provocar estar especialmente atentos desde a óptica metodolóxica a aqueles alumnos/as aos que o seguimento ordinario do traballo de aula se lles vai facendo máis difícil.
- Tendo en conta todas estas consideracións, e aínda contemplando precisamente a necesidade de adaptación metodolóxica ás circunstancias de cada momento, en termos xerais, propóñense como estratexias metodolóxicas as seguintes:
 - O uso de métodos de carácter dedutivo nos planos:
 - Morfolóxico: o alumnado debe retomar, ou, no seu defecto, aprender de novo, os fundamentos da morfoloxía (tipos de palabras e uso, análise da forma...). Prestaráselle especial atención a este plano durante o 3º curso.
 - Sintáctico: cómpre consensuar un método de análise e poñelo en práctica ao longo do ciclo (neste caso en 4º curso).
 - Textual: só no referente á elaboración dun modelo de comentario que o alumno terá presente unicamente como referencia (tanto en 3º como en 4º da E.S.O.).
- A exposición informativa para o tratamento de:
 - Lexislación relativa á lingua.

- Historia externa do idioma.
 - Variedade dialectal.
 - Autores, obras e correntes literarias.
- A vía indutiva para o tratamento de:
 - Subcódigos lingüísticos: abreviaturas, siglas, acrónimos...
 - Estudo de boa parte dos campos semánticos.
- A proposta da investigación para:
 - A lingua nos medios de comunicación.
 - As canles de comunicación de creación máis recente.
 - A lingua nos eidos *extralingüísticos* (etnografía, mundo laboral, núcleos sociais específicos ...).
 - A estabilidade das variedades dialectais: repercusións do progreso na delimitación das áreas lingüísticas actuais.

3.5.3. CONSIDERACIÓNS METODOLÓXICAS A RESPECTO DAS SITUACIÓNS QUE SE POIDAN PRODUCIR NO DESENVOLVEMENTO DO CURSO NA ESO

De ser preciso algún tipo de ensino telemático, sexa polo confinamento do alumnado –en todo ou en parte– ou do profesorado, serán tidas en conta as pautas que se establecen a seguir:

Estratexias organizativas

- Todos os luns a primeira hora, e mentres dure o confinamento, poñerase a disposición do alumnado a proposta semanal de traballo, que deberá ser entregado no prazo que se estableza en cada caso tendo en conta a tipoloxía da proposta.
- Haberá unha posibilidade constante de contacto, e de retroalimentación, co profesorado a través, particularmente, do correo electrónico. En todo caso, o profesorado utilizará preferentemente os medios da aula virtual do centro para comunicarse co alumnado.
- Transcorrido o prazo establecido, serán revisadas as tarefas, cun mínimo comentario de cada unha delas, se é do caso, que lle será remitido ao alumnado.

De ser difícil o contacto virtual, poderá optarse por facerlle chegar ao alumnado a proposta de traballo por un sistema impreso a través dos mecanismos previstos polo centro. Non se descarta, neste caso, o contacto telefónico.

Tipoloxía das actividades

Desenvolveranse, fundamentalmente, tres tipos de actividades:

- De lectura e de produción de textos, procurando o adestramento das destrezas básicas.
- De pequenas investigacións sobre aspectos diversos relacionados coa materia: busca de información, elaboración de pequenos informes...
- Propostas de reflexión sobre aspectos máis teóricos relacionados coa materia, necesarias –se é o caso– para o desenvolvemento dos dous tipos de tarefas anteriores.

Materiais e recursos

Utilizaranse, fundamentalmente, catro tipos de materiais:

- Libros de lectura accesibles nas circunstancias de confinamento.
- Materiais producidos *ad hoc* polo profesorado.
- Textos literarios de diferentes épocas.
- Recursos localizados na Rede.

Información ao alumnado e ás familias

Tanto as adaptacións da programación como as estratexias concretas de traballo, así como as canles de contacto en cada caso, seranlles comunicadas ao alumnado e ás súas familias, nomeadamente a través do Espazo Abalar.

3.6. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN QUE SE ESTABLECEN

3.6.1. 1º CURSO DE ESO

A cualificación do alumnado pretende reflectir unha valoración do grao de consecución dos obxectivos tendo en conta tódolos tipos de contidos e os estándares de aprendizaxe; deste xeito, entre o 60 e o 80 % da nota global corresponderá ás probas orais e/ou escritas; as lecturas e as actividades relacionadas con elas suporán un 10% da nota; o traballo diario entre un 10 e un 20%, dependendo dos traballos que se manden realizar . Terase en conta neste apartado a participación nas actividades, hábitos de traballo, emprego da variedade lingüística axeitada, asistencia ás clases... así como as actividades presentadas (traballos escritos, exposicións orais, actividades de expresión...). Finalmente, a puntuación restante corresponderá á actitude do alumno/a no desenvolvemento das actividades lectivas, así como cara aos compañeiros/as, o profesorado ou cara á propia materia.

As lecturas de cada trimestre son de carácter obrigatorio. Se se dese o caso de que un alumno ou alumna tivese unha avaliación positiva en tódolos demais aspectos, a non superación da proba de lectura non impedirá que aprobe a avaliación, se ben deberá recuperar esta parte con posterioridade. Para superar a materia deberá demostrarse a lectura das tres obras obrigatorias. De non cumprirse este requisito, non será superada e o alumno/a deberá recuperala na proba extraordinaria de fin de curso.

Déixase constancia igualmente da decisión de que na avaliación extraordinaria de final de curso a proba escrita fixada constitúa o 100% da cualificación, contemplándose a posibilidade de que o profesorado considere oportuno propoñer ao alumnado traballos ou exercicios para practicar as competencias requiridas durante os meses de verán, facilitando así a adquisición das competencias a avaliar.

Estes criterios poderán experimentar modificacións ao longo do curso para axustalos ás características dos diversos grupos, de xeito que favorezan a superación da materia.

3.6.2. 2º CURSO DE ESO

A cualificación do alumnado pretende reflectir unha valoración do grao de consecución dos obxectivos, sexan estes de índole máis teórica, de índole máis instrumental, ou de índole máis actitudinal. Deste xeito, unha parte da cualificación global pode vir derivada da realización de

probas estritamente teóricas; outra parte, da realización de comentarios críticos sobre obras de lectura; outra parte, da realización de composicións escritas, a partir de textos dados ou puramente creativas; outra parte, da observación ordinaria do traballo diario do alumno/a; e, finalmente, unha última parte que se poderá orixinar a partir da análise do caderno de traballo do alumno/a e da organización do seu material individual. As obras de lectura de cada trimestre terán carácter obrigatorio. Se se dese o caso de que un alumno ou alumna tivese unha avaliación positiva en todos os demais aspectos, a non superación da proba de lectura non impedirá que supere a avaliación, se ben deberá recuperar esta parte con posterioridade. Para superar a materia deberá demostrarse a lectura das tres obras obrigatorias. De non cumprirse este requisito, non será superada e o alumno deberá recuperala na proba extraordinaria de fin de curso.

As probas orais ou escritas contarán entre un 60 e un 70% da nota; as lecturas e actividades relacionadas con elas, un 10%; a ordenación do traballo diario entre un 10 e un 20%. Finalmente, o 10% restante corresponderá á actitude do alumno/a no desenvolvemento das actividades lectivas, así como cara aos compañeiros/as, o profesorado ou cara á propia materia.

Déixase constancia igualmente da decisión de que na avaliación extraordinaria de final de curso a proba escrita fixada constitúa o 100% da cualificación, contemplándose a posibilidade de que o profesorado considere oportuno propoñer ao alumnado traballos ou exercicios para practicar as competencias requiridas durante os meses de verán, facilitando así a adquisición das competencias a avaliar.

Estes criterios poderán experimentar modificacións ao longo do curso para axustalas ás características de cada grupo de alumnado, e de cada alumno en particular, de xeito que favorezan a superación da materia.

3.6.3. 3º E 4º DE ESO

A cualificación do alumnado pretende reflectir unha valoración do grao de consecución dos obxectivos tendo en conta tódolos tipos de contidos e os estándares de aprendizaxe, de maneira que:

A proba ou probas escritas serán valoradas entre un 60 e un 80% da cualificación global da avaliación. Teranse en conta na súa valoración os erros lingüísticos graves e leves.

Desenvolverase unha avaliación individual e observativa fundamentada no traballo diario. Este apartado valorarase ata nun 20 %. Se esta avaliación é moi negativa, o alumnado poderá chegar a non superar a materia.

Realizarase tamén a valoración doutras tarefas (comentarios e resumos de textos, exercicios de reflexión metalingüística, lecturas, traballos monográficos...), así como da produción oral, esta valorarase ata nun 10%.

Marcarase un libro de lectura obrigatorio por avaliación. A non lectura da obra pode ser motivo suficiente para non superar a materia. Será avaliado ata un 10% da cualificación da avaliación.

Déixase constancia igualmente da decisión de que na avaliación extraordinaria de final de curso a proba escrita fixada constitúa o 100% da cualificación, contemplándose a posibilidade de que o profesorado considere oportuno propoñer ao alumnado traballos ou exercicios para practicar as competencias requiridas durante os meses de verán, facilitando así a adquisición das competencias a avaliar.

Estes criterios poderán experimentar modificacións ao longo do curso para axustalos ás características dos diversos grupos, de xeito que favorezan a superación da materia.

4. LINGUA GALEGA E LITERATURA NO BACHARELATO

1.1.OBXECTIVOS CURRICULARES PARA BACHARELATO

Segundo queda reflectido nas disposicións respectivas, o Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural
- o) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

p) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

q) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

E, igual que sucedía na etapa de ESO e tomando como referencia estes obxectivos curriculares, o Departamento de Lingua Galega do IES Melide estruturou do modo que se especifica a seguir os obxectivos, as actividades de aprendizaxe, a temporalización, os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as competencias clave e os mínimos esixibles en relación aos contidos.

4.2. OBXECTIVOS, ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE E MÍNIMOS ESIXIBLES EN RELACIÓN AOS CONTIDOS

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso								
Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar								
b d e	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	<ul style="list-style-type: none"> - Intervencións na clase, espontáneas ou planificadas, sobre temas de actualidade, de interese persoal ou social e asuntos da vida cotiá. - Audición e /ou lectura de noticias, entrevistas, crónicas ou reportaxes. Explicación e/ou resumo do seu contido. - Busca das ideas principais e secundarias dos textos. - Realización de esquemas coas ideas principais e secundarias dos textos orais escoitados. - Debates seguindo as normas relacionadas con este tipo de intervencións, especialmente a de manter as quendas de palabra e respectar as opinións dos compañeiros. - Exposición para toda a 	21 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais e audiovisuais.	LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CLL	Identifica a idea principal de textos orais.	OD TA PO PD
					LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	CCL CAA	Recole ideas fundamentais e secundarias en resumos-secundarias en resumos-	PC A R
					LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	CCL CAA	Emite xuízos críticos sobre discursos orais.	AA
b d e	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.			B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados (conferencias, clases, charlas, presentacións e videoconferencias).	LGB1.2.1. Sintetiza o contido dun texto ou responde preguntas concretas relativas á comprensión de textos orais.	CCL CAA	Responde preguntas concretas relacionadas con textos orais	
					LGB1.2.2. Comprende as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación, charla ou conferencia.	CCL CSC	Comprende as ideas principais dunha exposición oral.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
		<p>clase dun tema de actualidade utilizando unha montaxe en power point que eles/elas mesmos/as realizaron.</p> <p>- Audicións de textos de persoas cunha correcta fonética galega.</p> <p>- Gravacións por parte do alumnado e escoita das mesmas observando a fonética, os seus usos correctos e incorrectos.</p>			<p>LGB1.2.3. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.</p>	CAA	Recoñece estratexias de organización de contido nunha exposición oral..	
		<p>- Detección e comentario de usos lingüísticos nos que aparezan prexuízos respecto á lingua, ás variantes dialectais e aos falantes.</p>		B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais e audiovisuais dos medios de comunicación (entrevistas, documentais, series e películas).	<p>LGB1.2.4. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.</p>	CAA	Participa activamente nunha exposición oral formulando preguntas.	
b	B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (entrevistas, documentais, series e películas).				LGB1.3.1. Recoñece a intención comunicativa, as ideas principais e relevantes de programas de radio e televisión (entrevistas, documentais, series e películas).	CCL CSC CCEC	Recoñece a intención comunicativa en programas de radio e televisión.	
d					LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación social.	CCL CSC	Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión	
e					LGB1.3.3. Analiza e explica os recursos verbais e non verbais.	CCL	Analiza os recursos verbais e non verbais-	
h						CAA		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
						CSC		
a	B1.4. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.			B1.4. Desenvolver habilidades de escoita activa, para identificar os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao texto..	LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	CCL	Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	
b					LGB1.4.2. Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral; respecta as quendas e as opinións alleas.	CSC	Aplica normas de cortesía na comunicación oral.	
e					LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CSC CCL CSIEE	Recoñece a importancia dos elementos prosódicos e a linguaxe corporal.	
m								
d	B1.5. Producción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión,			B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC así como de	LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	CAA CCL	Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	
e					LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os	CAA	Consulta fontes de	
g								

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
i m	corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.			elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	borradores e esquemas.	CSIEE	información diversas.	
					LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	CCL	Presenta os contidos correctamente.	
					LGB1.5.4. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	CCL CSC	Utiliza o rexistro adecuado.	
					LGB1.5.5. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL CSC CSIEE	Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e a expresión corporal.	
					LGB1.5.6. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	CAA CD CCL	Emprega as TIC para documentarse, revisar textos e elaborar presentacións.	
e	B1.6. Presentación oral de textos expositivos e argumentativos, do ámbito			B1.6. Expor oralmente con rigor e claridade un tema especializado de textos do ámbito educativo ou de	LGB1.6.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e	CCL	Desenvolve correctamente	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
g i l	educativo e de divulgación científica e cultural.			divulgación científica e cultural.	corrección gramatical.	CCL	temas do currículo.	
					LGB1.6.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	CCL	Emprega léxico preciso e evita coloquialismos e palabras comodín.	
					LGB1.6.3. Emprega recursos verbais e non verbais en textos expositivos.	CCL CSC	.Emprega recursos verbais e non verbais en textos.	
					LGB1.6.4. Adecúa o texto segundo a intención comunicativa, o tema e o xénero textual.	CSC CSIEE	Produce textos orais adecuados, coherentes e ben cohesionados.	
e h	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.			B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSC		
					LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n	CCL	Respecta as regras morfosintácticas e a fonética propia do galego en intervencións orais.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
					velar e fonema fricativo palatal xordo).			
					LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CCL	Utiliza fraseoloxía propia do galego.	
					LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Emprega un léxico rico.	
a b e m	B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.			B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL CSC CSIEE	Desenvolve argumentos convincentes e comenta as contribucións dos interlocutores.	
					LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatória.	CCL CSC CSIEE	Aplica normas de cortesía e emprega unha linguaxe non discriminatória.	
a	B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida			B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou	LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo	CAA	Participa en conversas informais.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
b e m	cotiá, en diferentes rexistros.			informal.	e participa en conversas informais.	CCL CSC CSIEE		
b d e	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.			B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada) e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	CCL CAA	Recoñece dificultades expresivas e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	
					LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	CAA CSEIEE		
b e	B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.			B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	CCL CAA	Respecta as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
					LGB.1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	CAA CCL CSC	Rexeita prexuízos relacionados coa pronuncia.	
					LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CAA CCL CSC	Usa a variedade dialectal propia do Bloque Central.	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
b f h	B2.1. Aplicación de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para comprender, analizar e comentar o texto na súa integridade.	- Busca da idea principal e as secundarias de diferentes tipos de textos. - Elaboración de resumos, esquemas e mapas conceptuais de diferentes tipos de textos. - Lectura e comentario en pequenos grupos de diferentes textos dos medios de comunicación e posta en	31 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para comprender, analizar e comentar o texto na súa integridade.	LGB2.1.1. Recolle as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais. LGB2.1.2. Interpreta o sentido global do texto, identifica o propósito comunicativo do/da autora e emite opinións e xuízos sobre a mensaxe. LGB2.1.3. Distingue o tema principal e os subtemas e compón o esquema	CCL CAA CCL CSC CCL	Realiza resumos e esquemas. Interpreta o sentido global do texto, o propósito comunicativo e emite opinións. Distingue o tema principal e subtemas, e compón	OD PE PP PM CL CT EL

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
		común das conclusións. - Redacción de argumentos para realizar un debate sobre un tema dado. - Análise guiada e non guiada de diferentes textos.			xerarquizado das ideas do texto.	CCL	esquemas.	IA
					LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión e complementar a información do texto.	CCL CD CAA	Utiliza recursos para facilitar a comprensión e complementar a información do texto.	L UB
b	B2.2. Planificación e produción de textos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas gramaticais e ben presentados.	- Busca na rede de información para elaborar unha montaxe sobre un tema dado. - Visita á biblioteca para coñecer mellor os recursos que se atopan nela e podelos utilizar posteriormente en traballos		B2.2. Compoñer producións escritas planificadas adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	LGB2.2.1. Selecciona e presenta os contidos dos seus textos de forma clara e ordenada.	CCL	Presenta os contidos de forma clara e ordenada.	
h		- Emprego das TIC para mellorar a comprensión , ampliar a información e revisar a redacción e ortografía de textos variados. Uso de dicionarios na rede e de correctores ortográficos.			LGB2.2.2. Identifica e describe as características lingüísticas dos distintos tipos de rexistro.	CCL		
					LGB2.2.3. Utiliza o rexistro lingüístico axeitado á situación comunicativa das súas producións.	CCL CSC	Utiliza o rexistro lingüístico adaptado ás situacións.	
					LGB2.2.4. Utiliza mecanismos variados de cohesión lingüística.	CCL	Utiliza mecanismos variados de cohesión lingüística.	
		- Redacción de comentarios guiados expresando a			LGB2.2.5. Axústase ás normas ortográficas e morfolóxicas da lingua	CCL	Axústase ás normas ortográficas e morfolóxicas	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
		opinión sobre o contido de diferentes textos.			galega.	CCL	da lingua galega.	
b d e h	B2.3. Comprensión, produción e síntese de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural (dicionarios, glosarios e enciclopedias).	- Redacción de textos informativos e publicitarios, utilizando as TIC.		B2.3. Comprender, producir e sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos de tema especializado do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza tanto o contido de materiais de consulta (dicionarios, glosarios e enciclopedias) e textos argumentativos e expositivos (ensaos).	CCL CD CAA	Comprende. Interpreta e sintetiza o contido de textos de todo tipo.	
					LGB2.3.2. Identifica o tema e a estrutura de textos de carácter expositivo e argumentativo, de tema especializado, propios do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	CCL	Identifica o tema e a estrutura, distingue ideas principais e secundarias, analiza os recursos verbais e non verbais de textos expositivos e argumentativos.	
					LGB2.3.3. Sintetiza e distingue as ideas principais e as secundarias de textos de carácter expositivo e argumentativo propios do ámbito educativo.	CCL		
					LGB2.3.4. Analiza os recursos verbais e non verbais dos textos expositivos e argumentativos de tema especializado e valóraos en función da intención comunicativa do/da autor/a, do tema e	CCL CAA		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
					do xénero textual.			
					LGB2.3.5. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	CCL	Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	
					LGB2.3.6. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	CCL	Emprega un léxico rico e preciso.	
b	B2.4. Comprensión, produción e valoración de textos procedentes dos medios de comunicación social tanto os publicitarios como os periodísticos de carácter informativo e de opinión.			B2.4. Comprender, producir e valorar de forma crítica textos publicitarios e periodísticos de carácter informativo ou de opinión.	LGB2.4.1. Comprende, produce e valora de forma crítica textos publicitarios e periodísticos de carácter informativo ou de opinión.	CCL CSC	Comprende, produce e valora de forma crítica textos publicitarios e periodísticos de carácter informativo ou de opinión.	
c					LGB2.4.2. Interpreta as mensaxes publicitarias e recoñece os elementos de persuasión dos anuncios.	CCL CSC	Interpreta as mensaxes publicitarias.	
d					LGB2.4.3. Identifica e rexeita as ideas e os usos lingüísticos discriminatorios dos textos publicitarios.	CCL CSC	Rexeita usos lingüísticos discriminatorios na publicidade.	
h								

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
b f h	B2.5. Análise dos textos descritivos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.			B2.5. Caracterizar, identificar e producir textos descritivos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.5.1. Identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal, de contido e as características lingüísticas dos textos descritivos e produce outros textos similares.	CCL	Identifica as características principais dos textos descritivos e produce outros seguindo un modelo.	
b f h	B2.6. Análise dos textos expositivos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.			B2.6. Caracterizar, identificar e producir textos expositivos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.6.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal, de contido e as características lingüísticas dos textos expositivos.	CCL	Identifica a intención comunicativa e as principais características de textos expositivos.	
b f h	B2.7. Análise dos textos narrativos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.			B2.7. Caracterizar, identificar e producir textos narrativos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.7.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos narrativos.	CCL	O mesmo para os textos narrativos.	
b f h	B2.8. Análise dos textos argumentativos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.			B2.8. Caracterizar, identificar e producir textos argumentativos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.8.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos argumentativos.	CCL	O mesmo para os argumentativos.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
b f h	B2.9. Análise dos textos dialogados: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.			B2.9. Caracterizar, identificar, analizar e producir textos dialogados pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.9.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos dialogados.	CCL	O mesmo para os dialogados.	
b e f h	B2.10. Busca e selección de información procedente de fontes bibliográficas ou dixitais e posterior organización e revisión dos textos cos recursos que ofrecen as TIC.			B2.10. Planificar, producir e revisar textos de investigación a partir da información obtida en fontes impresas e dixitais e con axuda dos recursos que ofrecen as TIC.	LGB2.10.1. Consulta fontes dixitais, contrasta e selecciona a información relevante mediante fichas- resumo.	CCL CD CAA	Utiliza as TIC para buscar información e realizar resumos.	
					LGB2.10.2. Planifica os escritos en función dunha orde predefinida e revisa o proceso de escritura con axuda de ferramentas dixitais.	CCL CD	Planifica escritos e révisaos utilizando as TIC	
					LGB2.10.3. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	CCL CD	Presenta correctamente os traballos, seguindo unhas pautas.	
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
e	B3.1. Coñecemento e reflexión sobre os principais conceptos de Lingüística	- Exposición de temas de morfosintaxe en gran grupo.	26 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo	B3.1. Verificar o coñecemento formal e a capacidade de reflexión sobre a lingua que posúe o	LGB3.1.1. Emprega os principais coñecementos de Lingüística Xeral para comprender e analizar textos	CCL	Emprega os coñecementos de Lingüística xeral para producir, compor e revisar	PE

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
e	Xeral: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico e disciplinas lingüísticas.	- Realización de esquemas ou mapas conceptuais para afianzar e repasar os conceptos.	do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	alumnado.	alleos de distintos ámbitos e para producir, compor e revisar textos propios e de temáticas diversas vinculados á comunicación e á linguaxe.	CCL	textos.	IA CA EF
		- Exercicios prácticos de morfosintaxe. - Exercicios prácticos de léxico. Familias de palabras e campos semánticos.			LGB3.1.2. Describe os principais conceptos de Lingüística Xeral: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico e diversas disciplinas lingüísticas.	CCL	Describe os principais conceptos de Lingüística xeral.	EM EL PG OD
a b e	B3.2. Coñecemento dos diferentes rexistros lingüísticos e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado en relación coa situación comunicativa.	- Exercicios prácticos de adecuación de rexistros. - Exercicios de ortografía.		B3.2. Recoñecer e utilizar os diferentes rexistros lingüísticos en función dos ámbitos sociais valorando a importancia de usar o rexistro axeitado a cada momento.	LGB3.2.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais e escritos en función da intención comunicativa.	CCL CSC	Recoñece distintos rexistros lingüísticos en textos e valora a súa importancia.	TA UD
		- Redacción de textos e exercicios diversos para practicar a adecuación, coherencia, cohesión e corrección textuais.			LGB3.2.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro axeitado a cada situación comunicativa e aplícao nas súas producións orais e escritas.	CCL CSC		
a b	B3.3. Producción de textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación,	- Corrección, en gran grupo, de textos que carecen de coherencia e cohesión. - Exercicios para usar o		B3.3. Producir textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación,	LGB3.3.1. Produce textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación, coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSIEE	Produce textos correctos.	

c

CAA

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
e	coherencia, cohesión e corrección.	corrector ortográfico e o dicionario na rede e en papel. - Actividades de recoñecemento e clasificación das clases de palabras.		coherencia, cohesión e corrección.	LGB3.3.1. Produce textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación, coherencia, cohesión e corrección.	CCL CSIEE CAA	Produce textos correctos.	
e	B3.4. Caracterización morfolóxica, semántica e sintáctica do substantivo e do adxectivo.	- Actividades prácticas orais e escritas de colocación dos pronomes átonos. - Exercicios prácticos de análise de verbos e de recoñecemento e clasificación das perífrases verbais.		B3.4. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais substantivo e adxectivo, explicar os seus usos e valores nos textos.	LGB3.4.1. Identifica e explica os usos e valores do substantivo e do adxectivo nun texto, relacionándoos coa intención comunicativa, coa tipoloxía textual, así como con outros compoñentes da situación comunicativa.	CCL CAA	Identifica e explica os usos e valores do substantivo, adxectivo, determinantes, verbos, perífrases, conectores, adverbios, pronomes, etc e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa.	
e	B3.5. Coñecemento, tipoloxía e caracterización dos determinantes (artigo, demostrativo, posesivo, interrogativos, exclamativos, cuantificadores e identificadores).	- Exercicios prácticos de recoñecemento e emprego dos conectores textuais. - Redacción de textos.		B3.5. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical dos determinantes, explicando os seus usos e valores nos textos.	LGB3.5.1. Identifica e explica os usos e valores dos determinantes, relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	CCL CAA		
e	B3.6. Recoñecemento, descrición e uso da categoría verbal e das perífrases verbais.			B3.6. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical do verbo e as perífrases verbais e explicar os seus usos e valores nos textos.	LGB3.6.1. Identifica e explica os usos e valores dos verbos e das perífrases e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	CCL CAA		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
e	B3.7. Recoñecemento, observación, uso e explicación dos conectores textuais.			B3.7. Recoñecer en textos de diversa índole e usar nas producións propias orais e escritas os diferentes conectores textuais.	LGB3.7.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores que lle proporcionan cohesión a un texto.	CCL CAA		
e	B3.8. Coñecemento, caracterización e tipoloxía do adverbio e das locucións adverbiais.			B3.8. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical do adverbio e explicar os seus usos e valores nos textos.	LGB3.8.1. Identifica e explica os usos e valores dos adverbios e das locucións adverbiais e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	CCL CAA		
e	B3.9. Coñecemento, caracterización e tipoloxía dos pronomes.			B3.9. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical dos pronomes e explicar os seus usos e valores nos textos.	LGB3.9.1. Identifica e explica os usos e valores dos pronomes e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	CCL CAA		
b e h	B3.10. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos			B3.10. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou	LGB3.10.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que postúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD	Participa en proxectos, evita estereotipos lingüísticos e valora a súa competencia como persoa plurilingüe.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
	que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.			culturais.				
b e	B3.11. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			B3.11. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.11.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA		
Bloque 4. Lingua e sociedade								
p	B4.1. Funcións sociais da lingua.	- Explicación en gran grupo das funcións dunha lingua. - Debate sobre as funcións sociais dunha lingua.	11 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B4.1. Distinguir as funcións sociais da lingua e determinar a situación do galego respecto a elas.	LGB4.1.1. Distingue as funcións sociais da lingua e determina a situación do galego respecto a elas.	CCL CSC	Distingue as funcións sociais da lingua	IA PE PD
p	B4.2. Diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica. B4.3. A lusofonía. B4.4. Multilingüismo e plurilingüismo. Lingua minoritaria e lingua minorizada. Conflito lingüístico e diglosia.	- Análise do mapa da Europa das linguas, localizando nel as principais familias e linguas europeas do grupo indoeuropeo. - A partir do mapa da Europa das linguas, explicación en gran grupo		B4.2. Describir a diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica, determinar o papel da lusofonía, distinguir conceptos básicos de contacto de linguas e describir os fundamentos do ecolingüismo.	LGB4.2.1. Describe a diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica. LGB4.2.2. Determina o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI e a súa importancia cultural e económica desde a perspectiva	CCL CSC CCEC CCL	Describe a diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica. Determina o papel da lusofonía e a súa importancia dende a	OD AA UC UT

CSC

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
	Ecolingüismo.	dos principais conceptos de sociolingüística: multilingüismo, plurilingüismo. Lingua minoritaria, lingua minorizada, conflito lingüístico, diglosia e ecolingüismo. - Busca de información en internet sobre linguas en vías de desaparición.			galega. LGB4.2.3. Diferencia e explica os conceptos de multilingüismo, plurilingüismo, lingua minoritaria e lingua minorizada, conflito lingüístico e diglosia e describe os fundamentos do ecolingüismo.	CCEC CCL CSC CCEC	perspectiva galega. Diferencia lingua minoritaria e minorizada, conflito lingüístico e diglosia.	
P	B4.5. Historia da lingua: do latín ao galego; situación lingüística da Península antes da romanización; substrato e o estrato latino (principais evolucións fonéticas do latín ao galego). A Romanización e o nacemento das linguas romances; o superestrato.	- Charla dalgún membro do EDNL sobre a situación actual da lingua e posterior debate. - Explicación, en gran grupo, dos feitos máis relevantes da historia social da lingua, causas e consecuencias.		B4.3. Describir a historia da lingua do latín ao galego e distinguir os elementos constitutivos deste.	LGB4.3.1. Describe a romanización e o nacemento das linguas romances. LGB4.3.2. Identifica e describe os diferentes elementos constitutivos do galego ao longo da historia (substrato, estrato e superestrato).	CCL CCL CSC	Describe a romanización e o nacemento das linguas romances. Describe elementos de substrato, estrato e superestrato.	
P	B4.6. Cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e as familias léxicas irregulares.	- Realización dun esquema coas etapas da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.		B4.4. Recoñecer os cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e citar exemplos, así como distinguir as familias léxicas irregulares e utilízalas correctamente.	LGB4.4.1. Recoñece os cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e cita algún exemplo. LGB4.4.2. Distingue as familias léxicas irregulares e utilízalas correctamente.	CCL CCL	Recoñece os cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais Distingue as familias léxicas irregulares e utilízalas correctamente.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
P	B4.7. Historia da lingua: o galego antigo (Idade Media), emerxencia e declive, características lingüísticas, contexto histórico e cultural, e situación sociolingüística.	<p>- Busca na biblioteca en internet de información para ampliar os coñecementos sobre a historia social da lingua.</p> <p>- Análise, en pequenos grupos, das características lingüísticas de textos das diferentes épocas da historia da nosa lingua, desde os seus comezos ata 1916.</p>		B4.5. Identificar e describir as características lingüísticas fundamentais do galego antigo, o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.5.1. Identifica e describe as características lingüísticas fundamentais do galego antigo.	CCL	. Identifica e describe as características lingüísticas fundamentais do galego antigo.	
					LGB4.5.2. Describir o contexto histórico e cultural do galego antigo así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC	Describe o contexto histórico e cultural do galego antigo.	
					LGB4.5.3. Identifica o galego antigo en documentos non literarios e literarios.	CCL	. Identifica o galego antigo en documentos literarios	
P	B4.8. Historia da lingua: galego medio; dialectización da lingua (séculos XVI, XVII e XVIII); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.			B4.6. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describir o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.6.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describe o seu contexto e identifícao en textos.	CCL	Describe o contexto histórico e cultural do galego medio así como a súa situación sociolingüística.	
					LGB4.6.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego medio así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC		
					LGB4.6.3. Analiza a repercusión desta etapa de dialectalización da lingua no desenvolvemento posterior do galego.	CCL	Analiza a repercusión desta etapa de dialectalización da lingua no desenvolvemento	

CSC

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
							posterior do galego.	
					LGB4.6.4. Identifica o galego medio en documentos non literarios e literarios.	CCL		
p	B4.9. Historia da lingua: galego moderno (desde o século XIX ata 1916); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.			B4.7. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde o século XIX ata 1916), describir o seu contexto e identificalo en textos, elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos anteriores a 1916.	LGB4.7.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde o século XIX ata 1916).	CCL	Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde o século XIX ata 1916).	
					LGB4.7.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC	Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) así como a súa situación sociolingüística.	
					LGB4.7.3. Analiza a repercusión da etapa de nacemento do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) no desenvolvemento posterior da lingua.	CCL CSC	Analiza a repercusión da etapa de nacemento do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) no desenvolvemento posterior da lingua.	
					LGB4.7.4. Identifica o galego moderno (desde o século XIX ata	CCL		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
					1916) en documentos non literarios e literarios.			
					LGB4.7.5. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan textos anteriores a 1916.	CCL	Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan textos anteriores a 1916.	
Bloque 5. A literatura.								
e n	B5.1. Definición dos conceptos "literatura" e "texto literario", caracterización dos diferentes xéneros e análise dos seus principais recursos formais e descrición da cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura de textos literarios e análise dos principais recursos formais . - Elaboración dun esquema coa cronoloxía da historia da literatura galega. - Audición de textos da tradición oral. - Recollida no ámbito familiar ou local, en pequenos grupos, de textos de tradición oral. - Lectura de diferentes textos 	16 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B5.1. Definir "literatura" e "texto literario", caracterizar os diferentes xéneros e analizar os seus principais recursos formais e describir a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	<p>LGB5.1.1. Define "literatura" e "texto literario", caracteriza os diferentes xéneros e analiza os seus principais recursos formais e describe a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.</p> <p>LGB5.1.2. Compara textos de diferentes xéneros, caracterizándoos a partir dos seus trazos formais e estruturais definitorios.</p> <p>LGB5.1.3. Adscribe á súa época autores/as e textos destacados da historia da literatura galega.</p>	CCL	<p>caracteriza os diferentes xéneros e analiza os seus principais recursos formais e describe a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.</p> <p>Compara textos literarios destacados indicando a súa época e características principais.</p>	<p>OD</p> <p>PE</p> <p>CT</p> <p>L</p> <p>AC</p> <p>ATE</p> <p>CL</p> <p>UB</p>

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
e n	B5.1. Definición dos conceptos "literatura" e "texto literario", caracterización dos diferentes xéneros e análise dos seus principais recursos formais e descrición da cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	literarios en pequeno grupo e adscrición ao xénero literario correspondente, describindo as súas características. - escoita de cantigas e poemas musicados das diferentes épocas ata 1916. - Lectura de diferentes cantigas, identificación do xénero e descrición das súas características. - Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación, adaptado á idade e nivel do alumnado. Proba escrita posterior sobre a lectura.	16 horas aproximadamente, que se repartirán ao longo do curso. Teñen tres horas de clase á semana.	B5.1. Definir "literatura" e "texto literario", caracterizar os diferentes xéneros e analizar os seus principais recursos formais e describir a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	LGB5.1.1. Define "literatura" e "texto literario", caracteriza os diferentes xéneros e analiza os seus principais recursos formais e describe a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	CCL	caracteriza os diferentes xéneros e analiza os seus principais recursos formais e describe a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	UT
					LGB5.1.2. Compara textos de diferentes xéneros, caracterizándoos a partir dos seus trazos formais e estruturais definitorios.	CCL	Compara textos literarios destacados indicando a súa época e características principais.	
					LGB5.1.3. Adscribe á súa época autores/as e textos destacados da historia da literatura galega.	CCL		
e n	B5.2. Definición de "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, relación histórica da súa vitalidade e mais das principais manifestacións e compilacións realizadas nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	- Participación en concursos literarios do centro: epitafios polo Samaín, cartas de amor pola Candeloria, Día das Letras Galgas. - Participación na radio do centro, aportando textos da		B5.2. Definir "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, historiar a súa vitalidade e mais as principais manifestacións e compilacións nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	LGB5.2.1. Define "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, concreta a historia da súa vitalidade e mais as principais manifestacións e compilacións nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	CCL	Recoñece a literatura galega de tradición oral.	
					LGB5.2.2. Le e comenta textos dos diferentes xéneros da literatura galega de tradición oral e identifica os seus principais trazos formais, estruturais e	CCL	Le e comenta textos da literatura galega de tradición oral.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
		propia produción. - Obradoiro literario: creación de cantigas medievas e outros textos , seguindo modelos doutros períodos.			temáticos.	CCL	Le e comenta textos da literatura galega de tradición oral.	
e n	B5.3. A literatura medieval: contextualización sociohistórica e sociolingüística das súas orixes, definición das características principais e análise da lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	- Lecturas dramatizadas dunha selección de textos na aula. - Comentarios guiados individuais e colectivos de distintos textos literarios. - Lectura, fóra da aula, dun libro por avaliación,		B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura medieval: contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente as súas orixes, definir as características principais e analizar a lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a literatura medieval: contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente as súas orixes, define as características principais e analiza a lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	CCL	. Identifica, analiza e describe a literatura medieval: contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente as súas orixes, define as características principais e analiza a lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	
e d n	B5.4. Lectura de textos significativos da literatura medieval, identificación das súas características temáticas e formais e relación destas co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	adaptado á idade e nivel do alumnado. Proba escrita posterior sobre os contidos da lectura. - Presentación en power point dun traballo de investigación na rede, en pequenos grupos, sobre a vida e obra dos principais autores/as do Rexurdimento.		B5.4. Ler textos significativos da literatura medieval, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da literatura medieval, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Le e comenta textos representativos da literatura medieval	
e	B5.5. A literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e			B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura do galego	LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a literatura do galego medio	CCL	Identifica, analiza e describe a literatura do galego medio	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
n	XVIII): contextualización sociohistórica e sociolingüística da produción desta etapa, e descrición e análise das obras e os/as autores/as principais.			medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente a produción desta etapa, e describir e analizar as obras e os/as autores/as principais.	(séculos XVI, XVII e XVIII): contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente a produción desta etapa, e describe e analiza as obras e os/as autores/as principais.	CCL	e contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente a produción desta etap	
e d n	B5.6. Lectura de textos significativos da literatura do galego medio, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.			B5.6. Ler textos significativos da literatura do galego medio, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da literatura do galego medio, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Le e comenta textos representativos da literatura do galego medio,	
e n	B5.7. A literatura do Rexurdimento: contextualización sociohistórica e sociolingüística da produción do Pre-rexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e descrición e análise das obras e os/as autores/as principais deste período.			B5.7. Identificar, analizar e describir a literatura do Rexurdimento: contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente a produción do Pre-rexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e describir e analizar as obras e os/as autores/as principais deste período.	LGB5.7.1. Identifica, analiza e describe a literatura do Rexurdimento: contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente a produción do Pre-rexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e describe e analiza as obras e os/as autores/as principais deste período.	CCL	Identifica, analiza e describe a literatura do Rexurdimento: contextualiza e describe e analiza as obras e os/as autores/as principais deste período.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso

Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporaliz.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instr. Aval.
e d n	B5.8. Lectura de textos significativos dos/das principais autores/as do Pre-rexurdimento, o Rexurdimento pleno e os comezos do século XX ata 1916, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.			B5.8. Ler textos significativos dos/das principais autores/as do Pre-rexurdimento, o Rexurdimento pleno e os comezos do século XX ata 1916, identificando as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.8.1. Le e comenta textos representativos da literatura do Rexurdimento (tanto do Pre-rexurdimento como do Rexurdimento pleno e a literatura de comezos do século XX ata 1916), caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Le e comenta textos representativos da literatura do Rexurdimento e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
Bloque 1. Comunicación oral: falar e escoitar								
d e g h	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	Utilización na aula de textos escritos e orais procedentes de medios de comunicación ou de libros de autores galegos para que os alumnos os interpreten individualmente e logo serán analizados e corrixidos entre todos.	10 horas	B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais, audiovisuais e a situación en que se desenvolven. Captar o sentido global, a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.	LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	CCL	Comprender e saber interpretar calquera tipo de texto, indicando intención do mesmo ou do autor.	Realización de comentarios de texto por parte dos alumnos como proba de exame, onde analizará os contidos impartidos na aula.
					LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	CCL		
					LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	CAA		
d e h	B1.2. Comprensión interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.			B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados (conferencias, clases, charlas, presentacións e	LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo).	CCL CAA		Realización de comentarios de texto por parte dos alumnos como proba de exame, onde analizará os contidos

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
i	B1.2. Comprensión interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.			videoconferencia).	LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo).	CCL CAA		impartidos na aula.
					LGB1.2.2. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	CAA		
					LGB1.2.3. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	CCL CAA		
d e	B1.3. Comprensión interpretación e valoración de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (xéneros informativos e de			B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais xornalísticos e publicitarios.	LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e a estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais.	CCL CAA		Realización de comentarios de texto por parte dos alumnos como proba de exame, onde analizará os contidos

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
g h	opinión, e da publicidade).	Utilización na aula de textos escritos e orais procedentes de medios de comunicación ou de libros de autores galegos para que os alumnos os interpreten individualmente e logo serán analizados e corrixidos entre todos.		B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais xornalísticos e publicitarios.	LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e a estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais.	CCL CAA		impartidos na aula.
					LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social.	CCL CAA CSC		
					LGB1.3.3. Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer os destinatarios ou destinatarias.	CCL CSC		
					LGB1.3.4. Analiza de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CAA CCL		
a	B1.4. Desenvolvemento das habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de			B1.4. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como as normas	LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao	CCL	Saber elaborar un texto expresando unha opinión tendo en conta a adecuación, coherencia ,	Realización práctica por parte de cada alumno,- a dunha exposición sobre un

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
b e	cooperación e de respecto.			de cortesía, nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	discurso.	CCL	cohesión e correcta puntuación.	tema onde se analizarán todos estes aspectos.
					LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	CSC CAA		
					LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL CSC CSIEE		
d e g h	B1.5. Produción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non			B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC	LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	CAA CCL	Saber expresarse o máis correcto posible oralmente na lingua galega.	
					LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	CAA		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
i m	verbais e con control das emocións ao falar en público.			así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	CAA CCL	Saber expresarse o máis correcto posible oralmente na lingua galega.	Realización práctica por parte de cada alumno,- a dunha exposición sobre un tema onde se analizarán todos estes aspectos.
					LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	CAA		
					LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, cínguese ao tema e non divaga.	CCL		
					LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CCL CSC CSIEE		
					LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non	CCL		

CSIEE

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					encontra a expresión precisa.			
					LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	CCL		
					LGB1.5.7. Tenta buscar a complicidade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio.	CSIEE		
					LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CD CCL CAA		
e	B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e	Realizar preguntas onde calquera alumno,- a poda expresar a súa opinión sobre determinados temas.		B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia,	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia,	CCL		Ir puntuando as intervencións orais nas clases sobre determinados temas.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
e	corrección.	Realizar preguntas onde calquera alumno,- a poda expresar a súa opinión sobre determinados temas.		cohesión e corrección.	cohesión e corrección.	CCL		Ir puntuando as intervencións orais nas clases sobre determinados temas.
		Realizar preguntas onde calquera alumno,- a poda expresar a súa opinión sobre determinados temas.			LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL		Ir puntuando as intervencións orais nas clases sobre determinados temas.
					LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CCL		
					LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL		
e	B1.7. Exposición oral de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de			B1.7. Expor oralmente, con rigor e claridade, un tema especializado de textos do	LGB1.7.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e	CCL	Saber expoñer oralmente un tema e defender oralmente unha idea con	Ir puntuando as intervencións orais nas clases sobre

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
g	divulgación científica e cultural.			ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	fonética.	CCL	argumentos.	determinados temas. Atendendo a se o realizan os alumnos,-as de forma correcta e empregando os métodos que foron analizados nas clases teóricas.
h					LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	CCL		
i								
a	B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.			B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	CCL CAA CSC		
b					LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	CCL CSC		
e								
a	B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.			B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	CCL CSC		
b								

c

CSIEE

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
e m								
b d e	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.	Realización de exercicios prácticos centrados nos temas que foron explicados nas clases teóricas.		B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer, en exposicións orais propias e alleas, as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	CAA CCL		Ir puntuando as intervencións orais nas clases sobre determinados temas. Atendendo a se o realizan os alumnos,-as de forma correcta e empregando os métodos que foron analizados nas clases teóricas.
					LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	CAA		
e	B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	Realización de exercicios prácticos, tanto a nivel oral como escrito, sobre a fonética. Ter en conta as variedades dialectais á que están suxeitas estas pronuncias (metafonía,		B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan	LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da	CCL CAA	Distinguir os fonemas galegos.	Comprobación mediante exame dos coñecementos adquiridos con palabras ou textos concretos.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
e	B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	gheada, seseo...)		asociar a ela.	lingua galega.	CCL CAA	Distinguir os fonemas galegos.	Comprobación mediante exame dos coñecementos adquiridos con palabras ou textos concretos.
					LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	CCL CSC		
					LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CSC		
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
b d f h	B2.1. Comprensión e produción de textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial con axuda de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos.	Uso de textos na aula para analizar os contidos propostos e elaboración de textos por parte dos alumnos,- as.	10 horas	B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para interpretar e producir textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais.	CCL CCA		Exame onde se analicen todos os aspectos estudados.
		Uso de textos na aula para analizar os contidos propostos e elaboración de textos por parte dos			LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en textos expositivos e argumentativos de distintos	CCL		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
		alumnos,- as.			ámbitos.	CCL		
					LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	CCL		
		Uso de textos na aula para analizar os contidos propostos e elaboración de textos por parte dos alumnos,- as.			LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.	CCL CD CAA		Exame onde se analicen todos os aspectos estudados.
b	B2.2. Planificación, produción e revisión de textos de distintos ámbitos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas morfolóxicas e gramaticais e ben presentados.	Uso de textos na aula para analizar os contidos propostos e elaboración de textos por parte dos alumnos,- as.		B2.2. Planificar, producir e revisar textos de distintos ámbitos de uso adecuados á situación e á intención comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final.	CCL		Exame onde se analicen todos os aspectos estudados.
f					LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	CCL CSC		
h								

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval	
b d f h	B2.3. Produción de traballos educativos individuais e en grupo sobre temas polémicos do currículo ou da actualidade social, científica e cultural.	Exposición na aula de temas, onde os alumnos,- as podan expresar a súa opinión e ver as diferenzas entre todos os comentarios realizados.		B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas controvertidos do currículo ou de actualidade social, científica ou cultural.	LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical.	CCL		Ter en conta na avaliación a maneira de expoñer as opinións sobre determinados temas, tendo en conta a coherencia, organización, respecto por opinións contrarias, linguaxe empregada e se se adapta ás normas esixidas.	
		Exposición na aula de temas, onde os alumnos,- as podan expresar a súa opinión e ver as diferenzas entre todos os comentarios realizados.			LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo e xénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal.			CCL	Ter en conta na avaliación a maneira de expoñer as opinións sobre determinados temas, tendo en conta a coherencia, organización, respecto por opinións contrarias, linguaxe empregada e se se adapta ás normas esixidas.
					LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín.			CCL	Ter en conta na avaliación a maneira de expoñer as opinións sobre determinados temas, tendo en conta a coherencia, organización, respecto por opinións contrarias, linguaxe empregada e se se adapta ás normas esixidas.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	CD		
					LGB2.5.3. Utiliza procesadores de texto e correctores ortográficos para mellorar a presentación e evitar erros ortográficos e tipográficos.	CCL CD		
b f h	B2.6. Descrición das propiedades do texto e análise, nas producións propias e alleas, dos procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión.	Analizar textos na aula.		B2.6. Describir as propiedades do texto e analizar os procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión nas producións propias e alleas.	LGB2.6.1. Recoñece, describe e utiliza recursos de cohesión gramaticais e léxico- semánticos.	CCL CAA		Comprobar mediante exame a análise dun texto.
					LGB2.6.2. Describe os tipos de rexistro e analiza as súas manifestacións lingüísticas.	CCL CAA		
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
e	B3.1. Pronuncia correcta dos fonemas propios do galego e das transformacións fonéticas que se dan nas palabras ao longo da cadea falada.	Exercicios onde se poidan analizar as características dos fonemas de palabras.	26 horas	B3.1. Definir e identificar os fonemas da lingua galega e recoñecer a importancia e o valor das normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega.	CCL CAA	Recoñecemento dos fonemas galegos	Proba para comprobar o coñecemento e diferenciación dos fonemas.

CCEC

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	CCL CCEC		
d e	B3.2. Coñecemento e explicación das variedades dialectais de Galicia.	Textos onde se poidan comprobar e localizar as variedades dialectais.		B3.2. Coñecer as variedades dialectais, recoñecer e explicar os seus trazos característicos en manifestacións orais e escritas e valorar a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural.	LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte de noso patrimonio cultural.	CCL CCEC	Distinguir as variedades dialectais e sabelas colocar no bloque e área que lles corresponde.	Proba onde se demostre o coñecemento das variedades dialectais e localización desas variedades a nivel xeográfico.
e	B3.3. Análise e explicación do léxico e dos seus procedementos de formación.	Exercicios relacionados co contido sobre a formación das palabras e definición de palabras.		B3.3. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras e aplicar os coñecementos adquiridos para a mellora, comprensión e enriquecemento do vocabulario activo.	LGB3.3.1. Explica os procedementos de formación das palabras. LGB3.3.2. Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica. LGB3.3.3. Recoñece, analiza e	CCL CAA CAA CAA	Distinguir os constituíntes das palabras.	Proba para comprobar os coñecementos adquiridos sobre a formación das palabras.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					explica a estrutura morfolóxica.			
e	B3.4. Observación, reflexión e explicación das unidades e funcións sintácticas.	Análise sintáctica práctica.		B3.4. Observar, reflexionar e explicar as distintas unidades e función sintácticas e aplicar os coñecementos sobre análise sintáctica na produción de textos.	LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega a terminoloxía axeitada.	CAA	Saber realizar unha análise morfosintáctica.	Proba para comprobar os coñecementos sobre a análise sintáctica.
e	B3.5. Reflexión e explicación das relacións e unidades semánticas.	Exercicios sobre semántica.		B3.5. Reflexionar e explicar as relacións e unidades semánticas.	LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	CCL CAA	Distinguir as unidades semánticas.	Proba para demostrar os coñecementos de semántica.
b e h	B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.			B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA CD		
b	B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para			B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual,	CCL		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
e	desenvolver unha competencia comunicativa integrada.			comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CAA		
Bloque 4. Lingua e sociedade								
P	B4.1. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.	Explicación deste tema teórico e análise da situación real na sociedade, podendo os alumnos-as presentar casos concretos e persoais.	20 horas	B4.1. Recoñecer os estereotipos e prexuízos lingüísticos, determinar a súa repercusión nos usos e elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.	LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuízos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos.	CCL CSC	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
	B4.2. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.				LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	CCL CSC		
h p	B4.3. Construción da variante estándar da lingua galega.	Explicación deste tema teórico e análise da situación real na sociedade, podendo os alumnos-as presentar casos concretos e persoais.		B4.2. Describir e interpretar o proceso de construción da variante estándar da lingua galega, recoñecer as interferencias lingüísticas no galego con especial atención aos castelanismos e desenvolver un discurso propio libre destes	LGB4.2.1. Describe e interpreta o proceso de construción da variante estándar da lingua galega.	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
	B4.4. Interferencias lingüísticas: castelanismos.				LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no	CCL		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
				elementos.	galego, con especial atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.	CCEC		
p	B4.5. Historia da lingua: galego moderno (desde 1916 ata 1978); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	Explicación deste tema teórico.		B4.3. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1916 ata 1978, describir o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.3.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978).	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
					LGB4.3.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC		
					LGB4.3.3. Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico.	CCL		
					LGB4.3.4. Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua.	CCL CSC		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					LGB4.3.5. Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.	CCL		
P	B4.6. Historia da lingua: galego moderno (desde 1978 ata a actualidade); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística; situación legal e características lingüísticas.	Explicación deste tema teórico.		B4.4. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1978 ata a actualidade e identificalo en textos, describir o seu contexto e a situación legal, recoñecelo como unha lingua en vías de normalización e elaborar traballos sobre a historia da lingua.	LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade).	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
					LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística.	CCL CSC		
					LGB4.4.3. Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego.	CCL CSC		
					LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades.	CCL CSC		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					LGB4.4.5. Sinala as principais características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade.	CCL		
p	B4.7. Elaboración dunha descrición esquemática na que se detallan as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	Explicación deste tema teórico.		B4.5. Elaborar unha descrición esquemática na que se detallan as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallan as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
p	B4.8. A evolución da conciencia lingüística.	Explicación deste tema teórico.		B4.6. Analizar e interpretar a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	CCL CSC	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
Bloque 5. Educación literaria								
e n	B5.1. Literatura galega de 1916 a 1936: Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as	Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.	20 horas	B5.1. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1916 a 1936: Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as	LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós	CCL CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
	autores/as. Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.			autores/as. Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	(narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	CCL CCL		
e d n	B5.2. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.		B5.2. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos	CCL CCL CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.			
e n	<p>B5.3. Literatura galega entre 1936 e 1975:</p> <p>Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.</p> <p>Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco- Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70.</p> <p>Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.</p>	<p>Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.</p>		<p>B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura galega entre 1936 e 1975:</p> <p>Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.</p> <p>Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco- Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70.</p> <p>Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.</p>	<p>LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.</p>	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
					<p>LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e os autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco- Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70.</p>	CCL		
					<p>LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de</p>	CCL		

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
					Ribadavia.			
e d n	B5.4. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.		B5.4. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
					LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL		
					LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL		
e	B5.5. Literatura galega de 1975	Explicación deste tema teórico e lectura e análise		B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura galega de	LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975	CCL	Coñecementos teóricos	Proba teórica.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
n	ata a actualidade: Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	dalgúns autores desta época.		1975 ata a actualidade: Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL	deste tema.	Proba teórica.
	Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.			LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL			
	Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.			LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL			
e d n	B5.6. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que	Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.		B5.6. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que	LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso

Ob.	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Tempo.	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave	Mínimos esixibles	Instrumentos de aval
e d n	pertencen.	Explicación deste tema teórico e lectura e análise dalgúns autores desta época.		pertencen.	LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Coñecementos teóricos deste tema.	Proba teórica.
					LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL		
					LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL		
e n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	Análise dalgunha obra dos autores galegos.		B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	CCL	Saber analizar unha obra literaria.	Puntuación dalgún traballo realizado sobre obras literarias de autores galegos.

4.3. CONCRECIÓN DE TEMPORALIZACIÓN

Tendo en conta a súa condición de materia instrumental, considérase que a maior parte das destrezas que se contemplan para este nivel deben ser dominadas dun xeito progresivo, sen que poida establecerse unha temporalización rigorosa dos chanzos intermedios dese proceso.

No que fai referencia aos contidos máis estritamente teóricos, perséguese distribuílos ao longo do curso do modo que se establece a continuación, enunciando tales contidos dun xeito global.

4.3.1. 1º BACHARELATO

1ª avaliación

1. Lingua e comunicación.
2. As linguas do mundo.
3. Historia interna da lingua.
4. A literatura medieval: A cantiga de amigo.
5. O substantivo e o adxectivo.
6. A cantiga de amor.

2ª avaliación

1. O pronome persoal. Relativos, interrogativos...
2. A cantiga de escarnio.
3. As cantigas de Santa María. A prosa medieval.
4. O artigo, o demostrativo, o posesivo...
5. Os Séculos Escuros.
6. O verbo.

3ª avaliación

1. As perífrases verbais.
2. A literatura anterior ao Rexurdimento.
3. Rosalía de Castro.
4. Manuel Curros Enríquez
5. Eduardo Pondal.
6. Outros/as autores/as do Rexurdimento e da transición ao século XX.

Serán tidos en conta, como é preceptivo uns mínimos esixibles para cada estándar de aprendizaxe.

4.3.2. 2º BACHARELATO

1ª avaliación

- O TEXTO
 - SINTAXE
 - FONÉTICA E FONOLOXÍA
 - SOCIOLINGÜÍSTICA
-
- Tema 1: As funcións sociais da lingua. Conflito e diglosia. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa reparación nos usos.
 - Tema 2: Historia da normativización: a constitución da variedade estándar. Interferencias e desviacións da norma.
 - Tema 3: Linguas minorizadas e linguas minoritarias. O galego: lingua en vías de normalización.
 - Tema 4: O galego no primeiro terzo do século XX: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística
 - Tema 5: O galego de 1936 a 1975: Características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.
 - Tema 6: O galego a finais do século XX e comezos do XXI: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.

2ª Avaliación

- DIALECTOLOXÍA
 - MORFOLOXÍA
 - LITERATURA
-
- Tema 1: A poesía das Irmandades da Fala. Características, autores e obras representativas.
 - Tema 2: A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.
 - Tema 3: A prosa do primeiro terzo do XX: as Irmandades e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo).
 - Tema 4: O teatro do primeiro terzo do XX: Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.
 - Tema 5: A poesía entre 1936 e 1976: a xeración do 36, a Promoción de Enlace, a Xeración das Festas Minervais.
 - Tema 6: A prosa entre 1936 e 1976: os renovadores da prosa (Fole, Blanco Amor, Cunqueiro e Neira Vilas).

3ª Avaliación

- SEMÁNTICA
 - LITERATURA
-
- Tema 1: A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas.
 - Tema 2: O teatro galego entre 1936 e 1976: a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.
 - Tema 3: A literatura do exilio entre 1936 e 1976: poesía, prosa e teatro.
 - Tema 4: A poesía de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Poetas e tendencias actuais máis relevantes.
 - Tema 5: A prosa de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Prosistas e tendencias actuais máis relevantes.
 - Tema 6: O teatro de fins do século XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Dramaturgos, tendencias e compañías actuais máis relevantes.

4.4. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Figuran no cadro. As abreviaturas utilizadas poden identificarse no mesmo apartado referido á ESO.

4.5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS EN BACHARELATO

4.5.1. CUESTIÓNS XENÉRICAS SOBRE A METODOLOXÍA

Para desenvolver o currículo da materia de lingua galega e literatura, seguiranse as orientacións metodolóxicas que pasamos a enunciar:

1. Adoptar un enfoque comunicativo no ensino e aprendizaxe da lingua, que faga do texto a unidade comunicativa fundamental e que favoreza o emprego do idioma en distintas funcións e contextos de uso. Por tanto, as habilidades e estratexias lingüísticas deben ser obxecto de especial atención sen por iso desdeñar a reflexión e o coñecemento do código lingüístico.
2. Proporcionar e traballar con textos de distinta natureza, especialmente expositivos e argumentativos.
3. Promover a utilización da diversidade de fontes e recursos para a obtención da información. A busca guiada desta tanto na biblioteca coma na internet ou noutros medios, así como a composición de textos utilizando distintos soportes.
4. Propiciar, non só actividades individuais, senón tamén grupais, que favorezan o intercambio respectuoso de ideas, o discurso argumentativo e o espírito crítico e cooperativo.
5. Lectura, interpretación e valoración de obras literarias.
6. Creación de dinámicas que impliquen o alumnado e o leven á participación na planificación e avaliación das súas actividades.
7. Ofrecer actividades abertas que impliquen a busca, selección e tratamento da información, a posibilidade de tomar decisións e emitir opinións sobre diferentes cuestións de forma crítica.

A metodoloxía será, pois, dinámica e participativa: fomentarase o traballo conxunto de todo o grupo-clase baixo a coordinación e orientación do profesor ou profesora. A función do ensinante será, pois, a de organizar o traballo dos alumnos/as e fomentar a aprendizaxe por descubrimento, recorrendo só o necesario ás exposicións maxistras e dinamizando o grupo-clase para que en ningún momento caian na pasividade e na recepción maquinal de contidos que se asimilan sen a máis mínima reflexión.

O método basearase fundamentalmente na lectura, análise, comentario e produción de textos de diversos tipos. Aproveitando o método de ensino unitario da lingua e a literatura, procurarase en ocasións, a coincidencia de textos para análise literaria e para análise lingüística; ademais, empregaranse outros textos non literarios para recoñecer e analizar os procesos de construción textual co obxectivo de que o alumnado elabore os seus propios textos conforme estes procedementos construtivos.

4.5.2. CONSIDERACIÓNS METODOLÓXICAS A RESPECTO DAS SITUACIÓNS QUE SE POIDAN PRODUCIR NO DESENVOLVEMENTO DO CURSO NO BACHARELATO

De ser preciso algún tipo de ensino telemático, sexa polo confinamento do alumnado –en todo ou en parte– ou do profesorado, serán tidas en conta as pautas que se establecen a seguir:

Estratexias organizativas

- Todos os luns a primeira hora, e mentres dure o confinamento, poñerase a disposición do alumnado a proposta semanal de traballo, que deberá ser entregado no prazo que se estableza en cada caso tendo en conta a tipoloxía da proposta.
- Haberá unha posibilidade constante de contacto, e de retroalimentación, co profesorado a través, particularmente, do correo electrónico. En todo caso, o profesorado utilizará preferentemente os medios da aula virtual do centro para comunicarse co alumnado.
- Transcorrido o prazo establecido, serán revisadas as tarefas, cun mínimo comentario de cada unha delas, se é do caso, que lle será remitido ao alumnado.

De ser difícil o contacto virtual, poderá optarse por facerlle chegar ao alumnado a proposta de traballo por un sistema impreso a través dos mecanismos previstos polo centro. Non se descarta, neste caso, o contacto telefónico.

Tipoloxía das actividades

Desenvolveranse, fundamentalmente, tres tipos de actividades:

- De lectura e de produción de textos, procurando o adestramento das destrezas básicas.
- De pequenas investigacións sobre aspectos diversos relacionados coa materia: busca de información, elaboración de pequenos informes...
- Propostas de reflexión sobre aspectos máis teóricos relacionados coa materia, necesarias –se é o caso– para o desenvolvemento dos dous tipos de tarefas anteriores.

Materiais e recursos

Utilizaranse, fundamentalmente, catro tipos de materiais:

- Libros de lectura accesibles nas circunstancias de confinamento.
- Materiais producidos *ad hoc* polo profesorado.
- Textos literarios de diferentes épocas.
- Recursos localizados na Rede.

Información ao alumnado e ás familias

Tanto as adaptacións da programación como as estratexias concretas de traballo, así como as canles de contacto en cada caso, seranlles comunicadas ao alumnado e ás súas familias, nomeadamente a través do Espazo Abalar.

4.6. . CRITERIOS E PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN NO BACHARELATO

4.6.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os criterios de avaliación son comúns para 1º e 2º de Bacharelato, pero o nivel de esixencia graduarase segundo o curso.

A) Interpretar distintos tipos de discursos orais, escritos e audiovisuais e a situación na que se desenvolven, captando o sentido global e a intención do discurso, mensaxe e as ideas principais e secundarias.

Con este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado para a:

- Comprensión e valoración de textos de distinta natureza.
- Recollida de ideas fundamentais en resumos, esquemas e mapas conceptuais.
- Aplicación de distintas estratexias e coñecementos de carácter lingüístico, sociolingüístico e pragmático.
- Identificación da intención comunicativa dun texto.
- Emisión de xuízos críticos sobre un texto.

B) Participar en interaccións orais de acordo coas normas establecidas e realizar producións orais planificadas relacionadas co currículo ou con algún tema de actualidade, usando recursos audiovisuais, bibliográficos e das TIC.

Avaliarase a capacidade do alumnado para a:

- Participación de forma activa, autónoma e con eficacia comunicativa en interaccións normais.
- Planificación e realización de exposicións orais.
- Integración da información obtida das consultas realizadas.
- Selección de diferentes fontes de documentación e de recursos e estratexias.
- Pronunciación e entoación correcta
- Corrección gramatical.
- Fala fluída e léxico adecuado á situación comunicativa.

- Utilización dos elementos paralingüísticos oportunos.
- C) Compoñer producións escritas planificadas sobre temas da actualidade ou curriculares adecuadas á situación e á intención comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección ortográfica e presentación coidada.

Trátase de verificar a capacidade do alumnado para comunicarse por escrito sobre papel ou en soporte dixital. Valorarase a:

- Presentación das producións de maneira clara e ordenada.
 - Corrección formal.
 - Uso dun rexistro adecuado á situación comunicativa.
 - Selección e presentación do tema e das ideas.
 - A utilización de mecanismos de cohesión lingüística.
- D) Caracterizar e identificar diferentes tipos de textos orais, escritos e audiovisuais procedentes de diversos contextos comunicativos da vida social e cultural, principalmente dos ámbitos científico e académico e dos medios de comunicación.

Este criterio refírese á valoración da capacidade para :

- A identificación do tema, estrutura formal e informativa e nivel de adecuación.
 - O manexo do tipo de texto máis oportuno para cada situación comunicativa.
- E) Coñecer os conceptos teóricos, as normas de uso e os procedementos lingüísticos propios da gramática galega.

Trátase de verificar o coñecemento formal e a capacidade de reflexión sobre a lingua, que se observará a partir da súa capacidade de indución sobre textos de distinta natureza.

F) Utilizar sistematicamente os coñecementos lingüísticos para comprender e analizar textos alleos de distintos ámbitos sociais e para producir, compoñer e revisar textos propios e de temáticas diversas.

Con este criterio trátase de comprobar se o alumno é quen de transferir e aplicar os coñecementos adquiridos sobre o sistema lingüístico.

G) Coñecer e utilizar un caudal léxico apropiado e amplo.

Este criterio servirá para comprobar:

- A adquisición dun léxico receptivo
- A utilización adecuada deste léxico en producións cada vez máis elaboradas.

H) Diferenciar as variedades internas da lingua e identificar as interferencias lingüísticas e as desviacións da norma.

Preténdese que o alumnado sexa quen de recoñecer nos textos:

- Información cronolóxica proporcionada por determinadas marcas lingüísticas.
- A procedencia xeográfica do emisor
- grupo social ao que pertence o emisor.
- contexto no que se producen.

E de aplicar estes coñecementos ás propias producións, evitando a utilización de interferencias de sistemas lingüísticos alleos.

I) Valorar a lingua galega e ser quen de identificar os prexuízos e estereotipos que están ligados a ela.

Trátase de verificar se o alumnado é consciente da situación lingüística actual e da súa problemática.

Valorarase:

- A capacidade de recoñecer prexuízos e valoracións pexorativas nos usos lingüísticos.

- A capacidade para evitalos de forma consciente nas súas producións.
- L) Coñecer as causas históricas da situación actual dos usos lingüísticos en Galicia e valorala con espírito crítico, manexando a terminoloxía sociolingüística.

Este criterio pretende comprobar se o alumnado entende a lingua como un fenómeno social e diacrónico que explica a problemática actual do galego.

- M) Coñecer a historia da literatura galega: etapas, movementos, autores/as e obras.

Trátase de comprobar se o alumnado coñece as claves da nosa historia literaria e se comprende a produción literaria como un produto cultural situado nun contexto sociohistórico determinado.

- N) Ler, analizar e comentar obras e fragmentos significativos da historia da literatura galega, utilizando os coñecementos sobre as formas literarias e os distintos períodos, movementos e autores.

Preténdese que o alumnado sexa quen de:

- Ler, interpretar, analizar e valorar con espírito crítico textos e obras literarias, utilizando coñecementos históricos e de análise de texto literarios
- Consultar e manexar de forma autónoma distintas fontes de información, incluídas as TIC que lle permitan interpretar textos e obras literarias.

4.6.2. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Realizarase unha avaliación formativa durante todo o curso recollendo constantemente información sobre a marcha do alumnado e da que formarán parte as probas de cada período avaliador. Poderá haber unhas probas de recuperación para os/as alumnos/as que non superen no seu tempo as probas dos períodos avaliadores trimestrais; será o/a profesor/a quen decida no seu momento o sistema que empregará para recuperar o alumnado. Nas probas escritas do segundo curso de Bacharelato

penalizaranse as faltas de ortografía. Estes erros poderán deixar a nota por debaixo do aprobado. No caso de 1º de Bacharelato teranse en conta estes mesmos criterios á hora de avaliar, aínda que a súa aplicación non será tan taxativa coma no caso anterior (o/a profesor/a encargado de impartir clase habilitará os medios precisos para que a non superación dunha proba escrita non se deba con exclusividade ás faltas de ortografía, senón a un conxunto de factores entre os que figuran a adecuación dos contidos, a correcta redacción dos mesmos e a reflexión sobre o tema ou temas propostos na dita proba.

Completarase cunha avaliación sumativa, que valorará ao final do período ordinario o grao de consecución obtido polo alumno respecto aos obxectivos previstos. En caso de non alcanzar estes obxectivos, existirá unha proba extraordinaria de final de curso.

Un 50% da cualificación corresponderá ás probas escritas; un 20, ás lecturas; un 20% á análise de textos e un 10% ao traballo de clase.

En 2º de Bacharelato as probas estarán suxeitas ás normas da CiUG. Realizaranse dúas probas escritas por avaliación semellantes ás do modelo ABAU, correspondéndolle a cada unha delas un peso do 50% na cualificación final. Nas avaliacións ordinarias considerarase que o alumno/a ten superada a materia se consegue unha cualificación mínima de 5 puntos. Na avaliación final, calcularase a media aritmética das tres avaliacións, con ponderación a partir do 0,5 (exemplo: $5,5=5 / 5,6= 6$). Na avaliación extraordinaria a superación da materia corresponderase cunha cualificación mínima de 5 puntos, coa mesma ponderación aplicada na avaliación ordinaria.

En 2º de Bacharelato, en cada trimestre establecerase un libro de lectura, relacionado co currículo da historia da literatura, cuxo control se fará dentro dunha das probas de cada avaliación.

A realización das lecturas obrigatorias marcadas para 1º de Bacharelato será condición *sine qua non* para a superación da materia. A realización de lecturas e traballos con carácter voluntario por parte do alumnado será tida en conta na súa cualificación. O alumnado que, eventualmente, poida perder o dereito á avaliación continua por acumulación de faltas de asistencia sen xustificar, terá dereito a asistir a clase e a unha proba final que se realizará antes da avaliación ordinaria de xuño.

O uso de calquera caste de medio fraudulento na realización de probas, actividades e exames implicará a obtención automática dun cero (0) como cualificación na avaliación de referencia, sexa esta Ordinaria ou Extraordinaria.

5. LITERATURA GALEGA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE

5.1. Introducción

Antes que como complemento da de Lingua Galega e Literatura, a materia de Literatura Galega do Século XX e da Actualidade concíbese como unha disciplina autónoma que debe procurar permitirlle ao alumnado, ademais da ampliación de coñecementos literarios, a mellora na utilización de procedementos, técnicas, habilidades e estratexias de análise, investigación, desenvolvemento do xuízo crítico e reutilización da información, aplicables non só no campo literario senón tamén noutros campos do saber e en situacións da súa vida cotiá.

A lectura será actividade fundamental nesta materia, entendida como acción complexa que implica comprender, explicar, analizar, interpretar e valorar a obra literaria, de forma que se perciba como algo vivo, creativo e lúdico, que conforme lectores/as sensibles, curiosos/as, reflexivos/as e respectuosos/as cara a todas as manifestacións literarias, artísticas e de pensamento ou opinión.

Perseguirase asentar todo o proceso de ensino-aprendizaxe nun traballo da aula que estimule as inquietudes literarias do alumnado e no que se fomente o espírito crítico, a escoita e o respecto polas distintas ideas e opinións sobre unha obra, a autoría ou un tema. O desenvolvemento destas actitudes debe conseguir non só que os alumnos e as alumnas afonden nos seus coñecementos literarios, senón tamén que completen a súa personalidade como persoas responsables, críticas e tolerantes, que sexan quen de expor as súas opinións de xeito argumentado, e de captar e aceptar as opinións das outras persoas.

E, paralelamente, en efecto, a materia debe contribuír a afondar nalgúns dos contidos ou estratexias que sexan abordados na disciplina común de Lingua Galega e Literatura, pero sen que esta premisa deba presidir nin determinar en exceso as estratexias de ensino-aprendizaxe que se vaian desenvolver.

Finalmente, máis alá do disposto na normativa oficial sobre o currículo, considéranse tamén obxectivos –se cadra máis específicos– da materia os seguintes:

- Afondar no coñecemento dos distintos xéneros literarios.

- Profundar na análise dos recursos utilizados pola linguaxe literaria.
- Estudar criticamente os principais chanzos da creación literaria ao longo dos ss. XX e XXI.
- Ler, e valorar desde a óptica estética e temática, obras literarias.
- Ser quen de establecer a conexión entre a obra literaria e o contexto socio-cultural no que esta nace.
- Identificar os elementos que permiten relacionar a literatura galega e as tendencias da literatura universal da que forma parte.
- Ser quen de elaborar creacións literarias a partir de pautas dadas, así como traballos de investigación sobre autores/as e/ou obras.

5. 2. Temporalización, contidos, estándares de aprendizaxe e competencias

1ª avaliación

Proxecto	Contidos	Estándares de aprendizaxe	Competencias
1	A poesía no primeiro terzo do s. XX A depresión finisecular Temas da poesía de Cabanillas. Ética e estética en Cabanillas. As vangardas artísticas na literatura galega. Os manifestos literarios. Principais movementos de renovación poética: Manuel Antonio.	LGSXX 1.1.1 LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1 LGSXX 1.8.1 LGSXX 3.1.1 LGSXX 3.1.2 LGSXX 3.2.1 LGSXX 3.2.2	CCL CAA CSC CD CEC AIP
2	A narrativa no primeiro terzo do s. XX O impulso da narrativa galega: as Irmandades da Fala. A renovación narrativa no primeiro terzo do s. XX. O grupo <i>Nós</i> . Vicente Risco: tradición e vangarda. Castelao, unha narrativa orixinal. Otero Pedraio, o escritor integral.	LGSXX 1.1.1 LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1 LGSXX 1.8.1 LGSXX 2.1.1 LGSXX 2.1.2 LGSXX 2.2.1 LGSXX 2.3.1 LGSXX 5.1.1	CCL CAA CSC CD CEC AIP

		LGXXX 5.2.1 LGXXX 5.3.1	
3	O teatro do primeiro terzo do s. XX. Contexto histórico. O teatro das Irmandades. O teatro do Grupo <i>Nós</i> e o teatro vangardista.	LGXXX 1.1.1 LGXXX 1.2.1 LGXXX 1.3.1 LGXXX 1.4.1 LGXXX 1.5.1 LGXXX 1.6.1 LGXXX 1.7.1 LGXXX 1.8.1 LGXXX 4.1.1 LGXXX 4.1.2 LGXXX 4.2.1 LGXXX 4.3.1	CCL CAA CSC CD CEC AIP

2ª avaliación

Proxecto	Contidos	Estándares de aprendizaxe	Competencias
4	A guerra civil e a posguerra. A poesía de posguerra. A actividade cultural no exilio. Do silencio á lenta recuperación. Principais liñas poéticas da poesía de posguerra. A xeración do 36: Características xerais. O socialrealismo: Celso Emilio Ferreiro.	LGXXX 1.1.1 LGXXX 1.2.1 LGXXX 1.3.1 LGXXX 1.4.1 LGXXX 1.5.1 LGXXX 1.6.1 LGXXX 1.7.1 LGXXX 1.8.1 LGXXX 3.1.1 LGXXX 3.1.2 LGXXX 3.2.1 LGXXX 3.2.2	CCL CAA CSC CD CEC AIP
5	A xeración das Festas Minervais. A Promoción de enlace. Características xerais da xeración dos 50. Principais poetas: Antón Avilés de Taramancos, Manuel María, Uxío Novoneira...	LGXXX 1.1.1 LGXXX 1.2.1 LGXXX 1.3.1 LGXXX 1.4.1 LGXXX 1.5.1 LGXXX 1.6.1 LGXXX 1.7.1 LGXXX 1.8.1 LGXXX 3.1.1 LGXXX 3.1.2 LGXXX 3.2.1 LGXXX 3.2.2	CCL CAA CSC CD CEC AIP
6	A narrativa de posguerra.	LGXXX 1.1.1	CCL

	A narrativa entre 1936 e 1976. Principais liñas temáticas. O realismo social e realismo máxico: Blanco-Amor e Cunqueiro. Crónica do mundo rural: Ánxel Fole e Neira Vilas. A nova narrativa galega.	LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1 LGSXX 1.8.1 LGSXX 2.1.1 LGSXX 2.1.2 LGSXX 2.2.1 LGSXX 2.3.1	CAA CSC CD CEC AIP
--	--	---	--------------------------------

3ª avaliación

Proxecto	Contidos	Estándares de aprendizaxe	Competencias
7	O teatro de posguerra O teatro galego no franquismo. O teatro no exilio: Blanco-Amor, Castelao. O teatro da Xeración do 36. A modernización: Álvaro Cunqueiro e Carvalho Caeiro. O teatro da Xeración dos 50: A Mostra de Ribadavia, a Xeración Abrente.	LGSXX 1.1.1 LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1 LGSXX 1.8.1 LGSXX 4.1.1 LGSXX 4.1.2 LGSXX 4.2.1 LGSXX 4.3.1	CCL CAA CSC CD CEC AIP
8	O ensaio e o xornalismo na literatura galega. O ensaio e o xornalismo en galego no primeiro terzo do s. XX: A Nosa Terra, a revista Nós... O ensaio galego no exilio. O papel da Editorial Galaxia. O ensaio galego a fins do século XX e comezos do XXI.	LGSXX 1.1.1 LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1 LGSXX 1.8.1 LGSXX 5.1.1 LGSXX 5.2.1 LGSXX 5.3.1	CCL CAA CSC CD CEC AIP
9	A literatura galega actual A narrativa actual. A poesía actual. O teatro actual. A literatura galega e as outras artes: música, cómic, cinema, teatro...	LGSXX 1.1.1 LGSXX 1.2.1 LGSXX 1.3.1 LGSXX 1.4.1 LGSXX 1.5.1 LGSXX 1.6.1 LGSXX 1.7.1	CCL CAA CSC CD CEC AIP

		LGSXX 1.8.1 LGSXX 2.1.1 LGSXX 2.1.2 LGSXX 2.2.1 LGSXX 2.3.1 LGSXX 3.1.1 LGSXX 3.1.2 LGSXX 3.2.1 LGSXX 3.2.2 LGSXX 4.1.1 LGSXX 4.1.2 LGSXX 4.2.1 LGSXX 4.3.1 LGSXX 6.1.1 LGSXX 6.2.1 LGSXX 6.3.1 LGSXX6.4.1 LGSXX6.5.1 LGSXX 6.6.1	
--	--	---	--

5.3. Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.

Bloque 1. Aspectos comúns

Estándar	%
LGSXX 1.1.1. Le e interpreta textos significativos do século XX e da actualidade, identifica neles os aspectos formais e temáticos que os individualizan e valóraos como expresión da sensibilidade autorial e da identidade cultural de Galicia.	60
LGSXX 1.2.1. Analiza e describe os elementos intratextuais e extratextuais que impregnan as obras literarias, así como a estrutura e técnica que os sustentan.	50
LGSXX 1.3.1. Estuda e describe a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e reconece as influencias literarias e non literarias presentes nela.	60
LGSXX 1.4.1. Valora e describe a pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.	60
	50

LGSXX 1.5.1. Analiza e describe a relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e explica as conexións formais e temáticas existentes entre eles.	
LGSXX 1.6.1. Estuda e describe a relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e describe influencias e hibridacións.	60
LGSXX 1.7.1. Elabora traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias, e emite unha opinión persoal argumentada.	50
LGSXX 1.8.1. Crea textos de intención literaria nos que ten presentes as técnicas e os coñecementos adquiridos no estudo e na análise das obras da literatura galega do século XX e da actualidade.	70

Bloque 2: Narrativa

Estándar	%
LGSXX 2.1.1. Analiza a narrativa galega do século XX e da actualidade, e determina os seus paradigmas, os contextos e as influencias.	60
LGSXX 2.1.2. Comenta e compara textos narrativos da literatura galega do século XX e da actualidade, e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	60
LGSXX 2.2.1. Analiza o relato e sinala as súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.	70
LGSXX 2.3.1. Analiza a novela e describe os seus trazos definitivos: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.	70

Bloque 3. Poesía

Estándar	%
LGSXX 3.1.1. Analiza a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	60
LGSXX 3.1.2. Comenta e compara textos poéticos da literatura galega do século XX e da actualidade e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	60
LGSXX 3.2.1. Describe o fondo ou contido dos principais textos poéticos do período e describe temas e motivos.	70
LGSXX 3.3.1. Analiza a forma ou expresión dos principais textos poéticos do período e describe o nivel actancial (actores e personaxes), a enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).	70

Bloque 4. Teatro

Estándar	%
LGSXX 4.1.1. Analiza o teatro galego do século XX e da actualidade e determina os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	60
LGSXX 4.1.2. Comenta e compara textos teatrais da literatura galega do século XX e da actualidade, e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	70
LGSXX 4.2.1. Analiza o teatro desde a súa compoñente literaria e caracteriza a traxedia, a comedia e o drama do período.	60
LGSXX 4.3.1. Analiza o teatro como espectáculo e describe o funcionamento dos elementos e axentes escénicos.	70

Bloque 5. Ensaio

Estándar	%
LGSXX 5.1.1. Analiza o ensaio galego do século XX e da actualidade e determina os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	50
LGSXX 5.2.1. Analiza diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografías, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.	50
LGSXX 5.3.1. Analiza diferentes tipos de ensaios xornalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.	60

Bloque 6. Literatura e outras artes

Estándar	%
LGSXX 6.1.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.	50
LGSXX 6.2.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.	50
LGSXX 6.3.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.	50
LGSXX 6.4.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.	50
LGSXX 6.5.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.	50
LGSXX 6.6.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.	50

5.4. Procedementos e instrumentos de avaliación.

A materia concíbese globalmente desde unha óptica eminentemente práctica, na que o día a día debe estar guiado polo intercambio de perspectivas, de coñecementos, de elementos de análise crítica... na aula a partir das lecturas realizadas. Desde esta perspectiva, o principal instrumento de avaliación será a observación diaria e individual do traballo de cada alumno/a, da súa implicación na dinámica da clase e, en definitiva, do seu esforzo e compromiso.

Paralelamente, utilizaranse, segundo os casos, os seguintes instrumentos de avaliación:

- A propia produción literaria do alumnado.
- A elaboración de comentarios críticos sobre as obras estudadas.
- A realización de traballos de investigación sobre autores/as ou obras. Estes traballos poderán concretarse en producións do tipo das montaxes power-point, vídeos, temas musicais, etc.

Non se prevé, de regra, a realización de probas escritas (exames) ao estilo clásico na materia.

Non se prevén tampouco instrumentos de avaliación concibidos especialmente para alumnado con **necesidades específicas** toda vez que non cursa a materia ningún alumno/a que poida considerarse destas características.

En consecuencia, a ponderación das producións derivadas de cada un dos instrumentos de avaliación descritos, será a seguinte:

- Produción literaria do alumnado (20%).
- A elaboración de comentarios críticos sobre as obras estudadas (40%).
- Realización de traballos de investigación sobre autores/as ou obras (20 %).
- Desenvolvemento e implicación no traballo de aula (20%).

As **actividades de recuperación e reforzo** deseñaranse, chegado o caso, desde unha perspectiva individual, sempre tendo en conta o aspectos que cada alumno/a deba reforzar ou recuperar. Dun xeito xenérico, algunhas propostas poderán ser dunha índole semellante a:

- Realización de tarefas de clase complementarias, reforzando os aspectos que sexan precisos.
- Presentación de traballos de investigación, tamén sobre os aspectos que sexa preciso reforzar.
- Finalmente, e aínda que dun xeito remoto, contéplase aínda a posibilidade da realización de probas escritas (exames) nas que o alumnado en cuestión deba demostrar a adquisición dos estándares de aprendizaxe no nivel mínimo requirido.

O alumnado que, polas razóns que sexa, perda o dereito á avaliación continua, terá que someterse a unha proba final de toda a materia, e/ou presentar un completo traballo de investigación a partir de pautas dadas que aseguren a consecución, nos seus niveis mínimos esixidos, dos estándares de aprendizaxe.

Os criterios de avaliación que se contemplan son os seguintes:

1. Ler e interpretar textos significativos do século XX e da actualidade, identificar neles os aspectos formais e temáticos que os individualizan e valoralos como expresión da sensibilidade autorial e da identidade cultural de Galicia.
2. Analizar os elementos intratextuais e extratextuais que impregnan as obras literarias, así como a estrutura e técnica que os sustentan.
3. Estudar a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e recoñecer as influencias literarias e non literarias presentes nela.
4. Valorar a pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.
5. Analizar a relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e explicar as conexións formais e temáticas existentes entre eles.
6. Estudar a relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e describir influencias e hibridacións.
7. Elaborar traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias, e emitir unha opinión persoal argumentada.
8. Crear textos de intención literaria nos que se teñan presentes as técnicas e os coñecementos adquiridos no estudo e na análise das obras da literatura galega do século XX e da actualidade

9. Analizar a narrativa galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os contextos e as influencias.
10. Estudar o relato e sinalar as súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.
11. Estudar a novela e describir os seus trazos definitorios: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.
12. Analizar a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
13. Estudar o fondo ou contido dos principais textos poéticos do período, determinando temas e motivos.
14. Estudar a forma ou expresión dos principais textos poéticos do período, determinando o nivel actancial (actores e personaxes), a enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).
15. Analizar o teatro galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
16. Analizar o teatro desde a súa compoñente literaria e caracterizar a traxedia, a comedia e o drama do período.
17. Analizar o teatro como espectáculo e describir o funcionamento dos elementos e axentes escénicos.
18. Analizar o ensaio galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
19. Analizar diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografías, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.
20. Analizar diferentes tipos de ensaios xornalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.
21. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.
22. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.
23. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.
24. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.
25. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.
26. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.

5.5. Concrecións metodolóxicas.

Como xa queda referido, a metodoloxía no desenvolvemento da materia estará baseada na interacción na aula entre todas as persoas presentes nela. Será na propia aula onde textos significativo da obra ou do período en cuestión serán os protagonistas para, a partir da súa lectura crítica, tratar de chegar a construír unha visión global do período, do movemento, do autor/a... en cuestión.

Paralelamente, e cando isto se considere estritamente preciso, utilizarase tamén unha metodoloxía máis clásica, a través da cal se producirá a presentación por parte do profesor –ou mesmo dun alumno/a ou dun equipo de alumnos/as– de aspectos máis teóricos relacionados coa época a estudar.

Igualmente, ao longo do curso escolar haberá momentos específicos nos que o alumnado desenvolva na aula actividades específicas, ben de forma autónoma –realización de traballos de investigación ou de producións literarias persoais– ou ben de forma dirixida.

Finalmente, contéplase a presenza na aula de autores/as actuais. En especial, será programado un recital poético con poetas dos nosos días.

5.6. Materiais e recursos didácticos.

Non existindo libro de texto, na aula terán presenza todo tipo de materiais didácticos –libros, revistas, producións audiovisuais...– e, particularmente, un día á semana será reservado un mínimo espazo de tempo para a lectura crítica da prensa diaria, especialmente naquilo que teña que ver coa cultura, en xeral, e coa literatura en particular.

As obras literarias que, especificamente, serán analizadas durante o curso escolar, serán as seguintes:

Autor/a	Obra que será analizada	Outras obras que poderán ser obxecto de análise
Ramón Cabanillas		<i>Na noite estrelecida</i>
A. D. R. Castelao	<i>Os vellos non deben de namorarse</i>	<i>Cousas</i> <i>Sempre en Galiza</i>

Vicente Risco		<i>Do caso que lle aconteceu ao doutor Albeiros</i>
R. Otero Pedraio	<i>Os camiños da vida</i>	<i>Narrativa breve</i>
Manuel Antonio	<i>De catro a catro</i>	
Álvaro Cunqueiro	<i>Xente de aquí e de acolá</i> <i>Escola de menciñeiros</i> <i>Os outros feirantes</i>	
Ánxel Fole		<i>Á lus do candil</i>
E. Blanco-Amor	<i>A esmorga</i>	<i>Xente ao lonxe</i>
Celso Emilio Ferreiro	<i>O soño sulagado</i>	<i>Longa noite de pedra</i>
Poetas da Xeración do 36	Escolma da súa obra	
Xosé Luís Méndez Ferrín	<i>Con pólvora e magnolias</i>	
Poetas da X. das Festas Minervais	Escolma da súa obra	
Carlos Casares	<i>Ilustrísima</i>	<i>Vento ferido</i>
Manuel Rivas	<i>Que me queres, amor?</i> <i>O lapis do carpinteiro</i>	
Suso de Toro		<i>Land Rover</i> <i>Trece badaladas</i>
Narradores/as da actualidade	Escolma de textos	
Poetas da actualidade	Escolma de textos	

5.7. Criterios de avaliación.

Os criterios de avaliación que se contemplan son os seguintes:

1. Ler e interpretar textos significativos do século XX e da actualidade, identificar neles os aspectos formais e temáticos que os individualizan e valoralos como expresión da sensibilidade autorial e da identidade cultural de Galicia.
2. Analizar os elementos intratextuais e extratextuais que impregnan as obras literarias, así como a estrutura e técnica que os sustentan.
3. Estudar a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e recoñecer as influencias literarias e non literarias presentes nela.
4. Valorar a pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.
5. Analizar a relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e explicar as conexións formais e temáticas existentes entre eles.
6. Estudar a relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e describir influencias e hibridacións.
7. Elaborar traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias, e emitir unha opinión persoal argumentada.
8. Crear textos de intención literaria nos que se teñan presentes as técnicas e os coñecementos adquiridos no estudo e na análise das obras da literatura galega do século XX e da actualidade
9. Analizar a narrativa galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os contextos e as influencias.
10. Estudar o relato e sinalar as súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.
11. Estudar a novela e describir os seus trazos definitorios: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.
12. Analizar a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
13. Estudar o fondo ou contido dos principais textos poéticos do período, determinando temas e motivos.

14. Estudar a forma ou expresión dos principais textos poéticos do período, determinando o nivel actancial (actores e personaxes), a enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).
15. Analizar o teatro galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
16. Analizar o teatro desde a súa compoñente literaria e caracterizar a traxedia, a comedia e o drama do período.
17. Analizar o teatro como espectáculo e describir o funcionamento dos elementos e axentes escénicos.
18. Analizar o ensaio galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
19. Analizar diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografía, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.
20. Analizar diferentes tipos de ensaios xornalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.
21. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.
22. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.
23. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.
24. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.
25. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.
26. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.

5.7. Transversalidade.

O desenvolvemento das actividades de ensino-aprendizaxe da materia e, en xeral, a concepción global da mesma, estará presidida polo tratamento transversal de contidos relacionados con:

- A comprensión lectora.
- A expresión oral e escrita.
- A comunicación audiovisual.
- As tecnoloxías da información e da comunicación.
- emprendemento.
- A educación cívica.

- A perspectiva de xénero desde a óptica da igualdade.
- Os grandes problemas éticos e morais do noso tempo, tales como a acollida de persoas desprazadas.
- A educación viaria.
- A ecoloxía e respecto polo medio, especialmente no que fai referencia a Galicia.
- A educación dos consumidores/as.
- A educación para saúde.
- A educación para o lecer.
- A globalización cultural e económica e a perda de identidade de Galicia.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

6.1. Recursos materiais

Os recursos didácticos impresos que imos utilizar para o desenvolvemento do curso terán unha procedencia variada, debido principalmente á necesidade de axustarse aos contidos da nosa programación. Por iso, ademais dos libros de texto de cada curso e dos libros de lectura, tamén contaremos con materiais propios elaborados a partir de diferentes libros de consulta: estudos sociolingüísticos, gramáticas, prensa, etc

Empregaremos tamén materiais audiovisuais e informáticos, que se integran nunha concepción activa e motivadora da aprendizaxe. Algúns dos materiais audiovisuais dos que dispoñemos son: medios audio (reprodutor de CD, radio...) ou sistemas integrados (DVD, ordenador e internet). Con eles poderemos desenvolver actividades como a audición de poemas de diferentes épocas: *Escolma poético-musical galega*, da Consellería; *Lelia Doura* ou *Rosalía de Castro* de Amancio Prada; audición de falares de distintas áreas da xeografía galega: *A nosa fala. Bloques e áreas lingüísticas do galego*, do Arquivo sonoro de Galiza, Consello de Cultura galega, etc.

Os recursos na Rede serán tamén utilizados de maneira recorrente.

6.2. Libros de texto

O libro de texto elixido para 1º, 2º, 3º E 4º de ESO é **Lingua galega e literatura 1, 2º, 3º e 4º ESO. Serie Comunica**. Ed. Obradoiro Santillana.

No *Bacharelato* non se fixou ningún libro de texto, aínda que se manexarán algúns puntualmente para o tratamento de determinados contidos (as profesoras encargadas ocuparanse de organizar estes contidos e asesorarán ao alumnado sobre determinadas consultas a partir dos materiais dispoñibles no centro).

Estes libros inclúen un tratamento explícito das competencias e actividades específicas para a súa adquisición. Así mesmo, dispoñemos (elaborados por esta mesma editorial) de ferramentas dixitais para utilizar na aula, o que resulta especialmente útil para as clases nas que se estea traballando co PROXECTO ABALAR.

6.3. Recursos ambientais

Nas actividades convén conxugar o traballo individual coas tarefas colectivas, así poderemos observar como se desenvolve cada alumno/a en diferentes situacións de aprendizaxe, e evitar a segregación en función das súas capacidades e competencias académicas.

- **Distribución do alumnado.** Conforme ás tarefas que se propoñan, tamén se propondrá a distribución do alumnado: de forma individual, por parellas, tríos ou pequeno grupo (4 ou 5). O traballo por equipos en distintos proxectos e o enfoque de distintas tarefas facilitan a integración e a implicación de alumnado diverso, segundo as súas capacidades, nun traballo común.
- **A aula** é o lugar onde desenvolveremos a maioría das actividades e debe permitir a autonomía de movemento e de comunicación, así como a creación dun clima agradábel de convivencia e traballo. No entanto, temos no centro, á nosa disposición, outras instalacións que nos servirán para realizar actividades alternativas:
- **A biblioteca** constitúe un lugar importante no proceso educativo. A importancia concedida aos procedementos de indagación, consulta de información, traballo en equipo, etc formulan novas necesidades e demandas que fan deste espazo un importante enclave na vida do centro e que convén potenciar. No caso da materia de Lingua e literatura galega é un lugar primordial para a realización de traballos, e resulta ideal para desenvolver actividades de animación á lectura.

- **A aula de informática.** De igual xeito é posible utilizar esta aula para buscar información para determinados traballos da nosa área.
- **A aula Abalar.** O alumnado de 1º e 2º de ESO dispón de ordenadores individuais para traballar na súa propia aula e desenvolver o Proxecto Abalar
- **A emisora de radio Falamelide.**
- **A contorna.** En ocasións, o espazo escolar amplíase máis alá das instalacións do propio centro e o contorno convértese en espazo educativo, incorporándose como un lugar máis no proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Para analizar os materiais e recursos didácticos de LITERATURA GALEGA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE, pódese consultar o apartado correspondente á programación desta materia.

7. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS A ADOPTAR EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS

Ao inicio de curso o profesorado terá en conta os informes previos de cada alumno/a facilitados polo tutor/a, equipo docente e polo departamento de orientación. Ademais, realizarase unha observación directa do alumnado na aula: lectura, escritura, etc., así como unha recollida de materiais que nos indicarán o seu nivel, tanto de expresión escrita, como de ortografía e de coñecementos relacionados coa materia.

Con esta información como punto de partida, realizará unha proba de avaliación inicial que reflecta os seguintes aspectos:

- Nivel das competencias.
- Coñecementos previos adquiridos polo alumno/a.
- Grao de asimilación do traballo realizado na aula durante os primeiros días.

O obxectivo desta proba é coñecer o punto de partida do alumnado, diagnosticar dificultades para poder levar a cabo a programación proposta e, se fose o caso, facer nesta as modificacións necesarias para que o alumno/a acade os mínimos esixibles propostos.

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información relacionada con diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe.
- Saber as medidas organizativas a adoptar. (*Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual*).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE PARA ESO E BACHARELATO

O noso sistema educativo baséase na concepción da educación para todos e todas, polo que se proporcionarán igualdade de oportunidades e condicións para o conxunto do alumnado a través da dotación de recursos e medidas para atender á diversidade.

Na ESO o currículo deberá ser flexible e adaptable ás características do noso alumnado. As actividades de reforzo educativo serán de enorme rendemento como medio de atención á diversidade, de modo que cantas máis opcións manexemos e canto máis acordes sexan cos trazos individuais do alumnado, mellor funcionará o proceso de aprendizaxe e de interacción social.

Partindo da diversidade de circunstancias, formularanse metodoloxías e niveis de axuda variados; poderanse prever adaptacións de material didáctico, propor actividades de aprendizaxe diferentes, grupos de traballo flexibles, ralentizar o ritmo de introdución de novos contidos... Todo isto buscará, en último termo, emendar as necesidades que se presenten na aula e que os/as alumnos/as acaden os mesmos obxectivos educativos, traballando sobre os mesmos contidos.

Como medidas concretas, neste curso 2021-2022 realizaranse desde este departamento, previa organización e coordinación co equipo de orientación, as seguintes actuacións:

- Realizarase un seguimento coidadoso do alumnado inmigrante coa finalidade de que acade os obxectivos formulados para o nivel que curse. O profesorado que lle dea clase procurará, daquela, que os rapaces e rapazas que o precisen dispoñan de material complementario e de reforzo. Así mesmo, proporcionaráselles a estes alumn@s as explicacións que lles cumpran para a superación da materia, aínda que isto non sempre se poida realizar na sesión de clase ordinaria. Este curso temos un alumno acabado de chegar do Brasil. Está recibindo inmersión lingüística en galego e en castelán. Ademais de asistir unhas horas ás clases ordinarias, disporá dun horario no que traballará el só cun profesor/a.
- No primeiro ciclo da ESO haberá reforzo para alumnado con dificultades de aprendizaxe..
- Tamén haberá unha aula de Ensinanza Combinada nunha aula específica para todos os niveis con ACI.

9. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS

9.1.PLAN LECTOR DO DEPARTAMENTO DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

Obxectivos

- Crear e fomentar no alumnado o gusto de ler, de aprender e de utilizar as bibliotecas como lugar de lecer e aprendizaxe.
- Utilizar a información en calquera tipo de soporte para adquirir coñecementos, comprender, desenvolver a imaxinación e entreterse.
- Utilizar os textos literarios lidos como modelo para crear eles a súa propia produción.
- Aprender a utilizar a información en calquera soporte, formato ou medio.
- Aumentar a sensibilización cultural e social, así como a capacidade crítica á hora de ler distintos textos e de ver distinto tipo de filmes.
- Aprender a gozar coa lectura e o visionado de imaxes.

- Considerar a biblioteca como un centro de recursos fundamental para acadar os obxectivos da súa materia.

Contidos

- Tipoloxía dos textos da comunicación escrita: literarios e non literarios.
- Estrutura do xornal. A noticia.
- O texto instrutivo e expositivo: páxinas web, dicionarios, enciclopedias, etc
- A narración.
- Léxico amplo e preciso, fraseoloxía e vocabulario temático.
- A poesía
- teatro
- Literatura xuvenil
- cómic.
- Lectura expresiva e adecuada aos patróns fonéticos do galego de textos literarios e non literarios.
- Comprensión de textos de natureza diversa, tanto da vida cotiá como dos medios de comunicación ou do ámbito académico.
- Diferenciación das ideas principais e secundarias dun texto.
- Recoñecemento das diferentes formas expresivas: prosa/verso, narración, descrición
- Recepción da tradición literaria como referencia para a creación de textos, empregando as posibilidades expresivas, estéticas e lúdicas da lingua.
- Visionado de filmes e documentais como medio de coñecer mellor o mundo no que viven e de gozar aprendendo.
- Aproveitamento dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, e as tics.
- Conciencia da importancia da lingua escrita no intercambio social e como medio para fixar a información.
- Interese pola lectura de textos de calquera tipo, sendo conscientes de que son unha fonte de información, aprendizaxe e pracer.
- Valoración das producións escritas caracterizadas pola corrección, eficacia comunicativa, beleza e creatividade.
- Identificación dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes e procura de alternativas.

- Actitude reflexiva e crítica ante os textos e películas que conteñan elementos sexistas ou transmitan calquera tipo de discriminación ou menosprezo, tanto de persoas como de colectivos sociais, grupos étnicos, etc.
- Interese e gusto pola lectura de textos literarios de distintos xéneros, utilizando criterios propios de selección, interpretación e valoración.
- Aprecio polo patrimonio literario propio, así como das diversas producións literarias do mundo.
- Aprecio doutras linguaxes estéticas como o cómic, vídeos...
- Valoración da lectura como instrumento para divertirse e coñecer o mundo.
- Interese por ler blogs relacionados coa lectura ou con outro tipo de temas de interese.
- Actitude crítica ante textos que transmitan algún tipo de discriminación: sexual, racial, socioeconómica...

Actividades

- Explicación dos servizos ofertados pola biblioteca: préstamo individual ou de aula, lectura e consulta na sala, acceso a internet, etc, así como das normas para a súa utilización.
- Información sobre os espazos físicos da biblioteca, localización das distintas materias e maneira de buscar os distintos autores/as e obras.
- Procura de información bibliográfica de carácter individual ou en grupos para a elaboración de traballos na aula.
- Manexo de diferentes fontes de información en formato libro: manuais, enciclopedias, dicionarios... como obras de consulta para a comprensión de textos e a realización de traballos.
- Creación de bibliotecas de aula ou “móviles” para que o alumnado teña un contacto directo cos libros, que os poida manexar e seleccionar os que lle resulten máis atractivos para a súa lectura voluntaria.
- Realización de debates sobre aspectos concretos da obra ou obras lidas por todo o grupo.
- Posta en común das opinións sobre as obras lidas voluntariamente ao longo do trimestre.
- Lectura de cómics nas aulas para potenciar o gusto pola lectura.
- Lectura e comentario de textos da vida cotiá, de actualidade, etc, próximos aos seus intereses.
- Análise dos xornais, tanto dixitais como escritos.
- Participación do alumnado en actividades organizadas dende a biblioteca: charlas, xogos de pistas, cinefórum...etc.
- Participación do alumnado nos clubs de lectura.

Criterios de avaliación

- Valorar positivamente a lectura, ben como medio de información, ben como fonte de pracer.
- Desenvolver criterios de preferencias persoais sobre a selección de lecturas.
- Utilizar habitualmente as bibliotecas, tanto para facer traballos esixidos pola actividade escolar como para procurar libros de lectura persoal.
- Identificar o xénero ao que pertence unha obra literaria lida.
- Analizar e comentar textos pertencentes aos distintos xéneros.
- Identificar aqueles autores e obras máis relevantes da literatura galega.
- Producir textos tomando como modelos as obras lidas
- Analizar mensaxes.
- Valorar os filmes como unha fonte de información e de lecer.
- Identificar en textos de todo tipo aqueles usos, contidos ou ideas que denotan algún tipo de discriminación.

Temporalización

Tendo en conta que estamos falando da materia de Lingua e literatura galega, o tempo dedicado á lectura e a traballar cos textos nos se pode cuantificar, posto que sería unha parte moi importante do tempo de clase e tamén do tempo que lle dedican na casa a facer algunha tarefa para esta materia, ler libros propostos pola profesora ou por eles mesmos, ver filmes, etc.

Atención á diversidade

Para os alumnos/as que presentan dificultades de lecto-escritura ou ben porque non teñen adquirido a técnica ou porque proceden doutras comunidades e non teñen dominio da lingua galega, a lectura é algo esencial, por iso facilitarémolles información bibliográfica para que lea textos e vexa filmes que fomenten o gusto pola lectura ao mesmo tempo que axuden a mellorar a técnica lectora e a comprensión dos textos e filmes.

9.2. TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN

Obxectivos

- Ensinar a alumnado e profesorado a utilizar as TIC como medio de comunicación, formación e información rápidas e dinámicas.
- Fomentar a procura de información na rede e facilitar ao alumnado as ferramentas para facelo.
- Educar no espírito crítico para seleccionar a información útil e a superflua.
- Reforzar as comunicacións entre alumnado do centro, e con alumnado doutros centros.
- Integrar soportes variados TIC no proceso de ensino-aprendizaxe.
- Utilizar os recursos dixitais para recibir e crear información, e difundila.

Temporalización

- Utilización do powerpoint como recurso ordinario na aula desde o primeiro momento do desenvolvemento do proxecto.
- Realización un día á semana de traballo con correo electrónico con outros centros.
- Traballo un día á quincena na creación e mantemento dun blog.
- Participación un día ao mes na dinamización dun foro sobre un tema dado.
- Traballo durante unha semana ao trimestre nunha web-quests

Recursos

Entre outros:

- Un ordenador e un canón de vídeo en cada aula.
- Conexión a internet en todo o espazo do centro.
- Un ordenador por cada dous alumnos/as.

Actividades

- Utilización do powerpoint tanto para as explicacións do profesorado como para a exposición de traballos elaborados polo alumnado.
- Posta en marcha dun proxecto de intercambio epistolar con alumnado doutros centros a través do correo electrónico.
- Creación dun blog por aula a partir das características que se definan por parte de todos os integrantes de cada unha delas.
- Posta en marcha dun foro por trimestre sobre un tema dado, sendo responsabilidade de cada aula a elección do tema e a dinamización do foro.
- Creación de web-quests a través do traballo de aula. Cada grupo de alumnado retará co seu traballo ás outras aulas do seu mesmo nivel educativo.

Atención á diversidade

- Utilización dos recursos que a rede ofrece para o traballo con alumnado que presenta necesidades educativas especiais.
- Creación de hot-potatoes específicos para o traballo con este tipo de alumnado.

9.3. EDUCACIÓN EN VALORES

A educación en valores é un dos aspectos fundamentais na educación do alumnado e a ela contribúese dende todas as áreas do currículo. Dende as nosas materias pódese contribuír amplamente a esta educación en valores.

En maior ou menor medida, trataranse en todos os bloques cuestións relativas á:

- Educación ambiental.
- Educación vial.
- Educación para a igualdade entre os sexos.
- Educación para o lecer.
- Educación para a saúde e a calidade de vida.

- Educación para o consumo.
- Educación para a paz.
- Educación para a convivencia.

9.4. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Sendo un obxectivo fundamental do centro, en tanto que centro educativo, conseguir a plena integración de todos os membros da comunidade educativa, en especial do alumnado –e desde a perspectiva de que só pode ser respectado aquilo do que te sintas partícipe e protagonista–, desde o Departamento inténtase contribuír á plena consecución deste obxectivo con iniciativas como as seguintes:

- Participación dos integrantes do Departamento en todos os foros do centro nos que se debatan os problemas e as estratexias derivadas da convivencia.
- Promoción da integración do alumnado nos diferentes grupos de traballo e proxectos colectivos –biblioteca, radio, televisión, contratos-programa...– existentes no centro, desde a óptica de que a implicación persoal leva de por si ao respecto por todos e cada un dos membros da comunidade educativa.
- Particularmente, selección de textos nos que explícita ou implicitamente se pule polos valores de tolerancia, democracia, respecto...
- Especificamente tamén, adestramento do alumnado nas técnicas do debate e da confrontación pacífica, e enriquecedora, sobre un asunto dado.
- De xeito cada vez máis urxente, deseño específico de actividades que posibiliten unha mellor comprensión das posibilidades e dos perigos e das redes sociais, e de internet en xeral.
- Desenvolvemento de procesos de mediación nos conflitos, dirixidos á solución dos problemas de maneira xusta e consensuada, e procurando sempre, especialmente, que non rachen os fíos de comunicación entre os alumnos/as, pero sobre todo entre alumnado e profesorado.

10. PREVISIÓN DE ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS A DESENVOLVER NO CURSO ESCOLAR 2021-2022

Ademais da participación nas actividades extraescolares que organice o centro (radio escolar, grupo de teatro, xogos tradicionais, club de lectura...) contéplase a realización doutras actividades do noso interese que consideramos proveitosas para o alumnado. O feito de que dependamos en moitos casos da oferta que se nos faga (as funcións de teatro, por exemplo, represéntanse nunhas datas concretas que nós non decidimos) impídenos concretar máis, tanto no tipo de actividade como na súa periodización. Loxicamente, a programación deste tipo de actividades dependerá tamén da situación sanitaria concreta e das instrucións que existan en cada momento do curso. É por este motivo polo que só indicamos cales son as nosas propostas dun modo xenérico. Ao longo do curso procurarase informar tan axiña como nos sexa posible á responsable das actividades extraescolares e á Xefatura de Estudos e concretarase na memoria final do departamento todo o que finalmente se puido realizar.

De modo xeral, propoñemos para este curso:

- Asistencia a representacións teatrais, musicais, contacontos, proxeccións de cine e exposicións en calquera momento do curso (dado que non son actividades ao aire libre intentarase que coincidan co 1º ou co 2º trimestre). Os destinatarios neste caso poden ser tódolos alumnos do centro. Posibles coordinacións co Departamento de *Música e Xeografía e Historia*.
- Programación de conferencias e charlas con escritores/as a realizar no propio centro (daráselle preferencia aos autores lidos pol@s alumn@s que queiran e poidan visitar o IES de Melide ao longo do curso; dependemos, xa que logo, do que eles nos respondan). Organizarase esta actividade en coordinación coa *Biblioteca* e co *Departamento de Dinamización Lingüística*.
- Viaxes a diferentes puntos da contorna e de Galiza (preferentemente a partir do mes de abril, no caso de visitas a exteriores, e en calquera época se se trata dun museo ou calquera institución nos que a visita se faga en interiores). Segundo o considere o profesor ou profesora, calquera dos niveis impartidos na ESO ou no Bacharelato podería participar nesta proposta. Poderíamos realizar esta actividade conxuntamente cos departamentos de Bioloxía, Educación Física (sobre todo nas rutas exteriores) e, puntualmente, con outros departamentos en función das actividades que se nos ofrezan.
- Roteiros literarios que se estimen oportunos entre o 2º e o 3º trimestre: *Rosalía e Padrón, a Casa dos Poetas e Curros en Celanova, Blanco Amor e Ourense, os autores de Rianxo...* En función do

que cada profesor considere oportuno no desenvolvemento da súa programación, optárase por unha escolla ou outra e organizaranse as visitas elixidas. Esta actividade, que require de informe ás veces, e de cita previa sempre, comunicárase con bastante antelación para que o centro poida organizarse de forma adecuada. Posible coordinación co departamento de *Educación Física e Xeografía e Historia*.

- Saídas puntuais á vila de Melide e contorna inmediata (tanto a lugares de interese coma aos organismos que representan a vida cultural da vila: o museo etnográfico, a Casa da Cultura – onde periodicamente se realizan exposicións- e outras, de carácter itinerante, que recalen neste concello ao longo do curso. Esta actividade poderíase organizar conxuntamente cos departamentos de *Educación Física, Bioloxía, Física e Química, Tecnoloxía, Xeografía e Historia e Música*.
- Visitas a lugares de interese, nomeadamente aos que representen unha ambientación literaria – ás veces histórica tamén- que o alumnado coñeza inicialmente a través da lectura ou do estudo na clase (na medida do posible, a partir de marzo). Esta actividade está pensada especialmente para o alumnado de *Literatura do Século XX* de 2º de Bacharelato. Posible coordinación co departamento de *Xeografía e Historia*.
- Intercambio lingüístico entre o noso alumnado de 4º ESO ou 1º BAC e o dalgún centro dos bloques occidental ou oriental para que comprobem *in situ* as variedades diatópicas do galego (faríase a visita de un ou dous días ao outro centro e visitaríannos eles en Melide do mesmo xeito). Posible coordinación co departamento de *Xeografía e Historia*.
- Actividades de animación á lectura, en coordinación co Equipo de biblioteca e o Club de lectura.

Como obxectivo particularmente desexable, este curso propoñémonos optimizar a oferta que temos máis achegada ao centro :

- Acudir ao teatro na vila se se ofrecese a ocasión de ver algunha representación que se contrate, por exemplo, en coordinación co concello.
- Dedicar polo menos unha semana do curso á observación do medio natural que nos rodea (flora, fauna, orografía...) en coordinación cos departamentos de Bioloxía, Xeografía e Historia e Educación Física.

- Propoñemos así mesmo levar á práctica dunha maneira máis explícita a educación en valores que intentamos proporcionarlles aos/ás rapaces e rapazas nas actividades extraescolares:
- Reducindo, reciclando ou recollendo os residuos que produzamos na actividade.
- Procurando comer san o día que saiamos.
- Practicando un comportamento no que saliente o civismo.
- Exercendo sempre que poidamos a solidariedade cos máis desfavorecidos.
- Empatizando cos que son diferentes a nós en calquera aspecto (desde o propio alumnado do centro a calquera individuo ou colectivo co que se tome contacto nalgunha das actividades).

Outra proposta de cara aos vindeiros meses sería introducir nas aulas (literalmente) persoas que teñan algo que ensinar, desde o inmigrante que nos conte a súa experiencia persoal en procura dunha vida mellor ata o artesán cesteiro, por exemplo, que vive preto de nós e nos pasou desapercibido. Cómpre recupera-la palabra de novo e darlle a súa xusta medida nunha época caracterizada pola hexemonía do visual. Trátase de reequilibrar as dúas opcións en favor dunha formación integral do noso alumnado. Para levar a cabo esta tarefa, sería recomendable que se desenvolvera en grupos e espazos reducidos, pois as charlas cun gran número de alumn@s “estráganse” moi a miúdo polo ruído de fondo, a falta de atención dunha parte dos asistentes (*contaxiosa* case sempre), a propia aglomeración... Por outra banda, ao falarmos da aula estamos presupoñendo un tratamento ou unha preparación previa por parte dos profesores que redundaría sen dúbida nun mellor aproveitamento da actividade.

Por último, sería bo que na medida do posible se implicase máis ás familias do alumnado, como parte fundamental que son na educación dos seus fillos, á hora de planificar as actividades extraescolares e participar nelas, ben activamente, ben como receptores. Algunhas ideas a este respecto (que xa son “clásicos”, pero que sería conveniente recuperar ou potenciar) podería ser:

- Organizar un concurso de disfraces feitos na casa (preferentemente con materiais de refugallo, non mercados expresamente para o labor) coa axuda dalgún familiar.
- Representar algunha peza teatral á que puidesen acudir as familias como público.
- Realizar un concerto musical estable no que se puidesen participar tamén os profesores que o desexasen (tocando un instrumento ou cantando) para ofrecelo á comunidade educativa en xeral -unha ocasión máis para convidar ás familias-. Cómpre lembrar a este respecto a conveniencia de solicitar espazos axeitados, por exemplo, para os concertos, como o auditorio

municipal. Falamos de ocasións especiais con moito traballo e con moitos ensaios previos. A estrea, xa que logo, ben merece un marco óptimo.

- Potenciar a gastronomía local desde o centro, realizando, se é posible, talleres de cocíña ou visitas na vila onde se poida ver como a preparan. Outra opción é organizar un concurso no que os rapaces poidan, con axuda na casa, preparar algún prato de comarca nalgunha data sinalada (doces de entroido...). Esta idea aínda podería levarse máis aló e facer un itinerario completo da comida, desde os prezos dos ingredientes (observando cales se producen aquí), ata a súa comercialización (movementos do mercado), pasando polos custos da súa elaboración ou o valor nutricional do produto final. A proposta, algo longa na súa execución, daría xogo, por exemplo, nunha titoría xa “consolidada” no curso (na que xa estean superados os conflitos iniciais dun grupo que se está coñecendo). Un bo momento para realizala sería, por exemplo, o segundo trimestre.
- Traballar este curso co tema dos ríos, aproveitamento e tradición oral relacionada con eles.
- Participar nas actividades desenvolvidas a partir do Equipo de biblioteca.

11. ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

O Departamento de Lingua e Literatura do IES Melide formula as seguintes estratexias de recuperación da materia de Lingua Galega e Literatura pendente nos diferentes cursos de ESO:

- Este departamento decide seguir mantendo o criterio dos contidos progresivos. Esta consideración provoca que, en xeral, non sexan contemplados plans específicos de traballo para o alumnado coa materia pendente, máxime no caso de alumnado con graves dificultades de aprendizaxe ou con problemas de adaptación ao traballo escolar. Porén, o alumnado ao que se fai referencia –do mesmo xeito que aquel que presente dificultades esenciais no dominio do idioma, aínda tendo superada a materia-, será obxecto dunha atención especial, coa atención individualizada que sexa posible e mesmo coa proposta de traballo específico cando así se vexa preciso, por parte do profesorado que lle imparte a materia no curso escolar no que está escolarizado. É o profesorado que lle imparte clase no curso superior o que debe decidir o tipo de traballo que debe realizar o alumnado coa materia pendente e a superación ou non da mesma.
- En consecuencia, o alumno ou alumna que supere a materia de Lingua Galega e Literatura no curso no que está escolarizado, considerarase que ten superada a do curso anterior se a tivese

pendente. Se non é quen de superar a materia do curso no que está escolarizado nin realizou os traballos, lecturas, etc. que lle asignou o profesor/a que lle imparte clases no curso actual, dependerá da superación dunha proba específica á altura do mes de maio –e de final de curso, se for o caso–. Esta proba deseñárase de tal maneira que persiga avaliar o dominio das técnicas básicas no uso do idioma –lectura, comprensión, expresión–. A xefa do departamento encargárase de coordinar o seguimento do alumnado por parte dos seus profesores e deseñará con eles, se fose preciso, a proba obxectiva final que deban realizar os alumnos e alumnas coa materia pendente.

12. PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR OS COÑECEMENTOS PREVIOS NO BACHARELATO.

Partirase da observación directa, así como da realización de probas tanto a nivel oral como escrito. Nelas acreditarán os seus coñecementos de lingua, sociolingüística, literatura, etc. Outro procedemento consistirá na realización dunha avaliación inicial.

13. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

No proceso de aprendizaxe faise necesaria unha reflexión sobre a práctica docente co fin de melloralas. Parécenos necesario facer esta autoavaliación nos seguintes ámbitos de traballo:

- Tratamento da diversidade
- Motivación e protagonismo do alumnado
- Actividades da aula

- Avaliación
- Programación

Para os catro primeiros ámbitos elaboramos unha relación de ítems a valorar:

- Deseño diferentes actividades para o logro de cada un dos obxectivos?
- Motivo ao alumnado explicándolle ben os obxectivos a conseguir e a finalidade da actividade?
- Para o deseño dunha actividade teño en conta os coñecementos previos do alumno/a?
- Relaciono os contidos das actividades coa vida real?
- Propoño actividades que fomenten a autonomía e iniciativa do alumnado?
- A alumna/o coñece como será avaliada cada actividade ou proba escrita?
- Programo actividades en función das características de cada alumno/a e teño en conta a diferenza á hora de deseñar tarefas e valorar logros?
- Propoño metodoloxías diversas?
- Como organizo o traballo do grupo? (parellas, grupos pequenos, grupos grandes, individual...)
Funciona cada tipo de agrupamento?
- Favorezo o traballo interactivo entre os diferentes grupos e organizo axudas entre iguais?
- Emprego recursos e materiais variados para a aprendizaxe? (material impreso, medios audiovisuais, mapas, internet...)
- Adapto o material ás diferentes características e necesidades do alumnado?
- Deseñei adecuadamente as ACI daqueles alumnos/as que a necesitan?

14. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

As vías polas que se opta no curso 2021-2022 para a avaliación da propia programación son as seguintes:

- Análise e seguimento detallado dos avances e/ou atrancos que da súa posta en práctica se derivan nas reunións de departamento, recollidas nas súas correspondentes actas.

- Reunións periódicas da Comisión de coordinación pedagóxica nas que, ademais de reflexionar e tomar decisións sobre as cuestións que nos afectan aos departamentos en xeral, tamén se pode expoñer de forma clara a contextualización que cada departamento fai da súa orientación didáctica. É especialmente importante ter en conta, á hora de programar e de avaliar a programación, as particularidades do noso centro, tanto a nivel xeográfico como económico e cultural .
- Calquera reunión non formal entre os membros do departamento que puidese contribuír á mellora, supervisión ou emenda de todo o programado a comezos de curso (moitas veces a xuntanza semanal que se reflicte nos nosos horarios resulta insuficiente ou algo afastada no tempo de temas puntuais que requiren inmediatez no seu tratamento. Resulta moi eficaz e mesmo moi recomendable, abordar un asunto xusto no momento en que é preciso: así, conseguimos resolvelo se é un problema ou emendalo se resulta ser unha mera rectificación, de tal forma que na reunión semanal estable confírmanse actuacións xa claras e podemos avanzar con máis facilidade).
- A realización de memorias de todo o desenvolvido durante o curso, particularmente no que á consecución de obxectivos e metodoloxía se refire, pois os contidos, a miúdo, son “graduables” na súa orientación, é dicir, distribúense dunha maneira ou doutra ou priorízanse uns sobre outros en función das necesidades didácticas do noso alumnado.

Melide, 14 de setembro de 2021

Francisco Veiga García
Xefe de Departamento